Cordial delanima.

Nemini parco ·
q̄ viuit ĩ orbe.

¶ Comēça lo libre deles quatre vltimes y mes dar
reres coses: que les creatures apres del viure esperē. ço
es la mort corporal. les penes infernals. lo juhi final:
y la celestial gloria de paradis. Al qual libre molts lo
nomenē Cordial de lanima: es molt profitos y neces
sari a qualseuol crestia maiorment per als qui sermo
nen. Es molt fornit y ple de auctoritats: y de exem-
ples dela scriptura sacra: y de versos de poetes.

h

Ajes recort de tenir en memoria: les vlti
mes y mes darreres coses q̄ apres dla vi
da segueixen: si de peccar vols scusar te
en lo capitol. vij. del Ecclesiastich Com
diu sanct Agosti en lo libre dles medita
ciōs sues. Mes deu lome esquiuar la sola sutzietat del
peccat: que qualseuol crueldat de doloroses penes. E
per ço com la coneixēça deles vltimes y mes darreres
coses: y hauerles en ꝯtinua memoria: retrahent nos
de peccar: ab les virtuts nos ajuste: hins retinga: cō
fermant nos a qualseuol bona obra Mijançant la
gracia diuina dellibere hun poquet scriure daque-
stes vltimes coses damūt dites ço es quals sō y quā-
tes: declarāt cascūa ab auctoritats: origīals: y singu-
lars exēples. E ꝑ ço es de notar: q̄ q̄tre son les coses
mes darreres del viure comunamēt ꝑ los sancts do-
ctors comptades segōs lo glorios sāct Bernad en hū
sermo clarament demostra: diēt. Haies en memoria
en totes les tues obres: les vltimes coses q̄ apres dl vi
ure segueixen. les quals son quatre. La mort. Lo iuhi
Lo infern. y la gloria. Quina cosa mes q̄ la mort pot

ser auorrible. Quina cosa mes quel iuhi pot ser span-
table. Quina cosa de meyns cōport mes quel infern
terrible. Quina cosa es alegra: que la celestial glo-
ria. Aquestes son les quatre rodes del carro q̄ les ani
mes ala eťna salut porta. Aq̄stes son les quatre prin
cipals coses: q̄ lesperit del home despten: pque desesti
mant les coses mūdanes: al seu creador sen torne. E
per ꝯseguent es cosa deguda q̄ sien en ꝯtinua memo
ria tēgudes. E axi diu Salamo a. xxvij. capitols del
Ecclesiastich. Recordat deles tues vltimes coses. On
volēt hū home tenir de ꝯtinu aq̄stes coses en memo
ria y dauāt los vlls dela pensa: diu de aquesta mane
ra: en versos. Quatre son les coses quē mon pēsamēt
he posades. La mia mort. Lo iuhi final. La scura
nit del infern. y la lum de paradis. E p ꝯseguēt com
lo proces daquesta mia obreta. entēga principalmēt
a inclinar los homēs y portarlos que de ꝯtinu se em
premptē en lo cor les vltimes coses damūt dites: sera
rahonable cosa queli posem nom Cordial delanima
en loch de titol.

¶ Dela mort corporal.

LA primera deles q̄tre vltimes y mes dar-
reres coses: la memoria d̄la qual d̄ pecce-
nos apta: es la mort corpal spātable On
diu sanct Bernad en lespill dels seus mō-
jes. Sobirana philosophia es continuamēt tenir la
mort en la pēsa: la memoria dela qual deu portar lo
me hon seuulla que vaja: si de peccar se vol defēdre A
ço mateix diu sanct Agosti en lo libre deles exhortaci
ons sues. Neguna cosa tāt de peccar: nos basta re-

traure: com pēsar cōtinuamēt en la mort. Car aqstā es la quels homens a humilitat cōuida. Aquesta fent tenir en menyspreu totes coses: fa alegrament empē dre hi acceptar la penitencia.

¶ Que la mort fa humiliar lome.

Dich dōchs que la mort fa humiliar lome. E per ço diu sanct Agosti en lo libre deles paraules del senyor. Conegas lome: si de si vol apartar la superbia: que morir no se scusa. E q̄ totes les coses bones hi males nostres: son trāsitories e incertes e sols la mort es infallible. E per be que la hora del seu venir sia a tots occulta e incer-ta: pero no resta que no sia p̄sta hi sens tarda la sua vēguda. dient. Ecclesiastes als. xiiij. capitols. Recor-dat q̄ la mort no tarda. car scriuse ē Tobies. la mort corre e noy ha rahō ni partit pera fogir della. Car p ley es obligat lome pagar ala mort: lo seu natural deute. E aço mateix diu sanct Bernad en hun sermo O desuenturat home pque not aparelles a morir cas cuna hora: com not tēs p mort: puix tens p cert q̄ de necessitat a morir tesperes: hi fēt en tu mateix cōsidera lo pēsa: cō los vlls se girarā ē lo cap: y tallāt se lo cor de dolor: se romprā en lo cors les venes. Qui donchs humiliāt se no haura temença sabent de cert que ha de tornar terra: e noy haura exceptio de persones: se-gōs que fon en lo principi. Car segons sescriu en lo se gō dels reys a. xiiij. capitols. Tots morim hi correm com les aygues en la terra: les ones dela qual puix q̄

trespassen en negun temps son retornades. E per ço le gim en Ricard: que ab raho es intitulada mort: com sia hun boci pera tots generalment amarch: lo gust del qual fogir en algun temps sescusa. Car legim en lo Gerson del menyspreu del mon. Talla la mort y deuora qualseuol cosa de carn cōposta: e axi a grans com a chichs senyorejāt turmēta: e no tenint temor d negu: dls nobles te lo general imperi. Tā comuna es als duchs com als pīceps: hi sens misericordia axi als vells com als jouēs. Ella brama: y tot quāt es en lo mō tremola. Ella fereix: y tota la carn perint: no es hū sol home per fort q̄ sia q̄ dlla scape: e a psona dl mō no rescata: pq̄ de negu reb huey: preu: ni amistat algu na. Mas pq̄ vull recitāt mes paraules despēdre? Lo pobre ni lo rich per molt q̄ tiga: ala impiadosa mort no scapē. La ql ara pcert se e coneg esser la vltima fi de totes les coses. E per ço sescriu en Betha. Totes les coses leua la mort. E lo saui Cato: y Socrates mo-riren. Perhon clarament se mostra que la doctrina ni sciencia: a negu deles sagetes dela mort defensa. Car segōs ē lo. xj. dl Ecclesiastes sescriu. Axi los igno-rants com los homens de sciencia moren. Perhon se lig a. xxxiij. de ysaies. Hon es lome de sciencia? Hō es lo q̄ les paraules dela ley pesaua? hō es lo mestre de[ls] infāts? com si digues. No son: ni viuē: mas ab lo ma teix discurs hā passat com los altres la p̄sent vida. E ab tot q̄ lo dit Betha nō nomene sino solamēt dos. Digues me hō es lo grā y fort Ector d troya? hō Ju-lio cesar? hō lo poderos Alexādre? hō lo gran Maca beu judes? hō lo fort Sāsō? hō Galien metge hil seu

cōpanyo Auicēna: hō lo grā Rey Salamo tan sauí hō lo bell Absolō: hō es Tuli: hō Aristotil doctissim hō plato y Porphiri: hō lo mes excellent dels poetes Virgili: Peruētura: no son tots passats com a hostes y peregrins de hū dia: Si passarē p cert. Que no ha restat negu dlls quē vanitat no haien despes los se dies. Car segons diu lo Salmista. En ymatge passa lome: car huy es fort y sa: y del tot arreat: y dema es flach malalt mort y posat dauall terra: com nos sia atorgada dubtosa vida fallible. La qual cosa p hun philosof clarament se mostra. Lo qual com li fos per lo empdor Adria demanat del esser y stamēt del home: feu semblāt resposta. Lome es sclau dla mort: hoste dl loch: caminador que passa: semblāt a hun mūt de neu o asabonada rosa: o nouella maçana E facilmēt se cōpren daqstes coses: quāt fallible allenegable y poch duradora es la vida humana: no sols la dl pobre: mas encara de qlseuol p molt rich e poderos que sia. car lo morir es cosa a tot lo mō comūa: y la mort a neguna honor pdona. La mort es fera: la mort es mala: la mort a negu ha misericordia: la mort a tots donāt ley egual: axi al rey cō al pobre sen porta: com la ley dl morir dl pobre y dl rey sia comuna. E si vols legir lo qs scrit: ella d plor: dolor: y miseria dona causa. On diu Job a. xx. ca. ē aqsta forma: dl rich superbo Si fins als cels mūtara la supbia sua: y tocara lo seu cap fins als nuuols ala fi sera pdut y desestimat com a fem y diran los quil veren. Ques daquell que ha volat com hun somni: nos troba: passat es com a visio dela nit scura. Ximateix en Baruth a. iij. capitols.

Hon ſon los princeps deles gents : qui ſobre les beſti
es que van per terra tenen ſenyoria : y jugant ab los
ocells del cel:or y argent teſaurizē:en lo qual los ho-
miens ꝯfien:no hauēt alguna fi la gana que tenen y
copdicia de augmētar riquea:los quals fabricāt lar
gent:ſtā pēſoſos. Nos trobē ꝑcert les ſues obres car
en los inferns ſon deuallats:e altres en loch ď aq̄lls
ſenyoregē. On diu ꝓſper:en les ſues ſentēcies Hō ſon
los oradors q̄ ab rabo nos podiē vēgre. Hō ſon los q̄
ſingularmēt les feſtes ordenauē. Hō ſon los bells pe
ſadors ďls caualls:hō ſon los capitās deles batalles
hō los grās ſatrapes de tirānia. No ſon ꝑuētura to-
tes les coſes en pols ꝯuertides. No ſta ꝑuētura la me
moria ď lur vida ē poq̄s linies ſcrita. Mira les ſepul-
tures:y be ꝯſidera:qui es leſclau:y q̄l lo ſenyor:q̄l es lo
rich:y q̄l es lo pobre. Veies ſi poras dicernint conei-
xer:lo vençedor:lo vençut:lo rey:lo vaſſall:lo fort:lo
flach:lo bell:y lo diſſorme. Semblantmēt diu ſanct
Joā griſoſtom.en lo libre de reparatiōe lapſi. Quels
ha aprofitat als qui fins ala fi de ſos dies obſtinats
en la luxuria del cors:ſtigueren en los delits dela pre-
ſent vida. Mira ara lur ſepultura. Paraments ſi veu
ras en ella de lur vanitat algun veſtigi. Mira ſi ꝑuen
tura algun ſenyal de riquea o luxuria poras coneixer
Mira hon ſtan los veſtirs de diuerſes robes moder-
nes:hō es ara lo delit dels quils mirauē?hō ſon los
ſcuders?hon la riquea?la riſa? lo joch ? y q̄ ſes feta la
deſordenada alegria?Hō ſtan ara aq̄lles coſes y ells
mateixos?Cōſidera ab diligēcia:la fi dels hūs y dels
altres. Acoſtat mes ales ſepultures ď caſcu y mira leſ

cendres soles: hils ossos pudēts plens d̄ vmēs. y ha- ies memoria: que aquesta es fi dels cossos: ēcara que ab delit: alegria: ab treballs: y ab castedat haien pas- sat la vida. Aximateix diu sanct Bernad. en lo libre deles meditaciōs sues. Digues me hon stan los ama dors daquest mon que no ha molt tēps: eren ab nos- altres? Neguna cosa daquells es restada sino cuchs y cendra. Aten ab diligencia y para esment que son y que son stats los homens: foren axi com tu: menja ren y begueren: rigueren y en plaher sos dies passa- ren: y en hun poch instant al infern deuallaren. Aci la sua carn menjaran los vermens: y alla al foch les animes: fins que altra volta vnits sien embolicats eternament en lo foch: los q̄ en vicis y peccats hau ran tēgut companyia. Quels haura aprofitat la va na gloria: la breu alegria: la potencia mundana: lo delit de luxuria: la falsa riquea: la gran familia: lo car nal apetit y mala concupiscencia. Hon es lo joch? hō la rialla? hon lo desdeny? hon la jactancia? e hon la superbia. Mira quanta tristor apres d̄ tanta alegria Apres de tant plaer quanta miseria. Daquell exalça- mēt son cayguts en los turmēts d̄ls infernals abys- mes. Lo que a ells ha seguit: pot sdeuenir a tu: car ho me est: fanch de fanch: de terra est y de terra vius: y tens de tornar en la terra. Daquests amadors del mon damunt dits que tan mundanament y carnal viuen: sens tembre la mort quels es tan vehina par la sanct Bernad als religiosos de monte dei: en aque sta manera. O miserables desuenturats aquells: als quals les mateixes miseries aquesta miserable carre-

ra: mentres passen ab delits sos dies enganen: y en hun punt en los inferns deuallen. Car segons diu lo Salmista. La mort vendra sobre ells e vius deuallaran als inferns. Don poria dir cascu dells en tal cars Cercaren me les dolors dla mort: y los perills del infern me trobaren. Aquests son los peccadors miserables als quals la vida present axi engana. Dels qls se diu a. xxj. capitols. de Job. Los mals: exalçats y a conhortats per sa riquea viuen La sement dells dauant ells mateixos dura. La companyia dels nets y parents: sta en sa presencia. Ses cases stan pacificadament segures: y no sta la verga de deu sobre ells Concebe sens auortar la sua vaca: pari y no son de la sua criança apartada. Ixen com a bestiar sos fills y sos nets jugant se alegren. Sonen la dolçayna y la guitarra: y al so dels orguens se alegren. Passen en plaer sos dies: y en hun punt en los inferns deuallen. O quant malament y folla: burlant sengana aquell que p la flor del mon y vana honor: que primer com vna flor se mostra y tantost se seca: va al infern perdēt la sobirana corona de gloria. Lauors encert tristament y amarga plora. Mes li haguera valgut al que es condamnat a tantes penes: tot lo temps de sa vida hauer passat en mi̅sable pobrea. Car yo demane. En que lo seu gran tresor en tal cars li aprofita al peccador: quand es cōdemnat ales penes infernals: sens poder may hauer remey ni refugi: del foch de tan eternes penes. Amich que dius dls richs daquest mon poderosos. peruentura no moren com los altres. Nols veig percert que de no morir tinguē

priuilegi. Car diu se en lo .vij. capitol dela sapiencia De vna mateixa forma naixen tots y moren. E aço mateix diu Job a. xxj. capitol. Huns moren forts y sans: richs y prosperats y plenes de greix les sues entramenes: hils ossos regats y plens de molls. Altres en amargor delanima sua sens riquea moren. Empero sens dubte axi los vns com los altres dormirã en la pols: y cobrirlos han los vermẽs. E axi seran los richs e podrosos a vna comuna mort obligats com los pobres. On en lo. x. del Ecclesiastich. Breu es la vida de qualseuol rich poderos. Huy es Rey y dema la mort lo sen porta. De tal Rey sens dubte se lig en lo primer dels Macabeus a. ij. capitols. Fem y vermens es la sua honorosa mũdana gloria. Huy es exalçat y dema ja nos troba. Pren encara exemple: del excellẽtissim prĩcep del mõ Alexãdre: q̃ guerrejãt p força darmes subjuga tot lo mõ: d tal manera: q̃ senyor de tot esser: sestimana Del q̃l se lig esser stat lo primer Rey q̃ haja florit en grecia: vẽcẽt batalles y p̃nẽt stãdarts mes quels altres. Lo qual anant per lo mon conquistant feu tota la terra menor que les sues forçes. Del qual se lig en altre libre. Lo Rey dels Reys. Tots los regnes sotsmesos a ell veyá. E lo so dela fama sua hi ventura: lo feu gran monarcha. Tot lo mon sotsmes a Alexandre sia li moço: hi ell grandissim senyor: en lo mon gran senyoria tinga. Mas apres de tã grã tribũfo y tesa la monarchia: q̃na cosa grã li es seguida? la fermetat p̃uetura d'l regne? o la ppetua durada d'la potẽcia. ho seguili p̃uetura maior sanitat en lo cors: o mes larga vida. No pcert Ans

aquella cosa a tots generalmēt comuna que apres d
tots los actes recorre:la mort spantable. E lauors po
dia ben dir Alexandre al tēps dela mort sua: Lo que
diu Job.a.xxj.ca. Yo aquell tā gran rich:que so stat
subitament so stat vltrajat hi forçat. Car solament
dura dotze anys son imperi Car dl escriu Pere en lau
rora en aqsta manera. Apres desser stat dotze anys
en limperi:presta ala mort obediēt omenatge. E axi
mateix clamāt se dela mort podia dir lo q̄ scriu Job
a.xix.capitols. Despullam dela gloria: leua del meu
cap la corona:hi de totes parts destrohint me:pere-
ixch. Ay amich meu:claramēt se mostra:q̄ posat cars
tingues. Cesar totes les coses:terme ha hagut la sua
glīa hi ab treball fon d huyt per la sua sepultura. Del
qual manifestamēt se mostra:que la sua imperial ma
gestat:la potēcia dela terra: la ꝓsperitat deles coses
hi la larga vida passa:quād dla mort:la incerta hora
es arribada. E pço diu lo poeta. Est saui:la sapiēcia
ab la mort es dessfeta. Abūdes en riqses:passen hi ca
hen. Eres bo lo bōdat termena. Eres honest:hone-
stat passa. Eres fort:totes les coses forts ab la mort
se derroquen. Ja veig percert quels anys que passen:
totes les coses nos roben. E perço que sera:si est rich:
fort:o gentil. Si seras senyor del mon. Si rey. Papa
Prior. Abat.o Bisbe:que sera puix tā prest totes aq-
stes coses passen. Sols encert resten los merits hi bo
nes obres:per les quals hom atteny la eterna gloria.
Perço diu Jsidoro en vna omelia. Pensar deuem
amichs meus quant poca: quant fallible: hi quant
allenegable es la gloria dela temporal potencia. Di-

gã qui puga:los Reys on se troben. On son los prin-
ceps. On son los richs homẽs. On los del mon pode
rosos. Encert com a ombra passaren com hun somi-
ni defallirẽ. Cerquẽ los hi nols trobẽ. Que podem d
aço rahonar ni scriure. Los reys sen anarẽ: Los pri
ceps moriren: e molts pẽsen viure lonch tẽps: y nũca
per mort exir dela ꝑsent vida. Encert no sera axi mal
uats: ans vosaltres morreu com a homẽs: e axi com
hu dls princeps sera vostra cayguda. Car segõs diu
Seneca a lucillo. Lo caure dla ꝑsent vida es la mort
comuna que a negu no ꝑdona. Perhon scriu Betha
Totes les coses pren la mort y totes ꝑ ella cahẽ. Car
totes les prosperitats dels homẽs: per la mort hauẽt
fi termenẽ. Hi apres que la fe d Abraã: la pietat d Jo
seph: la caritat de moyses: la força y ꝯstãcia de Sam
so: lo zel de phinees: la mãsuetut de Dauid: los mira-
cles de heliseu: les riquees y prudencia d Salamo: la
bellea y disposicio de Absalõ: hauras fenonada: tos-
tẽps lo plãt: les fins y vlties coses occupa. E la mort
del home posant fi ala historia: es vna la general cõ-
clusio comuna: en dir mort es. Ay que ja ꝑ lo damũt
dit manifestamẽt se mostra: que la fama: linatge: la
fortalea: la sapiẽcia: la riquea: y la hõrra: no podẽ esca
ar al home quẽ pols nos ꝯuerteixca. Car totes les
coses engẽrrades y quen lo mon tenẽ naixença: ala
mort ꝯtinuamẽt acaminẽ. E ꝑ ço diu Ouidi. Totes
les coses ala sua naixença tornen: e requirẽ ala mare
que les ha engenrrades: e lo que primer norres era en
norres torna. Totes les coses venint anorres com ay
gua corrent passen: e yo peccador miserable: quasi en
norres so tornat y re no he sabut. Car essent en dcli

nacio cõ a ombra, mos dies: secat me so com a fe: car tots som fra. Axi es com lo fe lome y axi com a flor dl cãp dcaurã sos dies. Car lespit passant en ell: no restara. E daqauãt lo seu loch mes no pora coneixer. Cõsidera donchs ques lome vna cosa fallible de poca durada semblãt ala flor quen lo cãp es exida. Perhon se lig. Ysaias ca. xl. Tota la carn es fe: y axi com la flor del cãp es tota la gloria sua. Verdaderamẽt es fe tot lo poble. Es fe secat: y es li la flor cayguda: mas la paraula de deu eternament sera ferma. Dõchs pque creix en supbia lome: qui es axi com lo fe: q̃ abãs darrãcar se secã. Perhon sescriu en Tobies. La carn es veixell dargila: veixell de plor: fe sech: terra frãgible: y sach pudẽt. La vida dla carn es lo treball: la cepcio dla carn es la podridura dela flor dla dona. La fi dla q̃l es corrupcio: hi lo naiximẽt argila. Primer spma ara sach pudẽt: y apres en la sepultura viãda d vmẽs. Dõchs pq̃ lome creix en supbia. Açomateix diu sanct Bern̄. en les meditaciõs sues. De q̃ pren supbia lome: la cepcio dl q̃l es culpa: la naixeça: pena: y treball: la vida: y apres de necessitat d morir. E apres d hauer deixat desser home: es vme: pudor: y fastig. E axi cascũ home: torna en no home. Attẽtamẽt mira lo pricipi: lo medi: e fi de ta vida: e trobaras molt grã causa de humiliar te. Que penses. que dius. que fas a tu mateix. No est peruentura pols: y terra. Car legim en lo. xij. del Ecclesiastes. Torne la pols en la sua terra hon staua terra dich podrida: y plena de vermens. Job a. xvij. ca. Yo he dit ala podridura. Tu est mõ pare y mare mia: y los cuchs son mos germãs. Itẽ Ecclesiastich a. xvij. c. Tots los homens so terra y cendra. Y en

lo .iij. del Genesis. Tornaras alā tra: don es ton prin cipi: car terra est y terra tornaras. E per ço amonesta Alanus. Recordat que est pols: y mātenimen y vian da de vermēs. Quād jauras podrit en la terra freda Quād la tua carn: pijor q̄ la d' hū goç sera corrupta: noy haura home en lo mon q̄ mes te vulla veure. On diu sanct Bernad. Quina cosa es en lo mon mes cor rupta: q̄ lo cors mort del home. Quina cosa mes spā table quel mort home: la p̄sencia hi cara del q̄l: quāt era plahent mentre viuia: tāt es apres mort mes fer hi horrible. Donchs que aprofitē les riquees: que los delits: que les honors. Delliurē puentura les riqueses lome que no muyra. Ni los delits: dels vermēs: ni de la pudor: les honres. O eternal deu ab quāt miserab/ le pdicio: tots los homēs feneixē. Percert amich meu si tu ab diligencia les dites coses miraues: sens dubte grādissima causa de humiliar te trobaries: hi hajes ho en memoria: quel recordasse d'l morir a humilitat puida. Mostras claramēt en lo tercer dels Reys a .xxj c. de Acaz. Lo qual hoides les menaces: q̄ dela mort li feu helies se humilia de tal manera q̄ dix deu a He/ lies. No veus Acaz humiliat dauāt mi. Lig se quē la cort Romana en altre temps: quād hauiē elegit Pa a: li cremauen dauāt moixells destopa dient li. Pat ancte: sic trāsit gl'ia mundi. ço es que axi com lo foch subitament puerteix en pols la stopa: axi tota la glo ria mundana passant com lōbra: discorre. recita Ysi/ doro esser stada ātigamēt pratica: quel primer dia de la coronacio del Empador de Cōstātinoble: stant a segut en la sua imperial cadira de gloria: hun pedra/ piquer li portaua tre[illegible] q̄tre maneres de pedra dient

li que degues triar de qual de aq̃lles li faria la sepultu ra. E p̄ semblãt se lig de sanct Joã lalmoyner Patri archa daler̃ãdria: que com se obraua la sua sepultura nunca volgue la acabassen. E ordena que quand sti gues en grãs solẽnitats d̾ festes hi honrres: vingues algu que li digues. Sẽyor la tua sepultura no es aca bada: mana: que la acaben: que no sabs en quina ho ra vendra lo ladre. Donchs p̄ques feyen aquestes co ses d̾l papa: del emp̄ador hi del patriarcha: los quals eren homens d̾ excellent stat en lo mõ: sino p̄ ques re coneguessen esser mortals: hi ab sperãça de larga vi da: o de grãdesa de potencia: o mundana gloria: no sensupbissen. Mas hauent memoria dauãt los ulls: dela mort: fossen humils en totes coses. E per ço diu lo Salmista. Sapiẽ les gents q̃ son homẽs: homẽs dich d̾ terra o fets dargila: e p̄ ꝯseguẽt mortals. Car lig se a. xij. ca. d̾l Ecclesiastes. Totes les coses q̃ son de terra tornaran terra: del nombre d̾les quals son tots los homẽs segons a. xxij. c. de Jeremies se mostra: di ent. Terra. Terra. Terra scolta la paraula del senyor Tres voltes crida al home: terra: car en tres maneres lome pot ser nomenat terra. Car es t̃ra p̄ esser fet de terra: pratica en la terra: hi ala fi te ha tornar terra. Terra es en la creacio: en lo ꝯuersar: hi en la mort si Terra es per natura: p̄ carrera: hi p̄ sepultura. A t̃ra sab la t̃ra crida. la t̃ra desija. ẽbolicat hi pegat sta ab la terra. Lo seu vẽtre en les entramenes d̾la terra de ualla: hi oblidãt les celestials coses: litigãt p̄ la terra: guerreja p̄ ella. Ula p̄ la terra: nauega la mar pasejãt la moltes voltes. Per hon lo miserable del home: ara aci ara alli: copdiciosament treballa: e nũca cessa fins

tánt que lo que ha pres dela terra: ala primera mate ria ques la terra: torne: dient allo del tercer dels reys. a.ij.ca. Ay q̄ yo entre en la carrera de tot lo mō. Per hon com siam fem: lim: e vil cosa: de hon nos ve la su pbia puix hauem a tornar tots ala terra.

¶ Que la mort fa menysprear totes coses.

Recordarse dela mort fa menysprear: y tenir en norres totes coses. Com diu sanct Jeronim: en lo prolech dela biblia. Totes les coses desestima aquell qui de ꝯtinu pensa que ha de morir. Car lo appetit y copdiciar dels vlls es menyspreat: quāo algu pēsa que tan prest ha deixar totes coses. La ꝯcupiscēcia: y desig carnal se auorreix quand algu pēsa quel seu cors en hun instāt sera mējar de verniens. La supbia dela vida es mēyspreada quand algu en lo seu cor pensa: que aquell qui p̄cebir vol als altres sera dauall los peus de tots posat en la terra: la qual de tots los elemēts es la mes baixa. E perço diu sanct Jeronim en la epistola ad Ciprianū. Hajes record dela mort tua: sit vols de peccar defēdre Car aquell qui tots jorns se recorda que ha de morir: les coses p̄sents desestimāt deles sdeuenidores senuja Car Esau pensant que la mort li era propinqua: lau geramēt les coses del mō hague menyspreades. E p ço se lig a.xxvij.ca.del Genesis. Si muyr quem apfitara la primogenitura. Per semblāt. Isidoro. Mirāt la breuitat d̄la p̄sent vida: e q̄ les coses q̄ aci par q̄ pos sehim: q̄si en hū breu istāt p la mort hā esser deixades amonestāt nos a m[illegible]yspzear aq̄lles: diu: Si vols ab

repos viure no desiges alguna cosa quenlo mō sia:y
en aquesta manera tenrras en repos la pēsa. E si de
tu los pensamēts del mō desuies:apartaras de tu ql
seuol cosa quel teu bō ꝓposit empache. Sies mort al
mon:y lo mō atu:y ala gloria del mō com si ja fosses
mort no mires. E desuiant te:apartat dls effectes d'
la present vida com si fosses mort:e no tenint ne pen-
samēt:com si fosses mort:de tots los seus negocis lū
yat. Menyssprea viuint lo q̄ apres mort no poras at-
tenyer. Semblantment diu Seneca. Neguna cosa
te aprofitara tant: per lo menysspreu y temprança
de totes coses: com lo continu pensament del temps
incert y breuitat dela present vida. Per consequent
tu amich meu mentre visques: hajes en continu re
cort la fi y darrer terme de tos dies. Aximateix le se
lig en lo libre del do de temor que hun gran philosof
donat ales vanitats mundanes. Hoint vna vol-
ta en matines la larga vida dels sancts pares:y que
tostemps ala fi deyen de cascu dells: lo ques scrit en
lo Genesi a.vij.capitols. Mort es: cregue que axi se
guira a ell quātseuol tēps que visques. E daquiauāt
pensant en la desestima y menysspreu del mon:essent
en paris entra en la religio de sanct Domingo:hō fō
fet mestre en sacra theologia:e home de sancta vid.
O quan be tingue aquest dauant los vlls dela sua pē
sa:les paraules dl Ecclesiastes a.xj.ca. Sil home viu-
ra molts dies y en tots aqlls se alegrara: recordarse
deu del mal tēps:y molts dies.los quals quand ven
dran:les coses passades de vanitat:seran repses. Per
cert.ala mort la vanitat se mostra:y la vanitat deles
vanitats:y que totes les coses ..rē vanes. E perço se

ſcriu en lo.iij.capitol del Eccleſiaſtes.Totes les coſes
a vanitat ſon ſubjugades.E axi es ver q̄ totes les co-
ſes ſon vanes.Noſtra vida y qualſevol coſa del mon
es vana.Car ſegōs diu lo Salmiſta:a qualſevol ho-
me vivent es vanitat.Tu penſes ab larga vida poſſe
hir molts anys en delits y plahers:les coſes tēporals
y encert amich meu rebs grā engan.Car los dies del
home com a ombra paſſen.Ay que ja veeſſer pochs
los teus dies:y lo teu biſbat ſera daltri.Y perço no cre
gues:nit faça negu entēdre que la tua vida ſia larga
Ahon ſe vulla que vages:ſegueix la mort ala ombra
tua mateixa.E ſi daquiavant tenrras eſmēt ales pa
raules mies:y apres en les orelles del teu cor per tu ſe-
ran empremptades.Ans diras yo vaig a morir:creēt
viure lonch temps:y peruētura es aqueſt lo meu dar
rer dia : yo vaig a morir:car a tu dien . Guarda quet
ſera demanada la vida . Donchs dequi ſeran les co-
ſes que has guanyades.Donchs ves ten preſt a mo-
rir:y ves eſſent cert:que preſta es la diſpoſicio dela tua
poſada. Segōs ſeſcriu en la ſegona epiſtola de ſanct
Pere en lo primer capitol. Y penſa que ja eſt mort :
puixque ſabs que de neceſſitat apres de quants que
quants anys ſe vulla ſens dubte has de morir.deſe-
ſtima aqueſtes coſeſ tranſitories:que ſens tarda tens
a deixar per força.E perço diu lo Poeta.Les poſſeſſi
ons . La riquea . Lo murar deles viles . La fabrica
dels grans palaus hi poſades.La gloria deles tau-
les ab lo delit deles precioſes viandes.Los lits de pa
rament inſignes . Les riques robes brodades : que
les honeſtes pratiques empachen . Lo goig dels
fills hi dolça alegria daquells : hi amor natural

tot se deixa: y en negũ tẽps se cobra. Para donchs es-
ment: y ꝯsiderãt mira quen la ꝑsent vida: noy ha ne-
guna cosa ꝑmanẽt ni fermia E ꝑço sescriu en lo. ij. ca.
del Ecclesiastes. Yo he magnificat les mies obres hi
edificat ꝑa mi cases: plãti vinyes: fiu heretats: y peix
queres: fiu cequies ꝑa regar vna silua de arbres de sa-
boroses fruytes: he tengut sclaus y molta cõpanya
mies que tots quãts ans de mi fossen en Jerusalẽ: he
aplegat or: argẽt: riqueses de reys hi de ꝓuincies: he
tengut chãtres hi tots los delits dels homẽs: he ten
gut veixelles: y veixells de or hi argent ꝑa metre los
vins preciosos he sobrat en edificis a tots quãts forẽ
ans de mi en Jerusalẽ. La sauiesa arimateix en mi ꝑ
seuerant ha tengut durada: hi james he denegat als
meus vlls cosa que desijassen. No he defẽsat ala volũ
tat mia: que no vsas de qualseuol delit: prenẽt plaher
en les coses que yo pera mi tenia aparellades. E com
yo me fos girat a totes les coses q̃ hauiẽ fet les mãs
mies y treballs en que vanamẽt suat hauia. Viu en
tot vanitat y aflictio ð animo: y negũa cosa es ꝟ dura
ble. car negũa cosa es ꝟdaderamẽt dauall lo sol q̃ tin
ga durada cõ totes coses passant: cõ a ombra discor
rẽ. E ꝑço diu sanct Joã de garlãdia. Lo q̃ fon: es: y se
ra. y ẽ poch tẽps pereix. Dõchs lo esꝟ: lo esꝟ stat y ha
uer de esꝟ: aq̃ aprofita. Aq̃stes tres coses ço es: lo esser
esser stat: y en tẽps sdeuenidor sperar ð esser: son tres
coses que sens flor floreixen Car lo esser: fon: y sera: to
tes en vna pereixẽ. E lo mon y lo seu desẽfrenat appe
tit passa. E per tant imprudent es lome: qui cura de
cercar lo que es impossible durar puixa. Per hon diu

sanct Bernad en les meditaciõs sues. Perque thesauriza lome lor en la terra com lo que sy cull: y lo quiu cull: sens algũa dilacio passe. Donchs home: quin es lo fruyt quẽ lo mõ esperes: lo qual ala fi es dela mort la trista cayguda. Plagues a deu que sabesses: y entenẽt per ala fi prouehisses. Aximateix diu Petrus blesensis en vna epistola. La gloria del mon enganosa: hi de mal art: los seus habitadors engana. Que qualseuol cosa que peral sdeuenidor prometa: o preten de present: tot sera nores: com laygua corrible. Mira quant vana: quant enganosa: y quãt la gloria que tãt en lo mõ copdiciam es fallible. Dõchs foll de home com prestamẽt la cosa que ha de passar no desestimes. No ves tu puẽtura lo mõ miserable peristãt malalt dauall lo coltell dela cruel mort spãtable.

¶ Que la memoria dela mort fa al home acceptar la penitẽcia.

SEgõs lorde deles coses damũt preposades ara resta a veure ab diligẽcia: com la memoria dela mort: fa al home acceptar la penitẽcia. Aço claramẽt se mostra en lo tercer de Jonas. dels Niniuites: que ꝑ menaces dela mort ferẽ penitẽcia. E perço lo glorios sanct Joan baptista: treballaua a indubir los homẽs a penitẽcia diẽt en lo. iij. ca. de sant Luch Feu dignes fruyts d penitẽcia. E diu mes auãt la destral sta ala rael del arbre dla vida posada la qual es dla mort: les menaces. E aximateix diu lo Salmista Quãdo los matau[illegible] lo cercauẽ hi turmẽtauẽ. ꝛc. ço es

a fer penitencia. Perbon sanct Ambros sobre sanct Luch diu. Guay de mi: si los meus peccats no plore. Guay de mi: si pera confessar me ab tu senyor: amija nit nom leue. Guay de mi: si al meu prohisme enga-ne. Guay de mi: si no dich cosa vera: ala rael del ar-bre sta la destral posada. Job tan be considerant la breuitat dela present vida fon cõtent hi elegi ans aci viuint que apres la mort sens frupt fer penitẽcia. Per hõ diu Job a. x. capitols. En breu tẽps finara la po-quedat dels meus dies. Deixam donchs hun poch ꝑ que ans que men vaja: la mia dolor plore: y no tor-ne ala terra del scur nuuol dela mort cuberta. Car se-gõs se lig en Job a. xiiij. capitols. Breus son los dies del home. Item sanct Pau en la primera als Corin-thiãs a. vij. capitols. Lo temps es breu: y perço mi-llor seria ara breument hi laugera cõportar hũ poch que apres dolrres fent pera tostemps infructuosa pe-nitencia. Perbon diu sanct Agosti en lo libre deles deu cordes. Millor es comportar vna poqua damar-gor en la gola: que eternal turment en les entrame-nes. Dela breuitat dela present vida ell mateix en hũ sermo diu axi. La vida del home del temps dela infã-cia fins ala desmemorada vellea es curta. Si Adam visques encara y huy morint pagas ala mort lo se-natural deute: a que li hauria aprofitat la larga vi-da. encert poch o negũa cosa. Perhõ poria dir ja son correguts los temps ðla vida passada. Perço dix hu Que aprofiten al home: encara que visca cent edats quẽ cert quãd mor: pensa hauer passat com hun vẽt la vida. E axi diu sanct Agosti sobrel saltiri. Encara que tot aquell temps: de quãd fon lançat Adam de

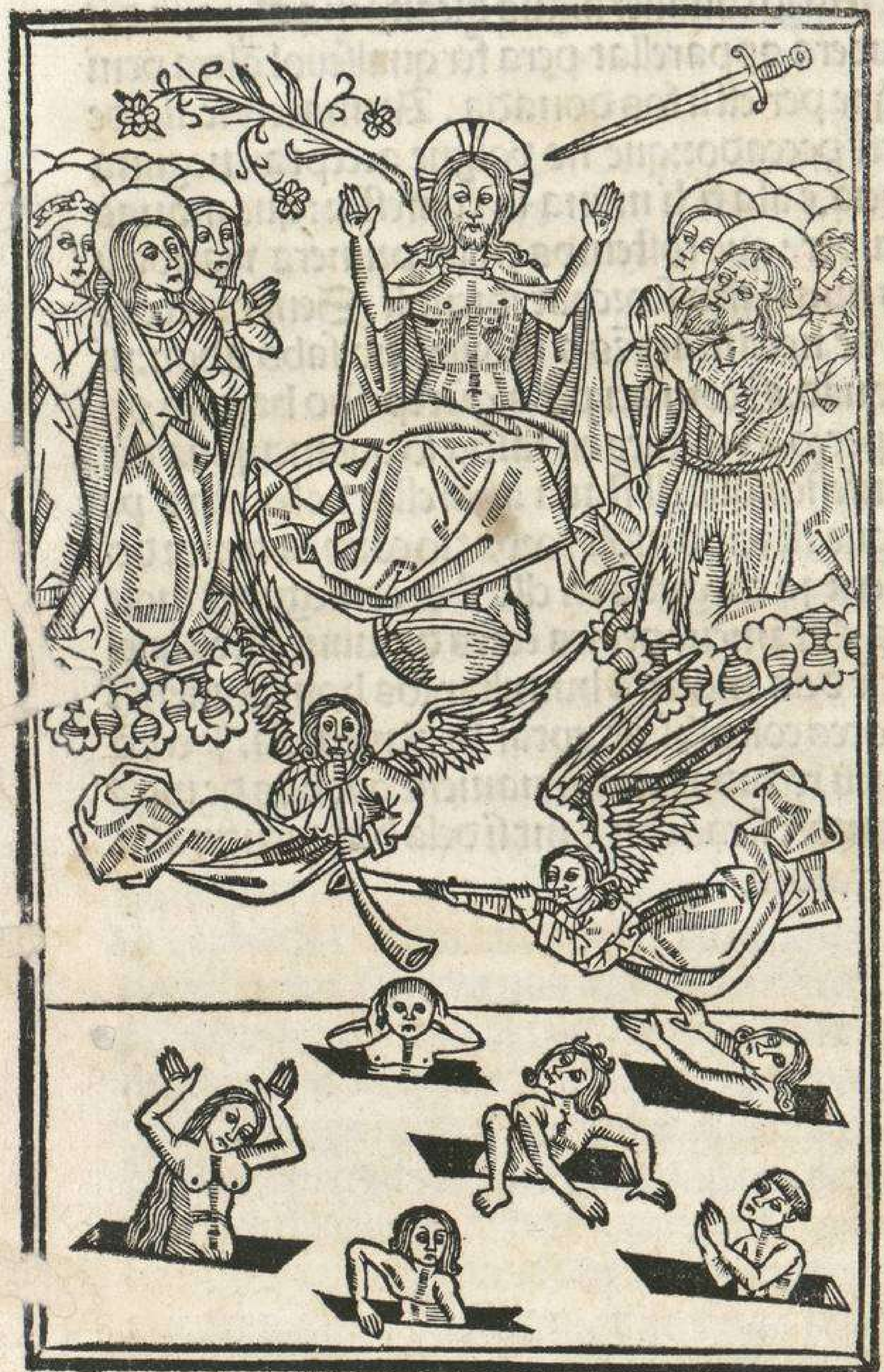
paradis terrenal fins a huy vixquesses. Encert hauēt axi prest volat tu no volgueres fos stada la tua vida tan larga. Digues me quanta es la vida de qualse-uol home: ajustantli altres tants dies: aplegant a vna grandissima vellea: que sera? No sera com lo ros dela matinada. Per semblant ell mateix diu en vna Omelia. Mes frangibles som: que si fossem vidre. Car lo vidre encara que de trencarse: perille. Empe-ro guardant lo: molt temps dura. Mas la vida del home per molt ques guarde prest es finida. Car se-gons scriu lo apostol als Hebreus a.ix.capitols Orde nat es y establit: quels homens vna volta muyren. Perhon diu Seneca: en lo libre dels remeys dels cas sos afortunats. Nostra vida es hun pelegrinatge que apres dehauer acaminat: torna ala natural ter ra. Aquesta necessitat de morir y breuitat ꝺ vida hu mana. hague molt be considerat aquell gentil Xer-ses: del qual en la epistola a Eliodoro scriu lo glorios sanct Jeronim dient. Aquell potentissim Rey Xer-ses que aplana les muntanyes: feu molts hi grans ports en la mar: per les fustes: stant en hū loch molt alt: mirant gran multitud de gents dix tals parau-les. Tots morim. Debon ve lo que dix Seneca en la sua quarta Epistola. Cascū dia morim: com tots jorns de nosaltres sen vaja vna part de nostra vi-da. Que es la vida nostra sino vna passada dela mort: Perhon no sens causa es al relotge a compa rada, lo qual de grau en grau passant fins a cert pūt discorre: e lauors: sbitamēt desparāt toca la cāpaneta ꝺles hores Axi nr̄a vida en veritat tostemps discorr-

passant fins al pūt y terme ð nostra vida: lo qual ter
me posat p deu omnipotēt: no es home quil trespas-
se: lauors defallint cau y fa sonar les campanes. Spe
ra donchs vetlant ab prudēcia lo cas dela tua vida:
car pochs graus ha de passar lo teu relotge. Car to-
ta hora passa molts graus: y tātost que vendra ala fi
caura subitamēt en lo abisime dela mort. Scolta lo
que diu lo poeta. Fuig la vida breu: com vna laugera
ombra: y apoquint se: negūa cosa torna. E axi quād
pensam que sta mes ferma: subitament es cayguda:
car en la mitat dela vida: stam en la mort. E pço le-
gim en lo. ix. del Ecclesiastes. No sab lome la fi sua. q̄
axi com ab lo ham se prenē los peixos: y los animals
ab laços. Axi los homēs en lo mal temps se prenen.
Ay que ja la fi sacosta: car la mort es la vltima fi de-
la vida. Aquesta es la fi ð tots los homēs segons en
lo. viij. del Ecclesiastes se lig. E per semblant en lo li-
bre de verso. Hon sescriu la vida y memorables actes
de Alexādre: se lig. O benauēturat lo humanal linat
ge: si temēt la fi: lo eternal be dauant los vlls tenia. la
qual fi axi als nobles com als baixos sta improuisa-
ment apparellada. Mira donchs amich meu quina
cosa es la vida humana: sino cosa de caygudes y pe
rills circuhida. Nostra carn es fi: ara es principi: ara
fi. E perço diu sanct Bernad. Quād me recorde que
so cendra: y que la fi: sens fi sacosta: tem: y com acen-
dram reffrede. E segons sant Gregori. Molta ansia
te lome de fer bones obres: quand en la eternal fi con
tinuamēt pensa. Perço amich meu. Cregues que cas
cun dia quet hix lo sol: q̄ ve de deu: tenint en lo teu pē-
sament: ques forçat que muyres. [D]onchs qual home

de bon sentiment pensant la molt certa breuitat da-
questa vida y la propinquitat dela mort vendora: y
considerant en son pensament ab diligencia que no-
stres anys passarā com la aranya: y nostres dies com
lo fum defallen: e q̄ lome nat de dona: viuint tā poch
temps: hix com a flor: y es calcigat: y fuig com la om
bra. Qui pensant y considerāt de cor aquestes coses:
y mirant les ab los ulls dela pensa: sera axi enganat
del diable: dela carn: y del mon: quen aquest tan breu
temps deixe de fer penitencia o per mes propriamēt
parlar: ē aquesta chiqueta hora. En cert negu nol di-
lata o menysprea sino aquell aqui del tot ha cegat la
malicia. O quanta pena haura daquella negligēcia.
Perço diu lo apostol al. ij. capitol. als hebreus. Si tā
ta salut menysprearem: a hon porem fogir. Perhon
diu lo glorios Efrem. Amich meu si ē aq̄st breu tēps
serem descuydats o pereosos: neguna excusacio ten-
rrem: que per nostres peccats nosaltres pugam mo-
strar. Donchs la breuitat daquest temps no desesti-
mes: perque apres com sia tart: infructuosament not
penides. Cuyta prest y no tardes: p̄que ala fi not dei
xen fora ab les vergēs indiscretes. On se lig. a. xxv. ca.
d sanct Matheu. Ay que ve lesposat: y les que staue͂
aparellades entraren ab ell en les bodes rc̄. Sobre lo
qual pas diu lo glorios sant Gregori. O si lo paladar
del cor podia gustar: aquestes paraules quāta admi
racio tenen. Ay que lesposat ve: quanta dolçor: quād
se diu. Entraren ab ell en les bodes: e quanta amar-
gor: quand se diu: Tācada es la porta. Amich si aço
tu sabies y gustant entenguesses: y en lo teu cor conti
nuament ho pensasses. En cert tu cuytaries a fer pe-

nitencia: sens perdre aquest temps acceptable: y los dies de salut tan inutilment y sens fruyt: menjāt ab ociositat vagarosa. E per ço se lig al. ij. capitol del Apocalipsi. Hajes en record d hon has dat la caygu da: y fes penitencia. Clarament se lig esser se seguit en hun loch que stant hun sanct en oracio. Hoy vna veu plorosa: e com ell li demanas quina cosa era. Respos: Yo so la anima de hun dannat: que la mia danna- cio perpetua plore. E com li demanas dela sua pena Respos. Que entre totes les coses perque les animes eren mes penades: era la perdicio del temps en lo ql los daua deu gracia: en aquell poquet de fer peniten- cia: p lo qual deles penes dinfern los haguera fet delli ures. Perhon diu Hugo de sant victor. Tots los tur ments del infern excedeix: lo no veure deu: hi freture jar dels bens ques stat en les tues mans guāyar los Donchs façam bones obres mētre lo temps nos du ra: perque apres no digam penedint nos: lo que dix Jeremies a. viij. capitols Passaren les messes y lestiu es acabat: y no som saluats nosaltres. De hon ve que aquell deuot Effrem nos amonesta dient. Amichs prech vos: quen aquest poch temps vetleu porfidiāt en aquesta onzena hora: car la nit es ja venguda: y lo remunerador vendra ab molta gloria a pagar cada hu segons ses obres. Donchs mostras per los exem- ples: que la memoria dela mort: porta los homens a fer penitencia. Perhon se lig de hun maluat caualler. que no volgue acceptar alguna deles penitencies ql papa Alexādre li hauia donades. E ala fi li dona lo papa hū anell: que portas per penitēcia: hi que quād se vulla quel ves: pensas en la mort sua. La qual cosa

hauent feta lo caualler algũs dies: torna al papa di-
ent li que era apparellat pera fer qualseuol altra peni
tencia que per ell li fos donada. Ariniateix se lig de
hun altre peccador: que no volgue acceptar neguna
penitencia. e ala fi li mana lo confessor: que manas
al seu scuder: que tostemps en la primera vianda li
p̄sentas hun basto scorchat: dient li. Senyor recor-
dat que de necessitat tẽs a morir: e no sabs a hon: ni
com: ni quãd. E com axi per algũ tẽps ho hagues ꝯti
nuat hi perço li vingues en fastig lo que menjaua dix
al seu confessor: que ell staua aparellat de fer altra pe
nitẽcia: que ell tenia molt torbat lo cor: y la temor de-
la mort era ja cayguda en ell. Per consegueut molt
se mostra clarament per les coses damunt dites quel
recordarse dela mort: fa humiliar los homẽs: menys
preant totes coses: hi acceptar la penitencia. Perhõ
amich meu recordat continuament que has de mo-
rir: que tantost seras constant si dela benauenturada
mort te recordes.

¶ La segona deles vltimes coses es del jubi final.

LA segōa dles vltimes y darreres coses q̄ als homēs ap̄s dla vida segueixē: la memoria dela q̄l de peccar molt nos aparta es lo jubi final q̄ sespera. Car la sua memoria no sols deles grās: mas encara dles chiques culpes nos aparta. On se lig ē les vides dels sancts pares: que com hū vell vees riure desordenadamēt hun joue. li dix. Dauāt lo cel y dela terra hauem a dar raho de tota nostra vida: y tu rius de tal manera: com si digues. Si tu sabesses quant streta inq̄sicio se fara en lo jubi final: axi dls chichs com dels grans peccats nostres: not riuries axi. Ans plorant dolorosamēt te dolrries. Car sapies que ara es temps de plorar: y de leuarse los peccats: y apres alegrarsan los qui haurā plorat sos peccats. On sanct Gregori diu en les omelies. Si algūa es la alegria de la present vida: de tal manera deu esser: que nunqua la amargor del sdeuenidor jubi: dla memoria se aparte. E perço diu lo Senyor a. xxxviij. ca. dl Ecclesiastes Recordat dl meu jubi ꝛc. Car yo quād vēdra lo tēps jutjare les iusticies. E daq̄sta mateixa forma ho diu lo Salmista. e diuse en lo darrer capitol de Joel. Leuen se y pujen les gents en la vall de Josaphat. Que alli sera lo meu tribunal: ꝑque les gents entorn de mi jutge. Aço mateix diu Hieremies a. ij. ca. Diu lo senyor encara en lo jubi ꝯtēdre ab vosaltres. Del qual general jubi sescriu a. iiij. ca. de Osee. Ohiu fills de israel la paraula del Senyor: que lo jubi es al Senyor ab

los habitadors dela terra:lo qual juhi es molt d̓ tem bre. Per la q̄l cosa diu lo p̄pheta. Dels teus juhins he hagut yo temeça. En lo. v. dela sapiēcia. Mirant tor barsan de vna temor spātable:plorāt de cor ab dolo rosangustia. Percert senyor staran les gēts en aquest dia torbades:y dels te9 senyals haurā temor aquells qui ē los termēs d̓la terra habitē. y no sens causa sta ran spantats y esbalahits:car los senyals que tu da- ras seran terribles. que segōs sescriu a. xxj. ca. de sanct Luch. Quand veuran venir dins lo nuuol ab gran poder lo fill dela v̄ge. Lauors haura senyals en lo sol y en la luna y en les steles:y en la terra cōgoixa:y ter- ror en los pobles:per la ꝯfusio y espant dela remor de la mar y deles sues furioses ones : tant quels homēs despant se secarā ab sperança que sobrarā tot lo mō. O maluēturat home:pēsa en la spantable venguda daq̄ll jutge:deu:y home. Car lo foch cremara dauāt ell ab furioses flames:hi haura enla sua host vna ter rible tempesta. Lo foch lo circuhira y entorn dell cre- mara los seus enemichs. On se lig a. x. ca. d̓ls Hebre9. La sperança de juhi es spantable:y lo ajustamēt del foch:quels seus enemichs ardētmēt cremara ab furi- oses flames. E diu Malachies a. iij. ca. Ay q̄l dia ven dra:com vna fornal de foch encesa:y tots los supbos mals:y de poca virtut y caritat seran vna palla. Aço mateix Ysaies a. lxvj. ca. Ay que vēdra en foch lo sen- yor. E perço diu Joel a. ij. ca. Dauant la sua faç hau- ra hun foch:que deuorant tot ho guastara:y detras ell:la encesa flama. E segōs scriu Malachies a. iij. ca. Qui pora star a veurel. que axi ell com a foch que ab rase:e com la herba dels perapres se aseuran pera mū

dar y esmerar largēt. Doncbs qual home de seny y di screcio: no haura intrinsecamēt temor daquest jubi: y dela sua certa venguda. Per on diu sanct Gregori so bre Ezechiel. Qual sera lo cor y pēsamēt del home: q̄ no tema la p̄sencia d'l etern jutge: quand tots los pec cats en vna tornaran dauant la vista dels homens Y totes les coses que p̄ nosaltres delitosamēt son fe- tes: ab temor nos seran portades ala memoria. Car segons Salamo scriu en los seus p̄uerbis. Los vda- ders mals: no pēsen en lo jubi: mas lo qui tem deu : a totes coses mira. Perço diu sanct Bernad en la pro- sa: yo tem molt la cara d'l sdeuenidor jutge: al qual ne guna cosa secreta sera amagada: ni deixara cosa sens venjança. Qual de vosaltres no haura temor quā̄d se mostrara lo jutge: y cremara lo foch dauant ell: cre mā̄t los peccadors. Aquest jutge es de tembre senya ladamēt per tres coses. Primeramēt per les diuerses accusacions dels peccadors: les quals son molt espā- tables. La segona per lo stret compte que hauem de dar per lo que hauem administrat en la vida. La ter ça per la sperāça dela terrible sentēcia: que lauors da ra cruelmēt lo just jutge. Les quals coses deuē molt los peccadors tembre. E per conseguent retrau molt de peccar la memoria de tals coses.

¶ Quel jubi es de tembre per les moltes accusacions.

LA primera cosa pq̄ lo juhi es molt de tem
bre: specialmēt sera la grā accusacio de mol
tes maneres: dela qual molt se deuē spātar
los homēs. Car moltes son les coses: ques
trobē scrites en la sacra scriptura: q̄ accusarā als pec/
cadors lo darrer dia. Primeramēt la propria ꝯscien/
cia: que manifestamēt y no secreta dauāt tots: repen
dra los peccadors. On diu Daniel a .vij. ca. Asentas
lo juhi: e los libres se obrirē: ço es la sentēcia d'la vida
e dela mort. dela gloria: e dela ꝯfusio. dela salut perpe
tua: e dela ꝯdemnacio eterna. Aximateix se diu a .xx.
ca. del Apocalipsi. Los morts son stats jutjats ꝑ les
coses quen los libres erē scrites segōs ses obres en ses
ꝯsciēcies. On lo apostol en lo .ij. ca. als romās diu. fēt
los testimoni sa ꝯsciēcia. Car axi com dela bona ꝯsci
encia es testimoni: axi es la accusacio d'ls peccats: sis
vol la ꝯdemnacio y la pena. Lo segō q̄ls peccadors
accusa: son los dimonis y spits malignes: perque ells
son traydors: que ꝯsellē fer lo peccat: y ells accusaran
lo peccador dels peccats q̄ haurā comesos. Axi com
lo companyo del ladre: algūa volta lo seu compāyo:
del mal que ha fet ab ell ensemps accusa. E perço en
lo .xij. ca. del Apocalipsi. Lo diable es nomenat ac[illegible]
sador del phisme. Car diu sanct Agosti. Tots staran
dauāt lo tribunal de Jesu crist lo diable p̄sent: recitāt
les paraules de nostre art y ꝓfessio: dient nos en la ca
ra tots los peccats y mals q̄ haurem fets: y los lochs
hon los haurem comesos: y encara lo que fer deuiem
Car dira aquell nostre aduersari. Just jutge: jutja es/
ser meu aquest ꝑ culpa: lo qual no ha volgut esser teu
per gracia. Teu es ꝑ natura: meu ꝑ la maldat sua bi

desuẽtura. Leu per la passio:meu per ꝯsell.a tu deso⸗
bediẽt e rebetle:ami sotsmes en obediẽcia.De tu la sto
la dela immortalitat ha rebud:y de mi aquesta rom⸗
puda roba que sabriga:ha deixat la tua vestidura:y
ab la mia es vẽgut aci. Per cõseguẽt justissim jutge:
jutjal esser meu y ab mi esser cõdemnat a penes. Aço
diu sant Agosti. Lo tercer q̃ accusara los peccadors
son los sperits y benauẽturats angels. Car de creure
es:que aquell quils acomana les animes:los dema⸗
nara compte de tal guarda.e com altre remey no tin
guen:serals forçat que diguẽ que ells no tenẽ culpa:
car los peccadors nols volguerẽ obehir ni creure. Axi
com no es culpa del metge:qui no deixa de fer les co⸗
ses que ala sanitat del malalt pertanyẽ:axi nol sana
ꝑque no vol obehir lo. E perço diu Jeremies a.lj.ca.
Curam a babylon y no guari. E es paraula dels an
gels:com si digues:hauem fet tot lo q̃ era necessari de
fer en esguart ꝺ Babylon:perque guaris: mas ꝑque
no guari fon culpa sua. Lo quart accusador seran les
creatures. E si demanes quines:dich que tots los ho
mens. Car offes lo creador:tot lo mon auorrira al q̃
li haura fet offensa. On se lig en Job a.xx.ca. Los cels
descobrirã la iniquitat dels mals:y leuarsa ꝯtra ells
la terra. Car lo senyor cridara lo cel y la terra pera jut
jar lo seu poble. On grisostom sobre sãct Matheu diu
Nẽguna cosa haura en aquell dia que pugam respõ⸗
dre:quãd lo cel y la terra:lo sol y la luna.los dies y les
nits y tot lo mon stara en testimoni dels peccats no
stres. E ꝑço diu sanct Gregori. Si demanes quit ac
cusara:dich:que tot lo mon. E no solament accusa⸗
ran les creatures: los peccadors: mas encara ven⸗

jarā al creador dlles.on se lig ē lo.v.c.dla sapiēcia. Ar
mara la creatura pa vējarse dls enemichs:y guerreja
ra ab tot lo mō ꝯtrals peccadors. Aço mateix a.xvj.
c.dla sapiēcia.afferma diēt. La creatura fuit a tu cre
ador seu:pēdra ira:y ꝯtra los injusts pēdra fellonia.
Lo cinq que accusara los peccadors:seran les perso-
nes miserables:q̄ demesiades sobres e injuries haurā
cōportades:car aqlls accusarā lavors als quils hau-
ran fet injuries. E lavors se verificara lo dit del ꝑphe
ta en lo salm hon diu. Yo conegui:que fara lo senyor
juhi dels menesterosos:y vējança dels pobres. Car lo
qui mira los abismes:y sobrels cherubis y seraphins
se asenta:qui mes que les ales dels vents volen:es en
los seus ꝯsells mes spantable q̄ los fills dels homēs.
Lavors jutjara les causes dls pobres:quād ab gran
fermetat starā ꝯtra los quils enujarē. Lavors lo pa
re dels orfens:lo jutge deles viudes vējara totes les
coses:y la paciēcia dls pobres:ala fi no pereixera. Ac
cusaran axi mateix los subdits:als seus mals e negli-
gents ꝑlats y bisbes. On diu sant Bernad sobrels cā
tichs. O deu mes terrible quels fills dels homens La
vors comēçarā a dir los malaventurats ales mūtan-
yes. Caheu sobre nosaltres: y als toçals cobriu nos.
Vendra lo tribunal e audiēcia de jesu crist: e hoir ia
la grā q̄rella dls pobles.la accusacio daquells sera du
ra:dela soldada dls q̄ls vixquerē:y no extirparē los
peccats:mas forē cechs guiadors de aquells:e nujan
cers enganosos. Lo sise qui accusara al peccador sera
la malicia:ço es lo peccat: com diu Jeremies a.ij.ca.
la tua malicia te repēdra:y accusarta la rebellio tua.
E axi seran ligats al coll dels peccadors los peccats

propris: segōs diu Ozias a .xiij. ca. Fō ligada la mal dat de Effraim: y amagat lo seu peccat. Aço mateix se ꝯferma Trenoꝝ. j. Forē regirades y posades en la mia gola: les iniquitats mies. Perhō axi com lo furt ligat al coll del ladre. manifestament lo accusa: axi lauors los peccats al ꝺsuēturat peccador accusarā. En lo .v. dels ꝓuerbis. Sos peccats al mal home prenen: y cada hu en les cordes ꝺ sos peccats es ligat. Perhō diu la ꝓpheta. Les cordes ꝺls peccats entorn entorn me abraçaren: ab les quals los mals serā portats en infern per los diables. E lauors cauran los peccadors en lo seu enganos filat. Lig se del Arico qui entra en lort: hi carregas de maçanes ficant les se en les pues: e quāo ve lortola. lo Arico vol fogir y no pot ꝑlo pes deles pomes: y axi ell ab elles resta pres. Axi haue al peccador carregat de diuersos peccats: ab los quals lo pendran lo dia del juhi: essent accusat per aquells. On diu lo Salmista. Sera conegut lo senyor fent iusticia: y es stat pres lo peccador en les obres deles mans sues. Del qual diu sanct Joan Grisostom sobre sanct Matheu. Nostres pensaments y obres specialment staran dauant deu accusant nos dauant los vlls nostres: segons diu lo Apostol. Accusant nos los pensaments de companyia. On diu lo glorios sanct Bernad. Parlāt lauors totes les nostres obres: dirā totes a vna al desuēturat peccador Tuns has triat: obres som tues: not dixarem: starem ab tu: y ab tu en lo juhi volem compareixer. car segōs se lig en lo .xviij. capitol. de Ezechiel. Axi com la iusticia del iust stara sobre ell: axi la malicia del mal: stara damūt ell. E perço diu lo Salmista. Enteneu aço

totes les creatures. hoíu ab vostres orelles tots los q̃ habitau en la terra: Perque yo ẽ lo dia mal tenrre te mença: ço es en lo dia del juhi: lo qual nosolament es mal: mas encara pera qualseuol peccador: pessim. Al qual respon así mateix dient. Donchs lauors tembre: que la malicia deles mies petjades entorn me circuhira. Lo sete accusador serã los turmẽts: o instrumẽts dla passio de Jesu crist. E per mes vdaderamẽt parlar. Ell mateix jesu crist. On diu sãt jeronim. La creu d Jesu crist ꝯtra los peccadors fara guerra. Jesu crist mostrara les sues naffres cõtra tu: parlaran los senyals: y los claus d tu daran clamor. Perhõ diu sanct Agosti en lo tractat del simbol. Peruẽtura guardara nostre senyor los senyals en lo seu cors: ꝑque en lo juhi als peccadors ne faça retrets e diga vencent los Veus aci lome q̃ haueu crucificat. Ve aci aq̃ll deu y home: en lo qual no haueu volgut creure: mirau les plagues y ferides q̃ li haueu fetes: regonexeu li lo costat dla lãçada q̃ li haueu dada lo qual es stat vbert per vosaltres: y noy sou volguts entrar. Accusant lauors Jesu crist al peccador: dira lo q̃ diu Naum a .iij. ca. Yo descobrire les vergonyes tues en ta cara y mostrare ales gẽts y als regnes la tua injuria e ĩfamia. Aximateix diu Osee a .ij. ca Reuelare als vlls dels seamats la sua oradura: y no scapara: ni home dla mia ma lo fara delliure. O quant desolats: y quant trists starã los desuenturats peccadors aquell dia. Car lauors segons sescriu en lo primer dl Apocalipsi. Tots los vlls lo veurã: y aquells quil pũcharẽ ço es crucificarẽ. E farã plãt sobre ell: tots los tribs y generaciõs dela terra. Lauors lo peccador mirant sen fellonira:

strenyent y batent les dents sues.

¶ Que lo jubi es de tembre per lo stret compte que hauem a dar.

La cosa que lo jubi final mes fa tembre es lo stret cōpte q̄ particularmēt haurem de dar dela administracio nr̄a. On se lig a .xviij. capitols d' sanct luch. Dona cōpte dela administracio tua: q̄ no pots daciauāt mes administrar. Amich si haguesses a dar cōpte de mil florins: dauāt hun senyor temporal: just: e prudent: molt gran pēsament tenrries per donar bō cōpte. Sies per consequent mes ansios: desuellat y temeros: pera dar dauant deu: de tu mateix bō compte: y dauant los seus angels y sancts: daquells delictes que hauras comesos: y dels bens que has deixat de fer: en presencia del qual te sera forçat no solament comptar les coses grosses: mas encara les menudes. Perhon se lig a .iij capitols de Ysaies. Lo senyor vendra a jutjar ab los vells y ancians del poble: y ab sos principals. Axi mateix sescriu a .xiiij. capitols de zacharies. Vendra lo senyor deu meu ab tota la sua companyia sancta: ço es al general jubi: lo qual publicament y no secreta dauant tots se fara. per consequent: tant es mes de tēbre. On a .iij. capitols de Sophonies sescriu. Demati dara en la lum lo seu jubi: y no se amagara. E axi lauors haurem a dar complida rahó de totes coses. Primerament delanima quens ha deu acomanada. Car si hun rey acomanaua vna filla sua que

molt amas:la ql volgues fer heretera:y reyna dl seu regne:a algu de sos vassalls:y aqll la guardas mal. Qui dubita ql rey no li dmanas cōpte d sa filla:ē tal manera abādonada? Que fara donchs deu omnipotent: de aquell aqui haura acomanat que li guarde sa filla molt amada: ço es la anima: la qual ell enten exalçar en lo cel y fer la Reyna. Si mal lay haura guardada: peruentura noli demanara gran compte dlla? Perço sescriu a .iiij. capitols Deuteronomini Guarda a tu mateix y a lanima tua ab diligencia. car segōs diu lo glorios sant Agosti. Maior dā es la perdua de vna anima que de mil cossos. On diu sant Bernad en lo libre deles meditacions sues. Nos pot egualar tot aquest mon ab la valor de vna anima. E perço diu ell mateix. Perque engrasses la tua carn de precioses viandes: y de richs vestirs la atauies:la qual en pochs dies han a menjar los cuchs en la sepultura. E no cures ornar lanima tua d bones obres La qual en lo dia del juhi dauant deu hi los seus angels ha de ser presentada. Donchs perque desestimes lanima posant la carn dauant ella:quen cert cosa es molt contraria que la senyora serueixca y sia sclaua:y la sclaua tinga lo mando y senyoria. Per semblant diu allo mateix en lo libre del meyspreu dl mon. Huy los fills dels homens no tenen pensament delanima: y ab totes ses forçes los desigs dels cossos acaben y no temen lo peccar: mas la punicio que speren E perço tu amich meu no vulles mes amar lo meys que lo mes: digne. No exalces lo cors per deixar lanima. No deixes senyorijar la seruenta: y que la sen

yora sia moça. On diu sanct Crisostom en lo libre de reparacio dela cayguda. Si desestimam lanima no porem saluar lo cors: lo qual fon creat moço pera seruir lanima sa senyora. Per conseguent aquell qui la principal cosa deixa: y la cosa baixa guardant exalça: la vna cosa y laltra dissipa. Mas aquell qui lorde guarda: y al que es primer fa honrra: encara quel segon desestime: ab la salut del primer pot saluar se. E perço si volrras saluar lanima tua: y darne a deu bon compte: instrueix la de sciencia y de virtuts diuines. On diu Plato en lo Thimeu. Per aço fon lanima en lo cors ajustada: perque a vsura prenga dell prestades virtuts e sciencies. E si vendra ab gran guany y logre sera per lo seu creador rebuda en loch de on no sera may bandejada. Segonament de nostre cors hauem a donar compte. Car ell es hun castell: per deu acomanat a nosaltres. On diu lo glorios sanct Bernad. Bon castell guarda: aquell qui lo seu cors guarda. E axi nostre senyor deu: dela guarda daquest castell nos fara demanda: dient si los enemichs seus: ço es los delits carnals: e vicis foren aqui alguna volta rebuts. E los seus familiars y amichs de deu ço es les virtuts y bones obres: daqui ab menyspreu lançats. E si fon aqui rebut lo diable: e Jesu crist senyor verdader: confusament daqui lançat. La qual cosa si haurem feta gran sospita sera y senyal de nostra perdicio e infidelitat y starem aqui a dar compte. Aximateix lo nostre cors es vna adzembla per deu omnipotent a nosaltres acomanada perque vsem della peral profit delanima nostra. Dela qua

hauem a donar compte en quatre coses. Car diu lo Ecclesiastich als .xxxiij. capitols. Lo menjar. Lo agot y la carga peral ase. Lo pa y la doctrina y obra peral sclau. Axi lo ase: com lo sclau signifiquen lo cors nostre: al qual es degut lo pa peral manteniment de natura: y la verga dela disciplina: pera refrenar la concupiscencia dla carn: y la carrega dela bona obra: pa profit dela penitencia. E axi nostre senyor deu primerament daquesta sua adzembla nos fara demanda: si li haurem donat a menjar discretamēt nodrint la sens regals e delicadures. Car lo qui dona delicadament a menjar al seu sclau: apres lo troba rebetle segons se lig a vint y nou capitols. dels Prouerbis. Ax imateix en donar al cors defallidament les necessitats sues. La qual cosa si haurem feta: serem haguts per homeyers de nosaltres mateixos. Cōtra la qual cosa diu lo glorios sanct Bernad en la epistola als religiosos de monte dei. Altres exercicis del cors se troben: en los quals es forçat se treballe: axi com les vigilies: dejunis: y semblants coses: que les spirituals no empachen. Mas ajuden los: si ab rahо discretament se feyen. Empero sis fan indiscretament de manera que en malaltint lo cors: lo sperit defallga y les coses spirituals sien empachades: Lo qui es daquesta manera: al seu cors leua lo effecte de les bones obres: y al prohisme lo exemple: y la honor a deu: comet en totes aquestes coses sacrilegi: hi es molt culpable a deu. Perhon diu lo glorios sanct Gregori en lo .xxx. capitol dels morals. Ab la abstinencia se deuen matar los carnals vicis: mas no la

carn. Y perço es menester que sapia cascu lo art de la continencia: peraque los vicis e no la carn mate. Car moltes voltes mentre stant en ella: perseguim lo enemich: matam la carn per nosaltres tant amada. La segona cosa de quens fara demanda sera. Si corregint lo cors dela fluitedat y rebellio sua: li haurem donada disciplina. On diu lo glorios sanct Bernad sobre los cantichs. La superbia deles costumes se ha de domar ab lo jou dela disciplina. Aço diu ell mateix en vna epistola. O quant fa ben compost tot lo stament del cors: lo habit dela disciplina Sotsmet lo cap: posa les celles en terra: y dona composicio en la cara. Liga los vlls: defen la rialla: tempra la lengua: posa fre ala gola: amansa la fellonia e al caminar: component dona forma. Terceramẽt demanara lo senyor: compte si haurem fet treballar lo cors en obres de virtut y penitencia. On diu lo glorios sanct Agosti. en lo libre de baptisme dels infãts Perço fon Adam lançat de paradis terrenal: per significar que en los treballs: que son als delits contraris: se deu criar y auear la carn d'l peccat. On se deu stimar lo cors nostre com hun animal de treball: acomanat per deu a nosaltres pera fer los actes de penitencia. E perço nol tingues en repos puix no sabs quant ha destar en ta companyia: perque perventura aquell quil te ha acomanat quant menys to pẽsaras nol te demane sens hauer acabada la penitencia. Perbon diu lo glorios sanct Johan grisostom. Sit presten hun bou: o hun cauall: tantost fas ab diligencia ab ells lo que has menester: dient. peruen

tura dema lo seu portarā. Dōchs pq̄ nou fas axi ab lo cors: com ab lo bou y ab lo cauallẽgo es pparāt te a bē morir: temēt q̄ puentura dema not sia demanat lo cors teu: q̄ p deu te fon acomanat y pstat pa exercir te en los actes meritoris y de penitencia. E perço es necessari d tal manera cries aqsta adzēbla tua: q̄ nr̄e senyor deu te ha acomanada: pq̄ sostenint se natura los vicis se refrenē. E castigala de tal manera ab verga de disciplina: perq̄ stāt en obediēcia: d castedat resplādeixca: y dona la al treball de tal manera: pq̄ lançant e foragitāt los vicis: faça dignes fruyts de penitēcia pq̄ lauors pugues tu finalment dar a deu bon cōpte. Terceramēt haurem a dar compte de nostres naturals pares y prohismes. E primerament haura lo pare dar compte del fill. Segons se lig al tercer capitol del primer dels Reys. Hon se lig que Heli fon punit per causa de sos fills. Car sabe y conegue que errauen y nols volgue castigar. Perço diu Salamo a vint y nou capitols dels prouerbis. Ensenya a ton fill. On dix hun saui. Si tenrras fill castigal quand errara: perque a tu per sos peccats nostre senyor deu not poneixca. Arimateix los prelats hauran de dar compte dels subdits seus com se scriu a trenta y tres capitols d Ezechiel. O fill dl home guarda que yo te he donat la casa de israel per talaya. Perço hoyda la paraula dela mia boca: en lo meu nom denuncia la E si yo dire al mal: tu mal morras a mala mort. E tu amonestant nol auisaras per ques guarde danar en la sua mala carrera: y ell morra: a tu demanare yo dell lo cōpte. Arimateix legim en Ezechiel a .xxxiiij.

ca. En veritat vos dich q̄ yo mateix veure sobre los
pastors: hi'ls demanare cōpte deles ouelles mies. Axi
mateix los reys: los princeps: los duchs: y tots los al
tres senyors quē lo mon haurā tengut domini y sen
yoria donarā cōpte dels seus subdits y de aq̄lls sobre
qui haurā tēgut senyoria. Segōs sescriu als. xxv. ca.
de Numeri. Car aq̄ mana nr̄e senyor deu penjar los
princeps p̄ lo peccat dels pobles. Per quāt lo poble
comete ab les filles de Moab fornicacio: quels dema
narē als seus sacrificis: segons aqui se lig. E tals son
los p̄lats y princeps dels q̄ls scriu Jeremies a. xxv. ca.
Ahullau pastors: y donau crits: y vosaltres los mes
honrrats del ramat scāpau sobre vosaltres cendra: q̄
ja son cōplits vostres dies perque muyrau: y caureu
com a veixells p̄ciosos. Mirē dōchs ab diligēcia los
p̄lats dela sglesia: y los princeps e senyors de tota la
terra: qui la senyoria: gouernacio: regimēt y p̄sidencia
tenē: com ab paraula: ab obres y exēple regeixē y edi-
fiquē al poble a ells acomanat: e com ensenyāt: lo de
fēsen. Car los p̄lats deuē ensenyar al poble com sauiʼ
amēt se te a defēdre d̄ls assalts y inuasiōs: q̄ fan com
a lops los heretges: y dels engās: q̄ com a raboses co
metē. E los princeps d̄la terra deuē castigar als qui
fan mal: y als subdits se⁹ fer iusticia: y ab diligēcia de-
fēsar los pobills y les viudes: y miŝables p̄sones y no
āgreujar lurs sotsmesos de drets y demasiads peytes
car scrit es a. vj. ca. d̄la sapiēcia ques fara aspre y cru
el juhi d̄ls p̄sidēts: car al chich se atorgara miŝicordia
y los podrosos passarā turmēts podrosos. a vosaltres
p̄lats d̄la esglesia e pricceps d̄la terra: aq̄stes mies pa-

raules se endreçen perque aprenent seny y saber no fa
çau a vostres subdits demasies . Gouernau : regiu:y
defensau los subdits vostres en tal manera : que pu/
gau en lo darrer dia : sperar segurament aquest jubi
lo qual als forts se espera mes fort : y per als maiors
maior turment . Quartament haurem a dar raho
de totes les obres que hauem fetes. E perço diu atha/
nasi en lo simbol:que ala venguda de Jesu crist : tots
los homens han de resuscitar ab los seus cossos:y de
sos fets propris hauran a dar compte . E aço es lo
que vol dir lo apostol en la segona epistola als corin
thians en lo cinq̃ capitol hon diu. A tots nos es for/
çat compareixer dauant lo tribunal de Jesu crist a
fi que sia cascu premiat deles coses propries del cors
segons lo mal o be que hauran fet. On lo Ecclesia/
stes : en lo darrer ca. diu. Totes les coses que son:por
tara lo senyor en lo jubi:y no solament los grans:hi
greus peccats : Mas encara los que al parer nostre
son chichs y quasi neguna cosa. On sembla vna chi/
ca cosa lo pas de hun home : mas encara de aquell se
ha de dar raho . Perço dix Job a.xiij.capitols . Has
mirat totes les mies senderes hi has considerat los
meus passos. E ajusta en lo capitol seguent. Tu has
comptat los meus passos. Item en lo.xxxiiij.capitol
ell mateix diu. Los seus vlls sobre les carreres dels ho
mẽs:y tots los seus passos considera:ço es pa pagar los
los q̃ ẽ aq̃lls peccarẽ e acometerẽ.y tenim exẽple dl an
gel q̃ tots los passos d hũ hermita cōptaua:dl q̃l se lig
ẽ lo vitis patrũ. Mẽys es la paraula vana. Empero
segons scriu sanct Matheu a.xij. capitols. De qual/

seuol ociosa paraula q̃ parlaran los homẽs:en lo dia del judi darã compte. En lo primer dela sapiẽcia. Lo q̃ parla maldats:nos pora amagar ni passara sens punicio. Poqua cosa par q̃ sia pẽsar coses vanes. po diuse en lo primer dela sapiencia. La demãda sera en los pensamẽts del mal. Y en lo.vj. dela mateixa sapiencia. Ell escodrinyra nostres pẽsaments E perço en lo darrer de Ysaies diu axi. Yo vinch pera q̃ aplegue y ajuste ses obres y pensaments pera jutjar:y jutjare los pobles. Dela qual cosa sescriu a.iij.ca. de Joel Yo ajustare totes les gents en aquells dies : y portar les he ala vall de Josaphat : y disputare ab ells sobre lo meu poble y heretat d' israel. ladõchs tãtost totes nostres obres:pensamẽts y paraules:seran molt stretamẽt jutjades. Car segõs diu sanct Gregori sobre aqll pas de sant Matheu a.xxiiij.ca. Tots los vostres cabells seran cõptats ⁊c. Axi ꝯsidera deu nostres carreres:y compta nostres passos:que : ni encara les mes chiques cogitacions o paraules menudes:que nosaltres tenim en nostres:en lo seu judi restẽ sens disputa. Lauors totes nostres obres com si en nostres fronts fossen scrites:serã a tots manifestes. E segõs sescriu a.xj.ca. del Ecclesiastes. En la fi:ço es en lo judi lome ha dar compte de totes les sues obres. Quintament darem compte:no solamẽt dels mals comesos:mas encara dels bens deixats per fer. Perhon se lig a.xxv. ca. de sanct Matheu. Lauors dira lo Rey als qui staran a la sua ma squerra Apartau vos de mi maluats y anau al foch eternal:lo qual sta aparellat peral diable y als seus angels. Car yo he hagut fam :y nom haueu dat a menjar. ⁊c. E aqsta fon la vna dles cau-

ses pq̄ lo rich tragador y golos: no troba: qui de vna sola gota daygua li refredas la strema set que passa/ua perq̄ al pobre lazer no volgue donar dles mygues dela sua taula. E aximateix no solamēt darem com/pte dles colpes comeses: y dls bēs q̄ hauem deixat de fer: mas encara dl tēps pdut: en lo q̄l hauem deixat d fer molts bēs: segōs se lig a. xvij. ca. dl ecclesiastes. lo senyor li dona lo cōpte dls dies: y lo tēps pq̄ vsas to/stēps d aq̄lls: a honor y ppria salut sua: lo q̄l molts vanament despenē y desestimen. Dela qual cosa se cla/ma sanct Bernad en lo sermo que fa als scolans: di/ent. Noy ha cosa mes pciosa quel temps: mas guay de nosaltres que no es cosa que huy mes se desestime Passen los dies dela salut: y nengu hi pensa. Noy ha home que pense que pert lo temps: hi que nūqua ha de tornar. E axi com nos perdra hun cabell del cap: axi no passara hun moment de temps: que no sen de mane compte. O quant temia aço lo benauenturat sanct Ancelm. en les meditacions sues dient. O len/ya seca hi sens profit digne del foch infernal: hi que respondras aquell dia: quand de tot lo temps dela tua vida te demanaran compte. Perço diu lo sau. en lo. iiij. capitol dl Ecclesiastich. Fill guarda lo tēps Sisenament haurem de dar compte de tots los dōs que hauem rebut de deu. Car lo senyor neguna cosa dona: dela qual no vulla hauer compte. E pço mes sembla prestar que donar. Car ell nos demanara ra/ho d qualseuol donatiu: encara que sia spiritual: com son los bēs naturals delanima: infusamēt guāyats: y encara dls corpals: ço es força: bellea: y altres. E axi mateix tēporals: ço es offici riq̄a y honrra. De totes

aq̄stes coses se mostra lo exēple a.xxv.ca d̄ sant Mat-
theu dels.v.marchs dhor q̄ lo senyor acomana al ne
gociador.e a.xix.ca.d̄ sant Luch:d̄l noble q̄ dona als
s̄uidors ses riq̄ses deles q̄ls coses fō necessari dar spiri
tual cōpte Perço sescriu a.xix.ca.d̄ job. Sabeu q̄ sens
dubte se fara lo jubi en lo q̄l de totes les damūt dites
coses se dara stret cōpte.p̄ço deya job a.xxxj.ca. Que
fare quād se leuara n̄re senyor a jutjar:y quād me de-
manara: q̄ li pore respōdre. O quāt p̄stamēt vendra
inq̄rir e a demanar d̄ totes les n̄res obres. Car prop
es lo dia d̄la p̄dicio:y lo tēps se acosta quād lo senyor
jutjara lo seu poble. Car segōs se diu en lo darrer ca.
de Abdies. Prop sta lo dia del senyor sobre totes les
gēts. Car ell diu en lo.iij.ca.d̄l Apocalipsi. Guardau
q̄ yo vinch p̄st. Perhō se diu a.xiij.ca.de sant March
vetlau car no sabeu quād vēdra lo senyor si vēdra per
vētura a mija nit:o al cāt d̄l gall:o de mati:p̄q̄ quād
p̄uētura vinga:nous trobe durmint: Aço q̄ dich a vos
altres:a tots generalment ho manifeste. Vetlau:que
si no volrreu vetlar: vendre com lladre y no sabreu
la hora. Item en lo vltim capitol del Apocalipsi diu:
Guardau que yo vinch prest: y la mia satisffactio sta
ab mi pera retribuhir a cascu segons ses obres. Per-
hon amich meu. Com de tantes y tan grans coses
te sia forçat: tantost hi quasi descuydadament dar
rahō. Vetla tostemps: y examina a tu mateix ab di
ligencia: y fes neta la tua consciencia perque quand
nostre senyor vinga a jutjar li pugues rahonable-
ment respondre. e trobar en los seus vlls gracia hi
misericordia dels peccats. E aço es lo quet conse-
lla lo Ecclesiastes als dihuyt capitols. dient. Aus

Ans del jubi demana a tu mateix: y trobaras dauāt deu misericordia.

¶ Que lo jubi final es de tembre per lo dar dela sentencia.

La vltima cosa que fa esser lo jubi final tant spātable: es la temerosa sperança dela sentē cia: q dara lauors rigorosamēt lo justissim jutge. La qual sentēcia sera p tres coses terrible. Primeramēt per esser dubtosa e incerta: Car negu sab si la sentēcia se dara ꝯtra ell: o per ell. E segōs diu lo Ecclesiastes en lo.ix.ca. Son iusts y sauis: y stā en la ma de deu les sues obres: y no sab lome si es digne de oy: o de amor: mas totes les coses pal temps sdeuēidor son incertes. On se lig en les vides dls sāts pares: que com stigues lo abat Agathon pa morir: y stigues ab los vlls vberts tres dies sens mourels. E com los religiosos tocāt lo: li demanassen. Pare hō stas ara? Respos. Yo stich dauāt lo vniuersal jubi. E diguerē los religiosos. E tu has temor. E ell dix. Ab intrinseca virtut: quāt pogui guardi los manamēts d deu: mas home so y no se si les mies obres a deu son stades acceptes. Car huns son los jubins de deu: y altres los dls homēs. Y pço recele: y no ꝯfie si les obres mies seran acceptes dauāt deu. Car diu sanct Gregori. La nostra justicia cotejada ab la de deu: es injusticia y les mes voltes se fa: y mostras mes sutzeu enla presencia del etern jutge: lo que resplandeix e llu en la intencio del que obra. On se lig a.xiiij.ca. dels prouerbis. Carrera hiha ques mostra justa al home: y les

sues vltimes fins:portē lome ala mort eterna. E pq̄
aquest sanct pare Agathō:cōsideraua en aq̄stes coses
encara que fō diligēt en guardar los manamēts de
deu:Empero molt temia:y sespātaua del sdeuenidor
jubi. Axi mateix se lig en la vida dels pares hermitās
que hun vell dix. Tres coses son les que yo molt recele
La vna es quand del meu cors exira lanima. Laltra
quand vendra dauant deu. La tercera:quand spera
ra lo darrer dia hoir la sentencia. O quant temeren a
quest jubi molts daquells sancts religiosos:per la in
certa certenitat dela sentēcia que lauors se ha de dar:
car v̓daderamēt ab raho es molt de tēbre. On se lig a
vij.ca. de sanct Matheu y son paraules del saluador.
Molts me dirā aq̄ll dia:senyor:senyor:No propheti-
zam nosaltres en lo teu nom?y hauem lāçat dimonis
y fets molts miracles? Als q̄ls respondra Nuncaus
he conegut:apartau vos de mi. Donchs si los pphe-
tes y los qui foragiten los dimonis:y en nom de deu
fan miracles:seran lauors refusats. Qui pora esser se-
gur: Qui pora aci tan sanctament viure:que no ha-
ja de tremolar y tembre en tal jubi. Percert negu:com
noy haja home sobre la terra que sia net de peccat:ni
encara lo fadri de hun dia. Perço scriu Ysaies a.lxiiij
ca. Tots nosaltres nos som fets sutzeus: essent nr̄es
iusticies com a drap dela dona que te de sa camisa.
Per consegu ent de totes nostres obres: que haurem
a portar en lo jubi:quant se vulla ques mostren bo-
nes e iustes ab raho deuem tembre. Perço diu Job a
ix.capitols. Temia totes mes obres:sabēt:que al qui
pecca no pdonaries. E axi lo glorios apostol Vexell
de electio. Encara que de neguna cosa lo accusas la

d

consciencia se lig dell a vint y tres capitols dels actes
dels apostols. Yo he conuersat ab bona consciencia
dauant deu fins a la present jornada. Empero dix als
corinthiās en la primera epistola a quatre capitols.
quasi tement. De neguna cosa me sent colpable. Em
pero encara en axo me sent iustificat. E perço diu lo
glorios sanct Gregori. Los iusts quāt fan: temē: mē
tre pensen: que dauāt lo jutge han de compareixer.
Car tots starem dauant lo tribunal dela diuina om
nipotencia: segons que scriu lo apostol als Romans
a. xiiij. capitols. Que dire yo daquiauant desuentu
rat de mi: ho fare: que no portare algun be dauāt tal
jutge. La segona cosa perque lo judi es de tembre: es
aquella dura e intolerable sentencia quād dira Jesu
crist. Anau maleyts del meu pare rc. On legim a. xxv
capitols. de sanct Matheu. Quand vendra lo fill de
la verge: en la magestat sua: y tots los angels ab ell:
lauors se asentara damunt la cadira dela sua sobira
na potēcia y dauant ell totes les gents seran ajusta
des y apartant los huns dels altres: axi com a oue
lles: dels cabrits apartades: posara ala dreta part les
ouelles: y los cabrits ala squerra. E lauors dira lo rey
als dela part dreta. Veniu: Veniu beneyts del meu
pare: y possehiu lo regne qui del principi del mon es
apparellat a vosaltres. Car yo he tengut fam y ha
ueu me donat a menjar. rc. Apres dira als dela part
sinistra. Anau vos ne de mi maleyts: al foch eternal
que sta apparellat al diable y als seus āgels. On diu
hun solēne doctor. Breu sera la veu del jutge en la iu
dicatura: anau y veniu. Car als mals dira Anau: hi
als bons Veniu. O graciosa y dolça paraula de no

stre senyor Jesu crist quã dira veniu. O dura: amarga: e intolerable quand dira Apartau vos de mi. Verdaderament es aspra veu de dir Anau: y beneyta de dir Veniu. On diu sant Bernad. O quant greu sera als dela part squerra: quã lo Rey donador dela vida: dira Anau. E quant dolça quand als dla dreta dira Veniu. Aço sera hun coltell deles dues parts afilat y tallant que exira dela boca del fill dela verge Segons se lig en lo primer capitol del Apocalipsi: hi encara en lo. xix. Percert ell ferra lavors la terra ab la verga dela sua boca: hi ab lo sperit dels seus morros matara al mal. segõs se lig en lo. xj. capitol de Ysaies O quant spãtable cosa sera hoyr lavors aquella veu. On diu lo beneyt sanct Agosti en la glosa sobre sant Johan. Los qui son cayguts en terra a una sola paraula de Jesu crist qui stava pera morir: que faran p la veu dell quã jutjara. Car ell bramara com lo leo. affirmãthо Amos a. iij. ca. lo leo dara brams: qui no tẽbra? Arimateix a. v. ca. d ysaies Lo seu bram sera d leo. y en lo. xxv. ca. d Jeremies. Lo senyor bramara d alla dalt: y del a sua posada dara la veu sua: y arribara lo so d aqlla: fins als extrems dela tra: car nře senyor tẽrra juhi ab les gẽts. Percert lavors la veu dl senyor sera en vtut La veu dl senyor sera en grãdesa e magnificẽcia. La veu dl senyor rõpra los cedres: Car lavors rõpra los cedres dl mõt libano: ço es als supbiosos y psumptuosos: specials enemichs se?: los qls tantost q seran honrrats: y exalçalts com los cedres: defalliran com a fum: quã seran humiliats per deu en aquest juhi: hi quasi del tot reduhits a norres. E sera aquesta veu del senyor com hun tro: hi lamp que

fir en la terra. E perço deya tremolāt Job a.xxvj.ca. Qui pora mirar lo tro e tronar de aquesta grādeza. On diu lo Salmista. Lo senyor trona del cel: y lo altissim dona la veu sua. Per semblant Job a.xxxvij. capitols. Tronara marauellosament lo senyor ab la veu sua Lo qual fa grās coses: que inuestigar nos poden. E perço diu sanct Ancelm en les meditaciōs suues. Perque dorms anima tebea: e digna de innormitat: ni lo qui nos desperta: y a tan gran tro no tremola: no dorm: mas es mort. Arimateix repplica dient. La paraula del senyor sera com hun raig resplandēt E perço diu zacharies a.ix.capitols. Exira com hun raig la sua sageta: y lo senyor cantara ab la sua tuba Vercert segons se lig a.xxvij.capitols.de ysaies. Aqll dia sonara la gran tromba. Perhon diu lo glorios sanct Joan grisostom.sobre aquell pas de sanct Matheu a.xxiiij.ca. Les virtuts celestials se mourā: sera verdaderamēt gran la veu dela terrible tromba: ala qual tots los elements obeheixē. La qual tallara les pedres: obrira los inferns: rompra les portes de metall: soltara: e dissligara les presons dels morts: y les animes del fons dels abismes delliures: tornara als seus cossos: constrenyent los que dauant lo jubi se representen. Mes prestament seran acabades aquestes coses: que no passa vna sageta en layre. Segons diu lo Apostol en la primera als corinthians a.xv.capitols. En hun moment. En hun tancar dull. En vna darrera o vltima trompeta. Daquesta mateixa tromba diu sanct Jeronim sobre sanct Matheu. Quantes voltes pense y considere aquell dia: tantes yo ab tot lo cors tremole. Car sis vol menge: o bega: o faça

alguna altra cosa : tostemps me par que aquella spātable trompeta en les mies orelles sone . Leuau vos tots los morts : y veniu al jubi . Qualseuol atribulat deu molt pensar en aquest dia : y aximateix qualseuol carregat de carrega de penitēcia : hi rebra de allo gran descansament y descarrech en lanima . On diu lo Grech en la Omelia . Jermans molt amats posau vos dauant los ulls aquell spantable dia : y qual seuol cosa que ara par que sia greu : en la operacio sua sera poca . Deuem aximateix spantar nos y hauer temor de aquest dia : perque es amarch dia : gran : y de soberga ira . Aximateix diu Ysaies a . xiij . capitols Ay quel dia del senyor vendra cruel : y ple de furor : ira : hi fellonia . Car diu Joel a . iiij . capitols . Lo sol se tornara tenebres : la luna sanch ans que vinga lo gran hi spantable dia del senyor . O quant temia lo glorios sanct Bernad aquest dia : quand dix . Quant me recorde hauent de morir : q̄ tinch a fer apres dela mort Lo spant sdeuenidor me aterra : lo qual sens alguna seguretat spere . Lo dia del spant me spanta : ço es lo dia dela ira y furor : lo dia del plor e tristicia : lo dia que dels peccadors fara venjança . Daquest mateix dia diu ell mateix en hun sermo . Axi starā despullats dauant lo tribunal de nostre senyor Jesu crist : perque hoyen la veu del jubi los qui han tācades les sues orelles : y la veu del consell hoir no volgueren . Car diu lo senyor : feu penitencia : e molts dissimulant aparten les orelles dient . Dura es aq̄sta paraula . No axi maluats : no axi : car altra paraula mes dura y mes agra hoyreu del senyor quād vos dira : Anau maleyts al foch eternal . Donchs que diran los desuēturats pec

cadors: en aquell spantable dia: eternament condem
nats: quand veuran esser cridats los sancts per ala
celestial gloria: y esser ells sentenciats ales eternes in-
fernals penes. Percert segons se diu enlo cinque capi
tol dela sapiencia. Gemecant per la spiritual angu-
stia diran. Aquests son aquells. los quals algũes vol
tes nosaltres injuriant scarniem: stimãt folls de nos-
altres esser la vida daquells oradura: y la sua fi sens
honrra dõchs com son ara comptats entre los fills
de deu: y stan en companyia dls sants gloriosos Nos
altres desuiam dela carrera de veritat: hi nons ha il-
luminat la lum dela iusticia: y no es nat en nosal-
tres lo sol del enteniment: cãsam nos y fatigam nos
en la carrera del peccat: y dela perdicio. Y som anats
en carreres treballoses y no hauem sabut trobar lo
cami de deu. Quens ha aprofitat la superbia? quin
profit nos ha dat la jactancia deles riqueses. Totes
aquelles coses com vna ombra passaren: hi com hun
missatger que prestament compleix lo viatge: hi com
la nau que nauega: hi quand es passada: nos troba
della algun rastre. Percert aquesta confessio y peni-
tencia sera molt tardana: perque ells se penediran
quant ala pena: mas nos conuertiran quant ala ve
nia. Car lauors no haura loch lo perdo: ni la miseri-
cordia: mas la egualtat y iusticia: quand lo jutge que
fara tremolar lo mon pronunciara. Anau y Veniu.
O quant deurien tembre los homens aquesta sen-
tencia. On se lig en la vida dels sancts pares: Que
hun sanct hom com lo temptas molt lo sperit de for
nicacio: prega molt deu omnipotent: que li appare
gues visiblament aquell quel temptaua e fon fet axi

com ell supplicaua. Lauors āquest sanct li dix: O ene
mich de natura humana. Quet aprofita temptar
me d aquesta manera: quen cert gran follia es la tua
Car tu sabs: quand poses algun en peccat: agreujes
ton peccat: per consegueut augmentes la tua pena.
Respos lo dimoni. Yo se que es veritat lo que dius.
Empero se: que quant mes fare als homens peccar:
tāt mes tardare y dilatare lo vniuersal juhi: del qual
dia tinch yo maior temor que tots los altres: perque
spere en ell hoyr aquella sentencia. Anau malauentu
rats al foch eternal lo qual sta apparellat al diable hi
als seus angels. Y perque almenys puga dilatar al-
gun temps aquella sentencia: treballe en tēptar greu
ment los homens. O deu eternal. Quant tembran
lauors los dimonis: y los peccadors miserables hi
quant se spantarā dela veu del teu tro. Donchs si vol
rras no tembre aquesta veu y esser en aquell gran hi
spantable dia segur: sembra ara obres de iusticia pi-
etat e misericordia. O quant sera benauenturat a-
quell qui ara enten sobre los pobres. Car lo senyor:
en aquell dia del mal lo fara delliure. Car legim enlo
onze capitol dels prouerbis. Lo misericordios fa be
alanima sua: fa tambe fruyts de penitencia. Car los
qui de present ab lagremes y dolor sembren. Lauors
venrran ab gran alegria: portant los seus manolls
garbes: y feitos: Mas ara molts sembren spines:
pensant lauors segar forment. No axi maluats: no
axi. Car lo quel home sembrara: al lo collira. Segōs
diu lo glorios apostol sanct Pau. a sis capitols. ad
Galatas. Pergo diu lo senyor a. vij. capitols de Ozi-
as. Has laurada la iniquitat y aquella haueu collida

On aquell que sembrarà actes de malicia: collira la infernal pena: y aquell qui virtuts: y obres de peni tēcia: collira la gloria sempiterna. Car los qui be hauran fet iran ala vida eterna: y los qui mal al foch eternal. Car les sues obres los segueixen. Segons que se lig en lo Apocalipsi a quatorze capitols. Que lauors les obres: saluaran: o condemnaran los homens. De hon diu lo glorios sanct Johā al cinque capitol. Hora vēdra en la qual tots los morts hoyran la veu del fill de deu: y los qui hauran be obrat: iran ala resurrectio dela vida: y los qui mal: ala resurrectio del juhi final. On diu lo jutge al segon capitol del Apocalipsi. Yo vendre a cercar y regoneixer los cors y los ronyons: y dare a cascu de vosaltres segons vostres obres. Car lig se al darrer capitol de Abdias. Segons has fet axi sera fet en tu. Perço sescriu en lo cinquante capitol de Jeremies: y son paraules del jutge: als angels mals: que diu axi del peccador condemnat. Donau li lo guardo segōs les obres sues: y feu axi en ell segons haura fet. Per consegueint si volrras hauer lauors bon octumne: a abundar de moltes fruytes. sembra ara largament en lo stiu dela present vida. Car lo qui poch sembra: poch es cert que ha de collir. Segons diu lo apostol en la segona als corinthians a nou capitols. E axi aquell q̄ en maledictions y peccats sembra: dallo mateix sera la sua collita. Car segons se diu en lo prouerbi comu. Lo que sembrara cascu en lo temps dela present vida. allo collira quand dira lo eternal jutge. Anau: y Veniu. Lo tercer per lo qual la sentēcia dl jutge se diu terrible, es lo desolat: y eternal aparta-

ment: y ple de qualseuol dolor y miseria dels dãnats qui seran apartats d nostre senyor deu y dels angels: y de tots los sancts: quand la part sinistra sera p los dimonis presa. Car en hun instant y sens tarda: pronunciada aquella spantable sentencia per la boca de nostre senyor Jesu crist staran los cruels dimonis apparellats y pendran les animes dels peccadors portant les prestament: al eternal supplici e pena. Aço figuratiuament en Hester se mostra a. vij. capitols dels ministres y seruidors dl rey Assuer. los quals staven apparellats pera penjar Amon. E perço se diu alli. Encara no era exida la paraula dela boca del Rey que tantost los seruents li cobriren la cara. Axi los diables staran apparellats aquell dia: per arrebatament pendre les animes dels peccadors. E aço es lo ques diu en les lamentacions de Jeremies enlo primer capitol. Tots los seus perseguidors la prengueren. On diu lo glorios sanct Johan grisostom. en lo libre del reparo dela cayguda. Pensa en aquells seruents: y spãtables ministres de infern. Los quals langen los peccadors en les eternes penes. E diu lo beneyt Hugo de sanct victor. Los turmentadors terribles qui nunqua han pietat: staran apparellats p que tantost pronunciada la sentencia a tu dannat sen porten: y posen en los turments. Lauors tu desuenturat diras plorant ab dolorosos lagremes. Prengueren me com a leo: que sta apparellat per ala presa: y com al seu cadell: que amagadament reposa. O dolor y pena que nos pot rahonar d tan amarch apartament. On diu lo glorios sant Bernad en les sues meditacions: quina tristor penses que sera. quin

pl ant:quina miseria:quād seran apartats los mals dela companyia dels iusts:y dela visio de deu:y po/sats en poder dels dimonis:iran ab ells al etnal foch on staran eternament sens fi:ab plor:turment:y mi/serable pena:desterrats luny dela benauenturada pa tria de paradis sens hauer may lum ni claror algūa comportāt segons lo peccat dolorosa pena. Lauors aquells desuenturats peccadors desesperats d tot re/mey:no veurā lum perque entrarā en les mes baixes parts dela terra:y seran portats ales mās del coltell y seran part deles raboses:ço es dels mateixos diab les enganosos:y mals pera dannificar ē totes coses Daquesta pena de separacio diu lo beneyt sanct Jo/han grisostom en lo libre del repar dela cayguda. Al guns folls pensen esser cosa de desijar:quē solament no hajen pena. Empero per mes greu cosa que la pe na:tinch yo:lo esser apartat de aquella gloria. Ni pē/se esser tā cruels los turmēts dl infern:com es esser pri/uat y apartat dela visio diuina:Dela qual cosa pots hoyr lo q̄ diu lo apostol sant Pere. Aquell qui es apar tat dela presencia de nostre senyor Jesu crist:molt es turmentat:y creu me:que aço es mes greu cosa q̄ to/tes les penes. Aço es lo que auança y sobrepuja al in fern. On ell mateix sobre aquell pas a tercer capitol d sanct Matheu diu. Sera portat y posat en lo foch. &c, diu Cosa intolerable es lo infern:y cosa terrible lo turment. Empero sil home cōportas mil inferns no dira may esser allo pijor: que esser apartat dela ho/nor y visio de aquella gloria y esser auorrit de nostre senyor Jesu crist. Car segons recita lo benauenturat sanct Agosti. Los mals mes amariē cōportar qual/

seuol turment que veure la faç del jutge irada. On se
lig en lo segon capitol de Joel. La terra ha tremolat
en veure la sua cara: y los cels se mogueren: y lo sol y
la luna perderen la sua lum: y les steles la claror sua
Los pobles sentiran turment en veure la sua cara.
Percert senyor lauors enmalaltiran los peccadors: y
perran per la tua cara: y aço per molta dolor quād
te veuran alterat y fello: y contra ells terriblament
mogut diēt tu lo que diu Jeremies a dihuyt capitols
Les spatles los mostrare y no la cara en lo dia dela
perdicio sua. O quin apartamēt tan greu: y amarch
sera de qualseuol peccador dela faç de nostre senyor:
que stara fello contra ell e dira. En veritat vos dich
que nous conech. On dix hu saui. Molt trista es la partida
dels amichs. Empero mes trista es la partida
y apartament del cors y dela anima: dela diuinitat
Amichs meus per totes aquestes coses damunt dites:
e quasi altres infinides: que per causa d breuitat
se deixen: despertau vos: y leuau vostres caps: y ab tota
temor tremolant guardau vos de aquell dia. Car
segons se diu en lo primer ca. d Sophonies. Prop sta
lo grā dia del senyor. Prop sta: y molt prest. E cō diu
Ysaies a. xiij. capitols. Vetlau car prop es lo dia del
senyor. Vetlau diu sanct Matheu a. xxv. capitols. car
no sabeu lo dia ni la hora. On en la pmera als Thesalonicēses
ēlo darrer capitol. diu lo apostol Jermās
en jesu crist: siau diligēts: car lo dia dl senyor axi vēdrā
com en la nit lo ladre. Car lauors quand vos diran
pau y seguretat: vos sobreuēdra vna mort dolorosa:
cō a dolor d dona partera. Vosaltres jermās no stigau
en scuredat pq aqll dia nous prēga com a ladre

Car tots vosaltres sou fills de lum: y del dia, no de la nit: ni deles tenebres. Perço no durmam com los altres: mas vetlem y stigam ab mesura. Aximateix diu sanct Luch a vint y hun capitols. Guardau vos perque vostres cors no sagreujen: hi no stiguen pesats en la embriaguea: hi molt menjar hi en los pensaments daquesta vida: e sobreuinga en vosaltres aquell doloros dia que axi com hun laç sobreuindra: en los qui stan asseyts sobre la faç dela terra. E perço vetlau fent cotinuamēt oracio perque siau haguts per dignes pera fogir totes aquestes coses: hi scapar deles sdeuenidores: hi star iustament dauāt lo fill dela verge. Car en la veritat alli hi haura temor y dolor intolerable. On diu Johel enlo segon capitol. Grā es lo dia del senyor y molt terrible: quil pora comportar? E diu Ysaies a dos capitols. Entraran en les coues deles pedres: y en los barranchs y amagatalls y cauernes dela terra: de temor del senyor y dela gloria dela magestat sua: quād se leuara pera ferir la terra. Car lauors tu senyor ab tro cocejaras la terra: hi spantaras la gent ab la furia. Segons sescriu en lo tercer capitol de Abacuch. Perbon se diu en lo dee capitol de Ysaies. Que fareu en lo dia dela visitacio y calamitat: de luny vendreu: ala ajuda del qual y socors fogireu. Percert no tenrra lauors algun socors lo peccador: ni consolacio: o ajuda. On diu lo glorios sanct Ancelm en lo libre deles semblances. Ala dreta staran los peccats: y ala sinistra infinits dimonis y de baix vna spantable confusio: y abisme: y dalt la prensencia del jutge fello y ple de ira. defora lo mō cremant y dins la consciencia que cremara. En lo

qual temps ab treball se pora saluar lo iust. Guay del peccador desuenturat: que axil pendran: a hon fogi-ra. Lo amagar lauors sera impossible: y lo demostrar se intolerable. Item la dita sentencia tant es mes de tembre: perque no solament jutjara lo cors: Mas encara condemnara lanima. Per la qual cosa se lig en hun exemple que dos religiosos la hu dels quals era saui e laltre indiscret: anauē los dos ensemps per hū cami: e com aplegarē a vna cruellada hō hauia dos camins: la hu delitos: e plaer e laltre mal y aspre. Vent lo indiscret lo cami delitable: dix al saui Anem p aqst cami. Respos lo saui e dix li: jerma. Encara que aquest cami per hon vols anar sia delitable. Empero ala figura: y porta vna mala posada. Perhō yot cōselle q̄ anem per aquest altre. Car posat cars que sia aspre: Empero haurem bona posada: y d̄ gran honestat y repos. Respos lo indiscret Mes vull creure als meus vlls q̄ a tu d̄l q̄ no veus. E axi posas p lo cami delitos y plaent. E vēt allo lo saui nol volgue deixar. E anāt los dos. donarē tantost en poder de ladres. los quals apartarē lo hu d̄l altre: y posarē los en diuerses p̄sons. E seguis apres quel Rey daquella terra mana hū dia que li portassen dauant tots los presoners: y vengueren tambe entrels altres aquestos dos. E com la hu y laltre se veren: dix lo saui al Rey. Senyor rey: e jutge molt me clame a vos daquest meu companyo. Car anant los dos per hun cami essent ell indiscret: e yo tengut per saui: nom volgue creure que anasem p hū bon cami que yo li mostraua: Mas feu me anar ab ell per hun mal cami: y axi donam en mans dels la-dres: per hon es causa ell dela mia mort. Lo indiscret

dir al Rey per lo contrari. Sēyor rey yo tinc maior causa de clamar me de mō cōpanyo: car essent ell saui no deuia tāt seguir me per lo meu cami en lo qual sabia quēs hauia de seguir desastre: la qual cosa si no hagues feta: yo haguera girat ab ell: y no forem encorreguts en aquest perill: per consequent ell es causa dela mia mort. Hoydes aquestes paraules d'les dos parts. lo rey dona aquesta sentencia dient. Tu indiscret no has volgut creure lo saui: per consequēt los dos deueu esser cōdemnats a mort. Axi sera en lo dia d'l juhi en la fi d'l mō quād exirā les animes d'ls parts amagades y los cossos d'les sepultures pa rebre sentēcia d'l q̄ han comes: y deixat de fer. Car lo cors foll pq̄ no volgue seguir lo cōsell delanima sauia. y lo sperit saui perque segui lo cors foll: los dos ensemps seran condemnats en lo juhi final. Y per aquest respecte la sentencia del jutge deu: es dita coltell afilat: y tallant deles dos parts. Segōs se lig en lo primer capitol d'l Apocalipsi. Car ferra quāt al cors: y lanima al pecca dor desuenturat. On scriu sant Matheu a. x. capitols Temeu a aq̄ll qui pot posar lo cors y lanima en los inferns. Item fa esser aquesta sentencia encara mes spantable: la calitat del mateix jutge. Car ha desser pronunciada per jutge molt auisat y prudent lo qual no pora enganar se. Car totes les coses li seran clara ment manifestes: car ell sab les coses q̄ stan en lo cor dels homens amagades scodrinyāt encara fins als renyons. On diu lo beneyt apostol als Hebreus enlo iiij. capitol. Totes les coses son despullades y ubertes als seus ulls: car deu mira dins lo cor segōs se lig en lo primer dels Reys a. xvj. capitols. y en lo. xiij. capi

tol del Ecclesiastich. Los vlls del senyor son mes re-
splandents quel sol: y miren totes les carreres dls ho
mens y lo fons del abisme. E miren los cors dels ho
mens en les parts amagades. E per consegüent se-
gons diu en la prosa Boeci de cōsolacio en lo. v. libre
Gran necessitat tenim de fer be: com façam totes les
coses dauant los vlls del jutge. Aximateix a trenta y
dos capitols de Jeremies. Los teus vlls son vberts
sobre totes les carreres dels fills de Adam: pque do-
nes a cascu lo que mereix: y segōs lo frupt de sa inuen-
cio. Aquest jutge es molt de tembre qui pot partir ql
seuol cosa maciça: al qual tota cosa secreta es manife
sta Al qual totes les coses scures son clares: y totes les
coses mudes responen. Lo pensament sens veu li par
la: y lo callar a ell se confessa. Aquesta sentencia se da
ra per iustissim jutge: lo qual no pora esser inclinat.
Car jutjara lo mō en iusticia: hi los pobles en egual
tat. Car no tem la potencia: ni accepta la persona
dalgu: ni lauors se amansara per donatiu de algu
On en lo primer ca. Deuterononimo. Deu grā: pode-
ros: y terrible qui no accepta psones ni dons: lauors
pcert mes valdra la pura ɔsciēcia q̄ la bossa plena. la-
uors a negūa cosa apfitara als homēs richs les sues
riqses: mas solamēt los apfitarā les obres de pietat
y iusticia. a. vij. capitols d' Ezechiel. Lo seu argēt sera
lançat fora: y lo seu or sera com a fem. E lor ni largēt
nols pora delliurar lo dia dela diuinal furia. Lauors
se mostrara lo engan del mon y lo profit de totes les
riqueses. O quant dolça hi alegra cosa sera lauors ha
uer auorrit lo mon. Aquesta sentēcia aximateix se da
ra p jutge: qui p negūs pchs se corrōpra ni amansara

En lo.vj.ca.dels puerbis. No se inclinara p pregaries de algũ home. Perhõ com diu Grisostom. lauors no serã intercessors los angels p los homens: car lo iust jutge no fara lauors misericordia. mas retribuhira a cascu segõs mereixerã: la iusticia egual: sens inclinar se apart alguna. On en lo.ij.ca.de Ezechiel diu. Se-gons la sua carrera axils farc: y segõs los seus juhins los jutjare: y sabrã q̃ yo so lo senyor. E perço diu Job a.ix.ca. Com spãtat yo temia totes mes obres sabẽt que no perdonaries al qui pecca. De totes aq̃stes co-ses diu sanct Bernad en la prosa. Justament jutjara e no fara exceptio de persones: y nos corrompra ne-inclinara: per preu ni p̃garies. Perhon treballa d' por-tar iusticia alla: hõ no poras trobar misericordia. car segons sescriu en lo.xj.ca.dels puerbis. No aprofita-ran les riq̃ses en lo dia dela venjança. Mas las iusti-cia delliurara lauors dela mort. Amichs meus si los scolans no sabent la sua liço: temen molt lo examen del mestre perque peruentura los corrigira rigorosa-ment: quant deurã tembre lauors aquest los desuen-turats peccadors: que no hauran studiat en lo libre de veritat y iusticia. Percert los que ara vã en aquest examen ab malicia: seran bandejats. Car los injusts seran punits y perra la lauor sua. E per lo contrari. Lauors los iusts starã en eterna memoria: y no tem-bran hoyr alguna mala cosa. Perço diu lo Ecclesi-astich a dihuyt capitols. Aparella dauant lo juhi la iusticia. Aquesta sentencia aximateix se dara p jut-ge cruel y mogut: qui no pora esser amansat. Car lo senyor qui es ara manso com hũ anyell: lauors se mo-strara cõ a leo bramãt cruel: y mogut. On diu Ozias

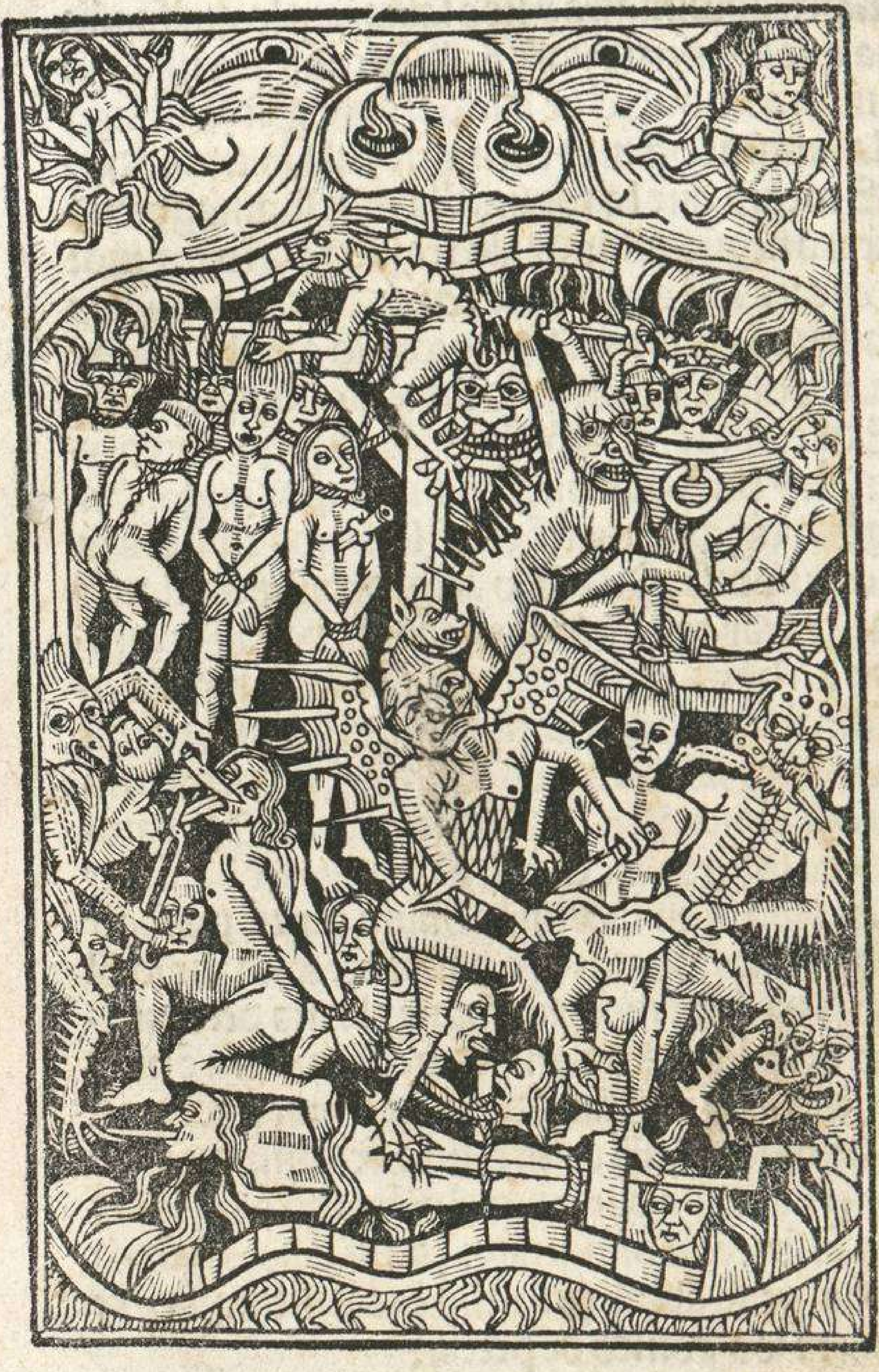
a.xiij.ca.y podē esser paraules dl senyor qui parla dls
auariciosos:e golosos:y supbos en lo dia dl jubi en a-
questa forma. Del seu past:se vmplirē:y fartaren:y le-
uaren lo seu cor:y oblidarē se de mi:y ols sere com a le
ona:e com la onsa y leopart en lo cami dels assirians
y encontrar me ab ells com vna onsa quand li leuen
sos fills:y romprels les sues entramenes:y acabar los
he alli deuorāt com a leo. Demane quina cosa mes
cruel que aquestes besties se poria trobar. Aximateix
diu nostre senyor al mal condemnat aquelles parau-
les de Ezechiel a.vij.ca. Vēguda es la fi:vēguda es
sobre les quatre regiōs dela terra.&c. E yo posare cō-
tra tu la mia fellonia y jutjarte segōs les carreres tues
y posare prop de tu totes les confessions hi abomi-
naciōs tues:y lo meu vll not perdonara ni haure mi-
sericordia de tu:mas posare sobre tu les tues carreres
y sabran que so lo senyor. Vēgut es lo tēps:prop sta
lo dia dla matāça. Ara tantost scampare la mia ira
sobre tu:y fartare sobre tu la mia fellonia. pcert senyor
axi cō lo foch q̄ crema la lēya y cō la flama q̄ encē los
mōts:axi lauors los pseguiras en la tua tēpestat:hi
spātaras les gēts ab la tua furiosa fellonia. Del ql se
diu a.xxx.ca.d ysaies. Ay lo nom dl senyor d lūy ven-
dra la sua ardēt e fellonia pseada pa portar Plēs stā
d desdeny los se9 morros:y fellonia:y cō a foch la sua
lengua que deuora y guasta:y lo seu sperit com lo tor-
rent de aygues:que cobre fins a mija gola:pa portar
les gēts a norres. Aq̄sta furia veu molt abās Job en
spit:quand dix:Quim dara aço:mim recaptara:quē
lo infern me guardes:y stiga amagat fins q̄ passe ta
fellonia. Tanta sera pcert lauors la crueldat dl jutge
e

q̃ nos poria dir:exp̃mir:ni pẽsar. Car tots los jubins
haguts: del principi del mõ sobre los homẽs son com
les centilles y purnes en respecte dela furia y fellonia
quen aquest jubi: nostre senyor exercira. Ay quant
stret vendra enlo jubi e terrible: lo qui manso es resu-
scitat y es muntat al cel. On diu sanct Gregori. en la
omelia sobre sanct Joan a. xx. capitols. Thomas hu
dels dotze ques nomena dubtos ꝛc. diu. Jermãs or-
denau vostra vida y pratiques: y aduertiu: conside-
rant quant stret y aspre vendra al jubi lo qui mansa-
mẽt es resuscitat. ꝑcert ell se mostra spantable lo dia
del seu examẽ ab los seus angels: throns: e dominaci
ons: ab los principats: y potestat cremant lo cel hi la
terra: y moguts los elemẽts ꝑ son fuey. ꝑ ꝓseguẽt po
sau dauant vostres ulls aquest jutge de tanta temor
y spant: y temeu aquest sdeuenidor: ꝑque quand vin
ga: nol mireu ab recel mas ab seguretat. Per la qual
cosa lo deueu ara tembre: perque lauors nol temau.
Exercitens lo spant de aquell: a pratica de ben obrar
y la sua por reffrene la vida nostra: y aparte la de q̃l-
seuol maldat. Creeume jermans que tant serem la-
uors segurs ꝺla presencia sua: quant ara treballarem
en esser temerosos dela pena. Percert si algu de vosal
tres hagues de disputar la sua causa ẽlo meu jubi ab
lo seu aduersari: peruentura tota la nit no dormiria:
ans staria pensant en si: que es lo que poria dir respo-
nent ales rahons del seu aduersari: y tembria molt q̃
nom trobas aspre: y que no comparegues obligat: o
culpable dauãt mi. E yo q̃ so. ꝑcert so hu q̃ no tarda-
ra molt apres de deixar de ser home: de esser verme hi
apres esser terra. Donchs si ab tan gran pẽsamẽt es

temut lo jutge dela terra ab quina attencio deuem pensar:y ab quin recel prouehir:lo jubi de tanta magestat. Tot aço son paraules de sanct Gregori en lo loch damunt adlegat. Encara hi ha algunes altres coses:que agreujen la sentencia damūt dita. La p̄mera:q̄ alli noy haura poder d̄ resistir enlo.xj.ca.d̄la sapiencia. Qui resistira ala v̄tut y força del teu braç? E a xiij.ca.de ysaies. Qui resistira al teu jubi? p̄cert negu pot resistir.ans es forçat q̄ tots generalment cōparegue͂:e vullē o no han sperar la sentēcia d̄l sobiran jutge dauat los angels. Car ell parla p̄ ysaies a.xlvij.ca p̄a p̄dēnar lo peccador ab aq̄stes paraules. Descobrir se ha la tua v̄gonya:y lo teu scarn e vituperi sera v̄dader:e yo vējarme sens q̄ negu nom fara resistēcia. On legim a.ix.ca.d̄ job Deu ala fellonia d̄l q̄l negu pot resistir.car si cercam fortalea y força:ell es molt fort.axi mateix a.xiij.ca d̄ hester. Sēyor deu:rey omnipotent Totes les coses en la tua ma stā posades:y noy ha q̄ ala tua volūtat p̄trastar puga. Car tu has fet lo cel:y la terra:y tot quant es dauall lo cel. Tu est senyor d̄ totes coses y noy ha qui ala tua magestat repugnar puga. Aq̄st es lo senyor fort y poderos d̄la grandesa y potēcia d̄l qual:noy ha fi ni cōpte:y a negu tembra p̄ gran que sia.en lo.vj.ca.d̄la sapiēcia. Lo senyor no tembra la grandesa:y poder dalgu: Car ell ha fet lo grā y lo chich:y totes les coses als seus peus serā sotsmeses:y tembranlo molt aquell dia. Car segōs se lig enlo.vij.ca.de ezechiel.enlo dia del jubi:y d̄la fellonia del senyor:lo rey plorara:y los princeps se vestiran de dol e tristor. Jtē enlo.vj.ca.del Apocalipsi Los reys dela terra:los p̄nceps:tribuns:e richs:e forts:e qual-

seuol sclau e libert: se amagara ē les coues: y en les pe
dres deles mōtanyes: e diran als mōts: Caheu sobre
nosaltres y amagau nos dela faç del qui sta aseyt so-
bre lo tro: y dela fellonia dl anyell: car vēgut es lo grā
dia dela fellonia ⁊c. E a. dihuyt. ca. enlo mateix loch
Ploraran y faran plant los reys dela terra: q̄ ab Ba
bylō han comes fornicacio: e visquerē en delits: quād
veurā lo fum del seu cremamēt: y stant ells luny p la te
mor dls turmēts. Percert lauors hi haura grā tribu-
lacio: qual no fon mes stada del principi del mō fins
ara: segōs se diu a. xxiiij. ca. de sant Matheu. Altra co
sa hi ha: que agreuja mes la sentencia damunt dita
que noy haura alli. algun loch hon los peccadors se-
amaguen. Car segons diu lo glorios sanct Anselm.
Lo amagarse lauors: sera impossible: y lo mostrarse
intolerable: y cosa d no poder cōportar. On se lig a. xx
iiij. ca. de Job. Noy ha scuredat ni ombra: pque alli se
amaguē: los que mal haurā obrat. Sēblātmēt sant
Bernad en hū sermo diu. Despullats tots nuus sta-
ran dauāt lo tribunal de Jesu crist: pque hoyē la veu
del psell. segōs que dalt es stat adlegat. Amich meu:
tem aqst dia: spantat daqst jutge y senyor q̄ ha d jut
jar totes les coses pq̄ ab maior diligēcia pugues squi
uar los peccats. Car segōs sescriu en lo pmer del Ec-
clesiastich. La temor del senyor lança fora lo peccat.
E en altre loch. En sols tēbre a deu: tot home se apar
ta del mal. Haura hi axi mateix altra cosa: que negu
nos pora appellar: ni menys hi haura partit d fogir
Car diu lo Salmista. A hō ire del teu sperit: o a hō fu
gire dela tu faç: si puge al cel tu alli est: si al infern de-
ualle tu alli stas. On en lo. ix. ca. d Amos diu deu par

lāt del peccador:fugira y nos saluara:y lo qui fugira encara quē lo infern dualle d alli lo traura la mia ma E si mūtara fins al cel de alli lo traure. E si se amagara en la sumitat del mōt carmeli:de alli lo traure defora. E encara quē la fōdura dla mar se amague:no li apfitara negūa cosa:car alli trametre la serp:y mordral:y encara que aquells tals en poder dls enemichs se posassen en catiueri:alli trametre lo cotell.y matar los ha. E posare los meꝰ ulls sobre ells pa mal y no p a be. E diu job.a x.ca. Lo sēyor q̄ ha d jutjar totes coses:diu. Noy ha q̄ dels mies mans scapar puga. Per cert segōs veig claramēt:ē cascū loch nos trobara la ma dl omnipotēt. On diu lo actor dl discurs del anima. Que faras tu rich:nūqua viuras be. Nō te giraras:q̄ ni aci baix:ni alla dalt:no staras segur. Si tu desauēturat mūtes al cel:o ales steles:ell mana y te imperi ē los cels:y alli sta furios E si vas baix als īferns o si vas ala mar:aqst p tot te la senyorya. En negun loch staras segur:pque en cascūa part te trobarā.per cert ni en vida ni en mort:noy haura partit pa fogir O quād be ꝯsideraua en aço aqll sanct Eleazar lo ql deya axi. Ni viu:ni mort:no fogire ala ma del omnipotēt. E axi p les coses damūt dites se mostra ē moltes maneres:q̄ lo jubi final deu esser temut p tots:e aço p la accusacio:q̄ alli cascu haura de comportar de molts:y p hauer ha dar general mētrabo d totes les coses:e p la sentēcia diffinitiua:q̄ dara lauors spātablemēt lo jutge. E axi ab grā rabo la tal memoria y record aparta los homēs de peccar.

¶La·tercera deles quatre vltimes coses es lo infern.

LA tercera deles quatre vltimes coses que apres del viure sespa:la memoria dla q̃l nos aparta molt de peccar:es lo infern On recita Anastasi.dl glorios sant Antoni hermita:que quand lo diable d algun peccat lo tẽptaua:ell recordãtli les penes dl foch eternal:al peccat degudes:lo vẽcia:y era delliurat de la tẽptacio:y restaua net y sens culpa. A causa dela q̃l materia:entre les altres:se deuẽ principalment ꝯsiderar:tres coses:la ꝑmera:los diuersos noms dls lochs deles penes:la segona:la molta afflictio dels compãyons infernals:la tcera:les diuerses maneres dls turments.la memoria dels quals:conserua molt lo home de caure en peccat.

¶Que los noms dels lochs del infern son diuersos.

DE les tres coses damunt dites:la primera se deu principalment declarar:quina cosa es los diuersos noms dels lochs deles penes. Per bon haueu de saber:que lo infern es loch de foch. Y es dit infern:perque alli son inferides:o portades les animes dels peccadors perque eternament penen. On diu Job.a.vij.capitols. Aquell que deuallara en linfern:no muntara:ni tornara may a sa casa. E axi lo ĩfern comunamẽt es nomenat hũ loch d foch sẽs fõs. On lo bẽauẽturat sãt gregori ẽlo iiij.ca.dls dialogos:diu.es d creure q̃ sia hũ mateix lo foch d ĩfern.empo no turmẽta d vna mãera mateixa

los peccadors. Car tanta pena sentira alli qualseu-lla: quāt requerra la sua culpa. Aximateix sanct ysidre enlo mateix libre dl sobirā be: diu q̄ lo foch d infern resplādira: y clarejara als peccadors pa creixer los d penes: pque vegē de hō se dolguen: y no luyra pa ꝯsolacio: pque no vegē de que salegren. E diu en lo mateix loch. Dos maneres de pena ha ē lo infern. Car la tristor los dona afflictio ē lo pēsamēt y la flama crema los cossos. Aqst foch infernal increhiblemēt turmēta los peccadors. Dels qls se diu enlo psalmista. en aq-sta manera. Caurā sobre ells carbōs. y lāçar los has enlo foch ꝛc. Itē lo senyor los torbara ab la sua ira: y lo foch los destruira. p la ql cosa scriu ysaies a. ix. ca. lo meu poble sera cō esca d foch. On se lig en osee. yo posare lo foch en les sues ciutats ꝛc. E a. xv. ca. d jeremies. diu nr̄e senyor als damnats. Lo foch ences en la mia fellonia cremara sobre vosaltres. Aquest foch de tal manera es flamejant y ences per la ira del jutge q̄ apres nūqua haura menester lenya. E perço diu Iob a. xx. ca. Lo foch los destruhira: lo qual no es mene-ster que sencenga: o atie. O quant durament se venjara lauors lo senyor dels peccadors condēnats. Perço diu lo Eccle. a. vij. ca. La venjança dela carn del mal es lo foch: y lo verme. E aqll foch infernal ab aquest altre material te differencia en tres coses senyalades La primera en esser finidament mes fort y terrible y mes cremant. On diu sebastia: al qual staua lo angel ala orella: que aquest foch sensible cotejat ab lo d infern: es com lo foch pintat enla paret: acomparat ab aquest sensible. La segona en la durada. Car aqst foch pot se apagar: y aquell no. en lo darrer capitol.

de Osies. No se apagara lo seu foch. Diu sanct Mat-
theu a.iij.capitols. Les palles: ço es los peccadors cre
mara ab foch: que nũqua se apagara. La tercera en
lo ꝯsumir: y cremar. Car aq̃st foch ĩfernal pot ꝯsumir
y destrohir totes les coses. Car segõs lo philosof. To
tes les coses guasta lo foch material: mas aq̃ll no po
ra ꝯsumir ni guastar los cossos: ni los spits q̃ crema-
ra. On se lig en lo ca.xx. de job. del peccador posat ẽlo
infern. Totes les coses q̃ ha fetes plorara: empo nos
ꝯsumira. E pço diu Grisostom de reparatione lapsi.
Aq̃st foch q̃ sta en la p̃sent vida ꝯsumeix: y guasta to
tes les coses que prẽ y te: y ꝯserua les sues penes sance-
res. E pço se nomena foch: que nũqua sapaga. E no
solamẽt se nomena axi: pque ell no se acaba: mas en-
cara pque ell nũqua mata ni acaba lo que pren. Car
la scriptura diu quels peccadors se vestirã la incorru-
pcio: ço es no p la honor dela vida: mas pa sostenir
larch lo turmẽt. E la força daquesta pena: y lo poder
daquell foch negũa rabo ni paraules: bastẽ a explicar
lo. Que farem alli? que respõdrem? negũa cosa haura
alli sino batimẽt d dẽts: clamors y plãts: y tarda pe-
nitẽcia: cessant d cada part los remeys y creixẽt les pe
nes. E aquell foch com no tinga natura de acabar y
anichilar del tot: ni tampoch de illuminar. Y es hun
foch scur: ab la flama negra. Segonament lo infern
es dit loch sens repos. On axi com en natura hi ha
hun loch: que tostẽps sta reposat y ferm: ço es la part
sobirana dl mon. Altre que algunes voltes sta segur
y altre qui es torbat: lo qual es la regio que sta en mig
Es per consequent de creure: que la tercera part que
es la inferior sia continuament torbada: e moguda

Y pço se nomena aqll loch. Tartar⁹. Car segõs Pa-
pies. Tartar⁹ se diu p̱ que sta torbat. pque alli lo no
sossegar se y torbamēt proceheix specialment de tres
coses. La primera sera la diuersitat d'les penes: segõs
que diem lo temps esser torbat: quant sta mesclat ab
pluja: pedra: neu: y semblāts coses. On diu lo Salmi
sta. Ploura sobre los peccadors: laços de foch: soffre: y
spits de tēpestat: part del calzer de aquells. La sego-
na sera del turmēt dels ministres. a. xvj. ca. de Jeremi
es. Seruireu a senyors stranys. qui nit y dia nous do
narā repos. La tercera. seran los crits dels vns y d'ls
altres segõs sescriu. a. lxvj. ca. de ysaies. Vosaltres da
reu ve⁹ d dolor: y aullareu com a lops p̱ la angustia
del sperit. Percert a qualseuol que lauors cridara: e a-
ullara daquella manera respōdra lo senyor allo q̃ diu
jeremies a. xxx. ca. Pera que dones crits sobre la tua p̱
so y ꝯfusio: incurable es la tua dolor p̱ la moltitud de
la tua iniq̃tat: e yo te fet aço p̱ los teus cruels peccats
Terçamēt es nomenat lo infern hū loch descōpost e
destēprat. On es nomenat. Auern⁹ significāt q̃ no te
stiu: ço es mijania: y tēprāça: car no stā alli les penes
en cosa d'l mō tēprades: mas en hun excessiu grau fo
ra de orde perque alli ha scuredat excessiua per la qual
en sanct Matheu. a. vint hi dos capitols se nomena
exteriors tenebres. Lo que per exemple se mostra en
lo. x. capitol. del Exodo. Deles tenebres palpables
que foren en egypte: Donchs quant mes greus seran
alli. On se lig a. vint. ca. d job. Totes les tenebres son
en los se⁹ vlls amagades. Lauors dira lo peccador a
quell dit d'l psalmista. Posarē me en lo lach baix y te-
nebros: y en la ombra d'la mort. Itē collocam en los

lochs scurs axi com als morts del segle y lo meu spe-
rit tingue ansia de mi. Per semblãt allo q̃ diu a.iij.c.
jeremies enla lamẽtacio. Collocam ẽ lochs scurs com
los morts ꝑa tostemps. Aximateix alli ha molta ca
lor per lo qual se diu a.xxiiij.capitols de job. Calor en
demasia ꝛc. E la raho es ꝑque no spira: ne hix deffora
car sta amagada com en la fornal. On diu lo Salmi
sta. Posarlos has com a forn de foch en lo tẽps dela
tua cara: lo senyor los torbara en la sua fellonia: y lo
foch los destruhira. Aximateix ha alli gran foch per
lo q̃l diu Job.a.xxxiij.capitols Aq̃lles aygues se no-
menẽ aygues ꝺ neu: les q̃ls son mes fredes que les al
tres. Lo senyal daço es: lo batimẽt ꝺles dẽts: que pro
cebeix de fret demasiat. On fulgẽci diu en la epistola.
Dos pĩcipals turmẽts ha ẽ ĩfern: ço es fret q̃ nos pot
cõportar: y calor ꝺ foch q̃ nos pot apagar. E ꝑço se-
scriua .xxij.ca.ꝺ sant matheu: q̃ alli haura plãt e bati-
mẽt ꝺ dẽts. car lo plant hix dela calor y lo batre deles
dẽts se causa ꝺl fret. E diu job a .xxiiij.ca. Deles neus
passarã a grã calor. On ẽ hũ libre ꝺ metres ꝺla vida:
y actes ꝺ alexãdre se lig. E stertit molt ꝺl grã fret ꝺles
neꝰ passa a les brases: y lo turmẽt es tostẽps mi̾able
y nunca mor aquell aqui la preso del infern turmẽta.
Quartament lo infern se nomena: hun loch molt de
solat. Lo qual Segons Papies se nomena Ache-
ron. que vol dir loch sens goygs. Perque es priuat de
tot be: y alegria. On diu lo glosador Auerrois. En lo
infern ha continua tristura sens consolacio. Car los
dãnats negũa ꝯsolacio tenẽ: q̃ nols ap̃fita. los adiu-
toris ni suffragis ꝺ oraciõs: ni plou sobre ells alguna
misericordia: ni speren gracia ni merce en sdeuenidor

Car sabē que no obtērran algu ꝑdo de redempcio: y axi staran molt trists en ꝑpetua descōsolacio. E ꝑ cōseguēt se lig a .iiij. ca. dela sapiēcia. que de rael serā desolats. On en lo p̃mer ca. Trenoꝝ diu lanima ꝑdemnada. posam tot lo dia desolada: y de tristura afflegida. Itē a .xxxiiij. ca. de ysaies. Lo peccador sera desolat etnamēt. Guay de tal dolor: o pena. Guay d̃ vna destructio plena de tot turmēt. E ꝑço tu home recordat ab tot lo teu cor de totes aquestes coses.

¶ Que de moltes maneres es la afflictio d̃ls companyons infernals.

SEgons lo degut orde: se segueix lo segō membre: que es la diuersa afflictio dels cōpanyons infernals. Car los tals cōpayos ço es los diables: son d̃ molt spātable vista: y en los seus actes: cruels turmētadors q̄ nūqua se cāsen ni fatiguē. E axi yo dich p̃meramēt: q̄ son molt spātables los dimōis enla vista: y ꝑço son pītats en les sglesies ab spātables figures. On se lig q̄ hū religios: dormīt d̃ nit ab altres ē lo dormidor: comēça adonar grās crits. e cō vinguerē a ell los frares: verē lo q̄ staua ab los vlls ficats ala paret sens mourels nimēnys mouia les pestāyes: y stāt axi ab grā por spātat no respōia. Apres ē lo mati demanat ꝑ lo p̃or q̄ hauia hagut ēla nit. Respos hauer vist lo diable. e demanat de q̄na forma era. Respos q̄ nos podia cōplidament rahonar. empo dix. Yo dich aço que si stigues hū foch ardēt de vna part: y la figura daquell de altra: yo triaria abans entrar en lo foch: q̄ veure la spantable figura del dimoni. E ꝑço diu lo glīos sant Bernad sobre lo psalm. Qui habitat ꝛ

Que pēsau jermans si algū pricep dles tenebres: vos aparegues en hū cami: ab tota la sua spātable ferea: pcert negu ho poria cōportar. E segōs se lig en vitis patrū hū vell dix. Creeu me q̄ si algu veya los dimōis dela manera: que los dānats los speren veure: no poria viure: ans tantost morria. On diu Gregori de grisori: que com stigues dolēt y ves molts dimonis prop de si. comēça donar grans ve⁹ diēt. Treua fins a dema: e com diēt aço se giras deça y della p no veurels: torbat molt de greu dolor: tantost mori. Tots stigueren torbats los queu verē: y tots temerē. O quāt son en les afflictiōs: spantables y en lo turmētar cruels y al veure molt horribles d tal manera q̄ ab la vista sola. maten scriuse a. xx. ca. de Job. Iran y vēdran sobre ell spātables. Aço es lo q̄ diu sant Bernad. O anima mia: quin spāt hauras quād totes les coses deixades: la p̄sencia deles quals te es tan alegra: y la vista agradable y plaēt: deixada la habitacio tua y familia: entraras sola tota tremolāt en vna regio no coneguda: hon se posaran dauant tu a flotes aquelles figures tan mostruoses. O quāt sera lo spant dels dimonis q̄ lauors aparran en forma de cruels animals On legim a. xj. ca. dela sapiēcia. Perq̄ feyē honor ales serpēts mudes: y besties: los tramete moltitut de animals muts y spātables: p vējança: pque sabessen que p alli hō pecca lome p aqui es turmentat. Car no era impossible ala tua omnipotēt ma: q̄ ha creat lo mon de materia no vista: posar en ells: y enuiarles moltitut de onsos: y leons animosos: y besties de noua specia no conegudes: plenes d ira: y roncant ab vapors foguejants: lāçant fum de pudor: y spātables purnes

dels ulls:la ferida deles quals no sols los podia ma/
tar mas encara matar de temor la vista. Tot aço es
alli. E Job.a.xvj.ca. Lo meu enemich me ha mirat
ab ulls spantables. Item ell mateix enlo darrer capi
tol. Lo seu sternut es una resplandor d foch:y los se
ulls com a raig de alba. Dela sua boca hixen lanties
enceses com a flames d foch:del seu nas hix fum:axi
com a feruents olles de foch enceses. On diu lo Poe/
ta. Alli ha serpents que lancen flames per la boca dl
roncament deles quals : les animes dels peccadors
pereixen. Segonament ells son cruels en effecte a.xvj
capitols de Job. Ajusta y recolli la sua furia ptra mi
y menaçant me dona crits ptra mi reganyant les su
es dents. obriren sobre mi les sues boques y feēt me
retrets dls benificis y gracies ami fetes:ferirē me les
galtes y fartarē me de penes. On diu dauid en hun
psalm. Obrirē sobre mi la sua boca axi com lo leo q̄ ar
rebata y brama. Item temtarē me y scarnirē me:fēt
me gests del nas:y cruxiren sobre mi les sues dents.
Enlo.xxj.del Ecclesiastes. Les dents d aquell:dents
de leo:que mata les animes dels homens. Aci se diu
a.v.capitols dela pmera epistola de sant Pere. Que
lo diable com a leo bramant:cerca aqui trague. Car
en lo darrer dia los diables seran conuidats pera tra
gar los peccadors. En lo.lvj.ca.de ysaies. Totes les
besties del camp:y totes les dles bscatges:veniu atra
gar y trocejar. De aço recita sanct Gregori hun exem
ple en lo seu dialago. dient que era hu solamēt d nom
y no de fets monge. ala q̄l era greu cosa:si algu li par
laua p la saluacio sua. y no sols no podia fer be : mas
encara hoir que lo y amonestassen. y aq̄st com stigue

ala mort: vingueren a ell los religiosos per guardar la exida ab les sues oracions dela anima daquell. E lauors ell en presencia de tots los frares que alli stauen: comença a donar grans crits enterrompent hi torbant les oracions dels monges: dient: Anau: Anau: que a hun drach me han dat pera que de viu en viu me menge: y perque vosaltres stau aci nom pot tragar. Ja ma menjat lo cap: donau loch pque mes nom turmente y faça lo que ha de fer. Car si yo stich ja condemnat: y donat a ell: per ques dilata p vosaltres. Lauors los religiosos li començarē a dir. Que es lo que dius? fes te lo senyal dela creu. Lo qual respos ab moltes lagremes dient. Vull me senyar mas no puch. Car les scates daquest drach me turmentē Hoynt aço los religiosos. comēçaren fer oracio a deu prostrats tots per terra ab lagremes de gran deuocio y sforç perques saluas. e tantost subitamēt lo malalt comença de cridar grans crits. faç gracies a nostre senyor deu: que lo drach q̄ p atragarme me hauia pres: ab les vr̄es oraciōs es stat lāçat d̄ mi. y ja sen es anat. Jtē enlo. iiij. ca. d̄ls sō dialagos recita ell mateix hū altre exēple. Diēt q̄ en les parts d̄ yconia en hū mōestir nomenat Cōgalaconesis se diu hauer seguit q̄ hū mōge tēgut p sant entre los homēs: lo q̄l empo no era dauant deu: que pēsant los frares que dejunaua: ell en secret acostumaua mējar. E stant ja enlo pas dela mort: feu se cridar generalmēt tots los frares: als q̄ls dix. Ay que ara so donat a hū drach: pa quem trague: car ab la coa sua me te los genolls y los peus stretamēt ligats: y posāt me lo seu cap dins la mia boca: me ha tret lanima y lespit y hal se begut: la qual

cosa dita tantost mori. E segons se mostra: son parau les del peccador cōdemnat que sescriuē a. xl. ca. de Jeremies. Ham menjant y begut com a drach. Aqst es lo gran drach: y roig: que te set caps: y deu banyes en ells. del qual se diu. a. xij. ca. dl Apocalipsi. Batalla ha hagut en lo cel Sāt miquel y los seus angels peleauē ab lo drach: y lo drach ha peleat y los se⁹ angels y no pualguerē: y no ses trobat mes en los cels lo seu loch y fō lançat aqll gran drach y antiga serpēt ques nomena diable y Sathanas que tot lo mō engana. E axi se diu alli. Guay ala terra y ala mar. Car lo diable ha muntat a vosaltres: Lo qual te gran fellonia. E sabent lo diable que te poch tēps: ha enueja als bōs que treballen de possehir lo seu loch en lo cel: del qual es stat desauenturadamēt lāçat: en pena sua: y quāt mes lo dia dl jubi se allarga: tāt mes la enueja los tēpta y mes crema. O quant sera la crueltat y malicia dels dimonis: dels quals diu axi sanct Bernad en la prosa. O quant cruels turmentadors: turmentaran lauors los peccadors: y los spantables venjadors pēdrā venjāça deles males costumes La crueldat y malicia daquestes en diuerses maneres se veu. Primerament que son molts. On diu lo Salmista. Senyor p que se han moltiplicat los quem atribulen: molt se leuen cōtra mi. Dalli ve lo que diu Job a. xix. capitols. Circuhirē entorn la mia casa. E lig se en vitis patrū que hun vell veu los dimonis: que circuhien los homēs entorn com a ouelles. Perço se diu en lo psalm. Circuhiren me com a ouells: y cremaren com lo foch en les spines. Segonament que ells son forts y poderosos. La qual cosa scriu lo apostol en lo. vj. ca. als

ephesiãs. On los nomena princeps: y potestats: y go-
uernadors del mõ: les q̃ls coses totes: son noms d̃ po
derosos e grans. e diu nosaltres tenim lupta y ꝯtẽcio
ꝯtra los princeps y potestats y regidors d̃l mõ. E pq̃
son tan poderosos y forts ꝑa dannificar: ꝑço diu lo
psalmista. força me feblẽ los q̃ cercauẽ la mia anima
Jtẽ los forts cercarẽ lanima mia. y en altre loch car-
regarẽ ꝯtra mi los forts. De aq̃sta potẽcia mateixa se
diu en lo. xlj. c. de job. Noy ha poder sobre la t̃ra: que sa
cõpare al que es stat fet ꝑque no temes a altri. ell veu
q̃lseuol cosa alta. Ell es rey sobre tots los fills dela su-
ꝑbia. Aquest poder y supbia exerciran specialment en
punir los mals: afflegĩt los cruelmẽt. On diu se a. xxx
ix. c. d̃l Ecclesiastich. Hay spits que sõ stats creats ꝑa
vẽjança: y en la sua furor hã ꝯfermat los seꝯturmẽts:
y en lo tẽps dela fi d̃l mõ scamparan la força y fello-
nia. de quils ha fets: car la furor dells sera a semblan
ça dela serpẽt: e com d̃ aspis sorda: ques tapa les ore-
lles. Jtẽ en lo. liiij. ca. de ysaies. yo he fet hũ ferrer que
buffa en lo foch les brases ⁊c. E yo he creat hũ mata
dor ꝑ scampar. dela qual cruel matança ꝯdemnat lo
peccador. parla job a. xvj. ca. Circuhim: y ab la sua lã
ça feri los meus loms y costats: y nom ꝑdona ni ha-
gue pietat. E scampa en terra les mies entramenes.
y sobre la mia ferida mẽ feu altra: y carrega en mi lo
jagant. Terceramẽt los dimonis: may se fatiguẽ en
turmẽtar a. iij. ca. d̃ Daniel. No cessarã los ministres
del rey dencẽdre la fornal. Hõ diu hũ doctor. Alli ha
turmẽtadors mes spantables que les serpẽts: diffor-
mes y negres: mas no ꝑ als açots pereosos: los quals
james se cansen: ans tostẽps se renouen: son ꝑ al mal

molt feruents:y molt forts a les penes:stan tostẽps trists y aparellats pa ferir.stan sempre cremant:y james folguen. E pço sescriu a.xxviij.c.deuterononiu parlant del peccador. Seruiras al teu enemich:al ql te enuiara lo senyor en fam:set:y tota carestia:y augmentara lo senyor grans afflictiõs:e pseuerants plagues males y ppetues. O qnta sera la pena dls damnats la ql sens algũ repos sera tostẽps ptinua.y tots tẽps staran sens pau y repos:en miseria:y angustia On dien dels peccadors a.vij.c.de ezechiel. Sobreuenit la angustia:cercaran la pau y no la hauran:y vẽdra vna pfusio sobre altra.itẽ a.xiiij.ca.del apocalipsi No tẽdrã repos d nit ni d dia:los q adorarẽ la bestia y la ymatge sua.lauors pora dir lo peccador lo q diu ysaies a.xxxviij.c.No veure lo senyor deu en la tra dls viuo ni miraras lome mes auãt e lo statger dl rpos e lo q diu jeremies a.xlv.c.Guay d mi mezq:q lo senyor ha creixcut dolor a la dolor mia.he treballat ẽ lo meu jamech:y no he trobat repos:pcert lauors se tornara en lo seu cap la dolor:y la iniquitat deuallara en les sues molleres.

Que son diuersos los turments infernals.

ARa resta pa declarar lo tercer mẽbre daqsta materia:lo ql es la diuersitat dls turments inifables.car moltes son les pdiciõs que fã agreujar les infernals penes. La pmera es la crueldat la ql manifestament se mostra p lo plant y batiment deles dents:y del plant y desig dla mort: y dl mordres les lengues:y dla blassemia dl creador y moltes altres coses semblants:les qls coses totes vẽ

dran y feran alli segons p diuerses scriptures se mostra On en lo.xvj.dl apocalipsi. Menjaren se:ço es mor/deren se les lengues de dolor: y blasfemaren a deu dl cel:p les sues dolors y ferides. E pço diu sant gregori lo q aci no pogue sospitar:troba alli dat al turment. Itē sāct jeronī Tāta sera la força dla dolor en lo īfern que nos pora lo pensament endreçar al altre sino al que la força dla dolor pstreny. Car lauors dira lo peccador la paraula de jeremies a.viij.ca. Es la mia dolor sobre la dolor:que tanta crueldat de pena haura alli:que los peccadors desijarā ans la mort:que tots fugim:que la vida q̄ tots desigen En lo.ix.ca.dl apocalipsi.en aqlles dies cercarā los homēs la mort y no la trobaran:y desijant morir:la mort fogira dells.la crueldat dela infernal pena.testifica lo senyor a.ix.ca. de jeremies:diēt yo dare a menjar amargor a aquest poble y darli he aygua de fel abeure:blasonant p aq̄stes coses les infernals penes.y lo pensament daqsta crueldat feu entrar en lorde d p̄hicadors hū jouē:qui era molt delicadament criat:e com hun home discret a ell trames p son pare y mare lo psellas que tirques dela religio ans de fer pfessio:dient li. Tu est delicat y criat ab regals:y no poras cōportar la rigor y aspre/dat del orde. Respos lo joue Senyor sapies que p aço so entrat ē la religio pquē coneixia esser delicat y no poder comportar aspredat algūa:pensant que la cruel pena dl infern es intollerable. E pço he yo elegit ans comportar aquesta pena y aspredat dl orde y religio que aquella.car segōs scriu Job a.v.c. Lo qui tem la rosada: sera cubert de neu. Aquest mateix pensa/ment mogue a hun Pere hermita a fer marauellosa

penitēcia. del qual recita sanct Gregori en lo .iiij. dels seus dialagos. Hū mōge nomenat Pere: de la nacio de jbernia ans ques metes en lo dsert: vēch li vna malaltia e mori: empo tantost resuscitat: ell recitaua hauer vist los infernals turmēts. e infinits lochs de flames. E com los dimonis loy haguessen portat pa lāçarlo dins elles: recitaua hauerli apparegut hū angel ab hū resplandēt habit: qui defēsant lo del foch li dix. Hix e de aci auant cōsidera y pēsa com has de viure. Apres deles qls paraules: resuscitat y tornat al mon recitaua lo misteri a tots los que li veniē: y apres se dona a tants dejunis e vigilies: que encara que callaua be mostraua la sua vida: hauer vist les penes del infern. La segona cōdicio es la multitut dls turmēts diuersos: que lo nōbre deles penes es qsi infinit. On diu lo psalmista. Circuhirē me entorn los mals que no tenen cōpte. E pço diu deu. en lo .xxxij. ca. deuteronomini. Aplegare y augmentare mals sobre ells: y cōplire acabant en ells les mies sagetes. scriuse en lo .v. ca. de ysaies. Les sues agudes sagetes y tots los seus archs parats y stesos. Moltes sagetes te lo senyor en la sua aljaua: les qls totes no ha tretes encara: mas apres dl juhi final: les lançara sobrels peccadors. Aqstes sagetes son les diuerses penes: ab que los desuenturats peccadors serā lauors turmētats. On diu lo psalmista. les sagetes agudes dl poderos: ab los carbōs del destroidor. Item diu lo senyor. Aburare de sanch les mies sagetes: y lo meu coltell destruhira les carns defora lo coltell les guastara: y dins la temor: cōsumir sean de fam: y los ocells ab amarchs bocis los destrohirā y posare damūt ells les dēts deles besties ab la furia

deles serpēts:y animals que vā rocegant sobre la terra. Daqsta moltitut e diuersitat de penes diu sāt gregori sobre aquell pas a.viij.c.d sant matheu. Sō lançats en les tenebres extiors:car en linfern haura fret que nos pora sobrar:y foch que no sapagara: y hun mortal vme:e pudor itolerable:y scuredats palpables açots de botchins:y spātable vista de diables:cfusio de peccadors:y desespacio d tots benificis On diu hū doctor Es lo ifern hū clot ple d totes les penes e miseries. De on se diu en lo psalm. Ploura sobrels peccadors laços de foch:soffre:y spits de tēpesta: part del calzer dells:y notable e senyaladament diu part:car no solament en lo que hauem dit:mas encara en mil coses semblants nos pora pfetament explicar la grādesa dela pena. Car tot qnt aci deles penes diriem es com vna chiqueta part de vna palla:ē respecte d vna ifinida qntitat. E pque aquesta moltitud d penes se declare millor. Es de notar que los dānats serā plēs de tota miseria:y dolor:p que ells tendran plor en los vlls:batimēt en les dēts:pudor en lo nas:jamech en la veu:ferros en les orelles:esposes en les mās:grillōs en los peus:y encenimēt d foch en tots los se9 membres. Ay quant plena sta de penes y de plagues lanima del peccador que en lo infern dualla. E p cseguēt diu job.a.xv.ca. del dannat. Espantar la tribulacio y la angustia entorn lo circuhira. E a.xx.ca.dl mateix Tota y qlseuol dolor se carregara damūt ell. E diu se a.xiij.c.de ysaies. Tot lo cor dl home se podrira y sera molt,y tendran torçōs y dolors:y cō la dona que pareix se dolran:y cascu se spātara dles cares dl seu,phisme cremades. On se lig a.ij.c.de Naum. Negres son

les sues cares com la olla. Car totes les cares d'ls pec
cadors se tornaran com la olla negres: Segōs se diu
a dos capitols. de Johel. E vendrals dolor de do-
na que vol parir. E segōs sescriu a. xiij. ca. de Osee. O
quāts seran los açots dels peccadors. E lauors porā
dir ab lo psalmista. Circuhirē me les dolors d'la mort
no tēporal: mas ꝑpetua: y los perills d'l infern me tro
barē. Be diu. Circuhirē: ꝑque es abisme: y lo seu vestit
es com a cuberta. Car vestis la malediccio com a ro-
ba: y entra en les parts d' dins com a aygua: y com a
oli ē los seꝰossos: y sera li fet com a vestidura ab ques
abrigue: y cō a cinta ab que ꝯtinuamēt puga cēyirse
O q̄n sera aquell vestit de fils de penes tā diuerses: ab
tanta força texides: q̄ nūqua se squiçara: ꝑque sera li-
gat al peccador ab les cordes d' eťnitat. O quāt aspre
y ple de nuꝰ sera aquell vestit y manto: que aquell es
del qual scriu ysaies a. xiiij. ca. Ab lo quet cobriras e
abrigaras: seran vniēs. Lo pēsamēt de tan greu pe-
na aparta al mateix dauid dela mort del peccat y fer
penitēcia. On diu ell al senyor. O quantes tribulaciōs
me has mostrades: moltes: y males: y apres ꝯuertit:
me has dat la vida. Lo pēsamēt aximateix: e ꝯsidera
cio: y ꝯtēplacio daquesta pena tan desegual mogue a
hū hermita. segōs se lig en vitis patrū. a fer peniten-
cia molt aspra ē lo hermitatge. al q̄l demanat ꝑ ques
mataua axiꝰrespos. Tots los treballs dela mia vida
nos podē acōparar a hū dia dels turmēts q̄ stā apa
rellats als peccadors: en lo infern. Itē diu beda en lo
libre de Gestis angloꝝ. Que en lo tēps de Costanti:
lo menor mori hū caualler prop d'l any d'la natiuitat
de nr̄e senyor. lxxxvj. Lo q̄l restituhit apres ala vida.

spātat deles penes que havia vistes: fugisen al desert e feu prop de hū riu vna cetla: en lo qual riu entraua moltes vegades: y vestit se banyaua dins ell: y apres deixaua gelar los vestits junts ab la carn: y entraua en hū calent bany: e aço continuament feya. E com lo reprenguessen molts del que feya. Responials. Si haguesseu noticia del que yo he vist. Aço mateix y encara maiors coses farieu vosaltres ab mi. Car se-gōs scriu sant gregori sobre job. Sobre totes les coses pvoca y porta los homēs a penitēcia la visio dela infernal pena. La tercera ꝯdicio que agreuja la pena dl foch infernal: es la eterna durada. On a .iiij. c. dla sapiēcia. Aqlls: ço es los peccadors burlara: y scarnira lo senyor: y apres cauran sens honor alguna: y starā eternament ab los morts: ab deshonrra. E a .xxv. ca. de sant matheu. Aquests hiran al turment eternal: y los justs ala eterna vida. Itē a .xvj. ca. de judith. Lo senyor en la carn dells posara foch: y vmie: pques cre-men: y vixquē y etnament ho sentē. Axi mateix en lo darrer capitol de ysaies. Lo seu verme nunqua mor-ra: y no se apagara lo seu foch. On diu lo senyor a .xxxij. c. Deuteronomini. Lo foch se encēgue en la mia fe-llonia y cremara fins ala maior estremitat del infern ço es eternament. E diu ysaies a .xxxiij. ca. O ql de vos altres pora habitar ab lo foch que totes coses devo-ra. O qui de vosaltres aturara: en la eternal flama. E diu en altre loch. Sera la sua tra com a pega cre-māt q de nit: ni d dia no se apagara: y mūtara lo seu fum d vna generacio en altra: y sera eternamēt deso lada: hi destrohida. On a .xx. c. dl apocalipsi. Lo dia-ble es stat trames a hun lach de foch: y d soffre: hō la

bestia: y falsos ppbetes: dia: y nit: eternament haura penes. y lo qui no es trobat scrit en lo libre de vida: es stat posat en lo stany y lach d foch: hō sera la ombra dela mort: y noy ha orde: mas spant y glay terrible. Axi recita Job. a. x. ca. On diu sant Gregori a. iij. ca. dels morals daqsta spantable manera. Lauors tenran dolor los peccadors ab temor: y flama ab scuredat y mort sens morir: e fi sens fi: defalliment sens defecte: pque la mort viu etnament alli y la fi tostēps comença: y lo defallimēt no sab defallir. On diu lo poeta q la edat miserable: nūqua ve al terme dla mort. no sab finir: mas tostēps par q nairqua. tostemps renouant y veixant los se⁹ jamechs. Per hō diu Pere blesensis en vna epl'a. Noy haura alli tēpre de turments cansamēt: ni fi. Car tostēps comēça alli la fi: la mort no morra: ni defallira lo defecte y la dānada codicio y sort del home: tostēps redūdara en materia de dolor y menjar d mort etnal. Perço diu lo psalmista. Com a ouelles son stats posats en lo īfern. la mort los mējara. Per hō si los mals hā esser mantēguts dla mort y alimentats: que beuran? Si la mort es la sua vianda? qn sera lo beure? Scolta al pfeta. Lo rahim dlls: es rahim de amargor: lo seu vi es fel de drachs: y veri de aspis y serp: que negū remey spa Aximateix se scriu a. xxxij. ca. deuterononimi. O qn sera lo mātenimēt y lo menjar dels peccadors: ço es lo tan cruel turmēt dela mort. Viurā lauors p la mort puix q son morts pa la vida. E pço diu sant Bernad en. v. libre de cōsideracione al papa Eugeni. Yo me spante de aquell mordent vme: y dela mort que tostemps se acosta: y tinch temor de caure en les mans dela mort: que viu:

e dela vida que mor. On diu sant Gregori. Los pec-
cadors morran mort imortal. O eternal deu p quem
has posat ptraria tu: y so fet feixuch ami mateix. per
que no leues o apartes de mi lo meu peccat pque pu
ga scapar daquest turment ppetu. O quant prosper
quant benauenturat: sera lo qui no sera ensutziat de
peccats: y aquell qui dels goigs del mō nos haura se-
guit los passos: mirant les vanitats: y falses follies.
Nosaltres desuenturats desuiam nos dela carrera de
veritat: y nons es exida la lum dela iusticia. fatigam
nos: y cansam en la carrera de iniquitat y pdicio. ha-
uem caminat difficils carreres: greus: y mal profito-
ses: no volent caminar per la carrera dl senyor: segōs
que diu ysaies a. xlix. ca. En va treballam sens causa: y
vanamēt gastam la fortalea. Car yo demane aquēs
aprofita la supbia? que la pōpa deles riqueses? a que
les precioses e riques robes de nostra persona? A que
los conuits y desordens? Quens aprofita la rialla? y
alegria? Quens han apfitat totes aquestes coses ju
stades? y cascuna persi? en les quals vana y desprofi-
tosament? y mes ppriament parlant dānable despe-
nem lo tēps nostre? O dolor d nosaltres q̄ sens fruyt
passaran: com a fum: o vent: o lo ros dla matinada
totes les temporals coses. Mas guay: guay que resta
ra: y es restat lo que turmentara eternamēt. Lauors
dira lo senyor de cascun dannat lo que diu Job a. xx
ca. Segons la multitut deles sues inuencions cōpor-
tara. E lo que diu lo apocalipsis a. xviij. ca. Quāt pla
her y gloria rebe en sos delits: donau li tant turment
y pena ab lo qual eternament sens fi sia turmentat.
O quanta es la follia del home: per los delits e rique

ses:o p les coses terrenals voler cōportar aqsts ppetuals turmēts dl cors y dla anima. On diu sant joā grisostom en lo libre d reparatiōe lapsi. Digues me qnts tēps de luxuria: qn spay d delits: vols acōparar a les penes sempiternes. Donem sis vulla cent anys als plahers: e ajusta en aqlls altres cēt: qna cōparacio te ago ala eternitat: no sembla puētura tot lo tēps daqsta vida: en lo ql vsam dls delits: y despenem ē apetits carnals: com a sonni de vna nit cotejant lo ab la eternitat: Dōchs q sera lo qui elegira p lo delitos sonni de vna nit: cōportar les eternals penes: y rebent aquelles cābiar les p aqstes: Que direm en ago: q son passats los delits com vna ombra: y prestament fugē: mas les penes eternament durē. y posat cars que fossen eguals los dies: y temps deles penes: y delits: Seria algu tā foll: y tan fora de seny: que elegis p hū dia de plaer: hū dia d pena: com acostume: vna sola hora d dolor: o qlseuol turmēt corpal: lançar en oblit tot lo temps passat despes y gastat en delits: Paraules son d sāt joan grisostom en lo loch damūt adlegat. O eternal hi greu turment dl cors y dela anima: que nūqua haura fi. O turment que nos pot explicar dela mort ppetua que dire de tu: Nou se: q nos pot declarar: ab paraules: ni p enteniment cōpēdre. Car posat cars ques fes vna pedra de arena quallada: tan gran quant poria cabre en lo tou y cors dla octaua spa: y apres de hū cōpte de anys: p disposicio diuīa caygues y leuas hū granet de arena ala dita pedra: y apres de aqui a altre cōpte de anys: altre: y axi ptinuament: fins que la damūt dita pedra vingues tota a desferse: penses te puentura q dessfeta aquell a pedra hauria fi la eternitat

damunt dita: e que les animes dels dannats serien delliures deles penes? Dich te que lauors comença ra la perpetua durada daquella pena. Car del finit y q̄ ha terme al infinit: noy ha pporcio algũa: segõs diu lo philosof. en lo .viij. dls phisichs. q̄ si aço coneguessē y sabessē los peccadors ꝯdānats: q̄ acabada la pedra damũt dita: hauriē a esser delliures daqlls turments y penes intolerables: que cõporten: molt deurien te-nir sperança en lo dia daquesta redēpcio y encara ale grarse ab tal spança: puix sabessen hauer fi lo seu tur-ment: encara q̄ fos molt tard: y apres d̄ tan infinits e incõprehensibles anys. pque aquella es la pena mes principal dels peccadors pdre la spança de may veu res delliures. Car segõs se diu a .xxxiij. ca. de ysaies. lo peccador sera destrohit pa tostēps. On se lig a .iij. ca. Trenoꝝ. Ha perit la mia fi. y la mia sperāça es d̄ deu Item demana lo peccador a .xv. ca. de jeremies. Per-que ses feta ppetua la dolor mia y la mia plaga dese spada. Sobre lo qual respon lo saui a .xj. ca. dls puer bis en aquesta manera. Mort lo mal: negũa speran-ça hi haura daqui auant. Enteneu aço vosaltres: qui oblidau a deu omnipotēt pque lo infern arrebatada ment nous ne porte: y noy haja quius delliure. Ay q̄ ja veig plananiēt: q̄ negũa redēpcio hauran los pec-cadors en infern. Amich meu entē tu la veritat: sabs lo exemple dela pedra de quet he recitat. Digues me donchs que es lo quen jutges? quen sents? quen de-termenes? Verdaderament pense que la rahó no pora discordar: que sia axi veritat com se recita. Pen-sa donchs diuerses prouincies: y passa per la yma-ginacio tua: Cascuna regio per si. Enten y compren

los riꝰ:y la mar: Mira ab lo pẽsamẽt lo mõ: camina al tot: puja fins al cel: trespassa layre volant: devalla a/ pres als abismes: y ꝯsidra la ꝓfūditat que tenẽ. Deles q̄ls coses quẽ lo spay y circuhit d̄l cel se ꝯtenẽ: cõpon: y pasta la pedra: y pesa la sua granaria. la qual ab los ulls d̄l pẽsamẽt ẽtesa: digues me amich meu: que sentiras lauors d̄la pedra. o encara q̄n parer e openio tendras d̄les ꝑpetues penes d̄ls peccadors: y dela mort Crech yo q̄ daltra manera respõdras. Vdaderament yo no se parlar huy: o torbas lo meu vẽtre: y los mieꝰ morros: dela mia veu tremolarẽ. Gran es la cosa que veig esser dauant mi ꝓposada. veig la vitat on no baste a marauellar me: mas d̄ molta temor: en lo meu pẽsamẽt tremole. car ꝑcert la temor: y tremolamẽt vinguerẽ sobre mi: y les tenebres d̄ molt spãt y temor me cobrirẽ. e yo demane q̄ no tembria? e q̄ no sespãtaria? qui del pensamẽt no defalleria? aquell q̄ pensas en si ab diligencia: y ꝯtẽplas aquesta pedra: girant: y pas/ sant se ꝑ la memoria: les infinides penes dels pecca/ dors. Posa la dõchs com hũ fito sobre lo teu cor. Car molt gran ꝓfit sera teu: no oblidarte may daq̄sta pedra. ꝑque si la amor de deu corregint not esmena y aparta d̄ls peccats. almenys aq̄st spill dela pena sens terme: refrenet de peccar algũa volta. O greu turmẽt inifable: e q̄nt degut de fogir li. o lamentable destru/ ctio d̄la ĩfernal pena: e quãt es de tẽbre. q̄ de tal pena sera turmẽtat. nũca morra: y tostẽps sens veure la fi sua sera turmentat. Deles coses damunt dites clarament se mostra: que deu esser molt temut lo creixment infinit deles penes. Aquest pensament de tan eterna pena del infern. conuerti a hun folch de masella: lo q̄l essent excellẽt albarda: y donat a les vanitats hu/

manes comença hū dia a pēsar en la eternitat deles in-
fernals penes: e dix en lo seu cor. sit diguessen: hix for-
çassen quet gitasses en hū delicat llit molt be atauiat
y que de alli no ten anasses p necessitat algūa que tin-
guesses. Cosa es molt certa q̄ no pories comportar d
jaure tostēps en tal llit. Dōchs com poras cōportar
la infernal pena tan pperpetua: sit seguia hauer d anar
al infern. E axi daqsta psideracio e ymagiacio spātat
deixa totes coses: y feu se mōge: y apres fō bisbe d tolo
sa: y home d molt santa vida Itē la psideracio e yma
ginacio dla eternitat dla pena infernal dona grā fforç
al home pa cōbatre ab lo diable. pq̄ pēsant q̄ sil vecés
lo diable: lo portaria ales eternes penes: pelea ab totes
les sues forçes p no esser vēçut. On recita Egisipo dles
matāces dls juheus: q̄ cō hu dls cōpanyos de Alexan-
dre que era capita d vna grā gent darmes: vees ptra
si vna altra gēt darmes: molt gran y sens cōpte apa
rellada pa cōbatre ptra ell y los seus p pēdre refectio
mējassen: ell lo dix p solaç q̄si burlant. O fforçats ba-
rōs: aci nos dinam ara: hi hauem d sopar ē lo infern
p la q̄l rahò tots se fforçarē: y cobraren animo pa fo-
gir y esquar aqlla cena: car ells pelearē tan fforçada-
mēt q̄ tribūfarē ab gran hōrra hauēt dels enemichs
victoria. Aximateix lo pēsar dles penes īfernals apar
ta molt los homēs dls delits dl mō. Car lig se ē vitis
patrū. hauer dit hun vell. La dida quand vol desma
mar hū infant y apartarlo dela dolçor dla let met se
mostalla en les mamelles: o algūa altra cosa amar-
ga: la q̄l gustāt volēt mamar lo infant: tātost auor-
reix la mamella. Axi tu ajusta la pperpetua amargor dl
infern: als dlits daqst mō y sens dubte apartāt: te re
trauras d aqlls. On ē lo. vj. ca d job se lig. Poria puē-

tura gustar algu allo:que apres de hauer gustat, pcura y dona mort molt amarga ço es pena eterna. pço diu, psper. En la vida psent los tẽporals dlits son dolços y les tribulaciōs amargues. Mas q d son grat no beura lo veixell dla tribulacio: temẽt lo foch del infern o q no desestimara la dolçor dl mō: anant ab la boca vberta als bẽs dela vida etna. Lig se en la historia y cronica del glorios sant joan euãgelista que hūs homẽs richs pertits p los ser mōs: deixaren tots los bens q teniẽ e apres vẽt los seruidors se posats en la gloria dl mō: penedirẽ se de hauer deixat lo q teniẽ. la ql cosa sabe sant joã p reuelacio: e sabut posas ẽ oro e torna les sarmẽts y vergues hō dormiẽ en or y les pedres ẽ ples y pedres pciosos: e axi restitubils tot quãt hauiẽ deixat. e apres hū joue lo ql sant joan hauia resuscitat recitauals la gloria que hauiẽ pduda: y les penes dl infern: qls staue aparellades. e cadahu dells entesses y hoides les coses damūt dites: stigue molt spãtat: y esglayat dl q hoyẽ. E axi tornant a deixar altra volta lo q teniẽ: tornarẽ ala pmera pobrea: deixant dl tot los delits dl mō. Aximateix aqst pẽsamẽt desestima la pobrea. on se lig ẽ vitis patrū: q hū religios dix a hū pare molt vell. Pare: molt me torne vagaros hi ab perea: stãt tã ptinuamẽt reposat en aqsta cetla: al ql respos lo vell. encara no has vists los turmẽts sdeuenidors: q han etnamẽt durar: que si haguesses posats aqlls en lo teu cor: encara q la cetla stigues plena de vmens fins ala gola: ab paciẽcia sens enujartẽ ho cōportaries. E axi cō sia necessari al peccador: cōportar la cruel intolerable pena de purgatori: o fer en la vida psent pdigna penitẽcia: q no elegira abans cōportara aci: que alla: si ja no es del tot fallit de seny.

On diu ysidoro en lo sinodo. Posa en lo teu pēsamēt
qlseuol dolor de turments e qlseuol penes mūdanes
e qlseuol crueldat d dolors. y acōpara tot aço al ifern
tot quant cōportes te semblara lauger. jtē sanct ber-
nad en vna epistola. Das temor deles vigilies y deju
nis : y dls treballs dles mans: tot aço es molt lauger
ai q pensa en les ppetues flames. Lo recort y memo-
ria dles tenebres: fa no espātar se dla soledat : si pēses
la examīacio venidora dles paraules ocioses: e si pen
ses en aqlla not enujara lo silēci. Aximateix diu sanct
Agosti en hū smo. La ymagīacio e pēsamēt huma:
vençut dels affalachs e appetits carnals daqst mon
fuig lo treball: y desija lo dlit y a penes se inclina: y cō
dubit aparta de si la pratica dla pmera vida. Empero
si comēçara de pensar la necessitat dl jubi sdeuenidor
y la crueldat deles penes etnes moguda de passions
o p sperança de guardo: o p temor dl turment: fa for
ça als pmers desigs: y ala ptencio: y porfidia d vēgre
asi mateix. p hon se lig a. iij. c. d abacuch. Entre la po
dridura en los me9 ossos: e sobre mi hirca: ço es en lo
tēps dla psent vida pque apres en lo dia dela tribula
cio repose. Ay quāt fructuosa: y saludable: es la yma-
gīacio y recort dla pena ifernal. e pço scriu lo salmista
Sien los peccadors girats al infern: ço es p pēsamēt
trelladen se alla viuint: pque apres no vagē alla pera
etnament morir. Per hō se diu a. xxx. c. de Daniel. Bē
auenturat: tu q los abismes mires: ço es p la cōtinua
memoria dela ptemplacio etna: mirant fixament los
turments infernals. Dōchs mostras manifestament
p les coses damūt dites: que de moltes e diuerses ma
neres es la pena infernal: y que la memoria de aque-
lla es molt profitosa.

¶La quarta e vltima darreria: que segueix apres dela vida: es dela gloria de paradis.

LA quarta darreria: que molt senyaladament: deu retraure als homens que no hagẽ de peccar: es la benauẽturada gloria de paradis. Que si lome refrenant se guarda de fer omeys y altres peccats ꝑ no ꝑdre les corporals coses: e mũdanes: quant mes se deu refrenar: guardant se de qualseuol obra: y acte no licit: per no ꝑdre lo goig celestial. On diu sant Agosti en les ꝯfessiõs. Es hun goig que nos dona ni se atorga als mals homẽs: mas als que d bona volũtat: te serueixen: lo ql goig es tu mateix deu y senyor. Scriu lo apostol en la pmera als corinthians a. vj. ca. Los mals no possehiran lo regne de deu ans ab grã ꝯfusio seran lançats fora axi cõ los glotõs golosos y inutils acostumen esser lançats vgonyosamẽt dla sala y cort del empador: perque alli ab los reys e princeps nos seguẽ en tan solẽne taula. Car diu Cassiodorus sobre aqll vers del psalmista. Expelle eos qm irritaue rũt te dñe. Aci diem q̃ tant es cascu lançat y apartat dla deitat: qnt son amõtonats los seus peccats. Car la gran suma del peccat es mesura del esser rebujat. Dõchs q̃ no squiuara los peccats: auorrint los com a metzina coneixẽt que ꝑ ells ha de ꝑdre la glia eterna. Que dire yo dõchs pobret de ingeni: daqsta incõpresible gloria. car si vll no ha vist: ni orella hoit: ni cor ni ymagiacio de home nũqua ha pẽsat lo que te deu aparellat als quel amen: segõs que scriu lo apostol en la pmera als corinthiãs en lo. ij. c. Que dire yo d allo

pcert parlare com a tartamut: e home empachat de la lengua: e com a cego qui dles colors disputa. mas no confiant del meu sentiměť y saber, ppri dire algun cosa ab lo testimoni dela sagrada scriptura. Perho haueu d notar breumět: encara que en lo regne d deu hi ha moltes e infinides coses: que testifiquě la sua benauenturada gloria. Es empo de tres senyalades coses molt loada. La pmera dela sobirana bellea o claredat. La segona dela abundancia de tots los bens. La terça dla gran alegria que d ptinu dura en la eternitat. Perque alli es bellea sens mesura: y gran resplandor: infinida abůdancia de bens: y sobiran e infinit goig Deles quals coses: breument direm p orde.

Dela sobirana bellea o claredat dl regne dl cel.

PRimerament es loat lo regne de deu: d sobirana claror y bellea. Car segős sescriu a. v. c. dela sapiencia. Ell es appellat regne de bellea. E de alli diu lo salmista. Sěyor yo amie la bellea dela tua casa. On en lo. xiij. de Tobies. se diu benauenturat sere si les reliqes dela mia sement: hirã a veure la claredat dela ciutat de hierusalě. les portes sues seran de çaffir: y maragdes: y tota la muralla entorn d pedres pciose: y totes les plaçes: de pedra blãca y or pur enllosades. Jtě en lo. l. ca. del Apocalipsi. La mateixa ciutat es or net: los fonaměts dela muralla: guarnits de qualseuol pedra pciosa. Ha en ella dotze portes e tancas cascuna ab vna perla tan grã com la porta. la plaça dla ciutat es or apurat que rellu com a vidre: en la qual no ha temple ni sglesia. car

lo senyor deu omnipotent es lo seu temple: Ni ha me
nester la ciutat: sol ni luna ab que se illumine: car la cla
redat d deu la illumina: e la sua lum es lo anyell: y les
gēts van en la sua lum. Arimateix en lo .xxij. c. dl apo
calipsi. Noy haura d alli auant nit: e noy haura mene
ster lum de sol ni de candela. car deu lo illuminara re
gnāt etnamēt. Ab lo ql vol ꝯcordar lo que diu ysaies
a .lx. c. No haurā alli mes sol: ꝑa q̄ done lum d dia ni
la resplandor dla luna te illumiāra: mas lo senyor te
sera lum etna: car ell es spill sens macula: y blancor d
lum etna. Segōs que sescriu a .vij. c. dla sapiēcia. Axi
mateix resplandor de gloria: segōs se lig en la pmera.
als hebreꝰ. Car la resplandor sua sera com lum. a .iij.
c. d Abacuch. Car daquesta replandor: tots los sāts
en lo regne dl cel rebē lum: y resplandor etna: ab la ql
ꝯtinuamēt benauēturats se alegrē. On a .v. c. dls jut
ges. Los quet amē axi resplandeixē cō lo sol en lalba
hix sobre la tra. Perço se lig a .iij. c. dla sapiēcia. Luirā
los justs: e discorreran com les purnes en lo canyar.
Itē a .xij. c. d sant matheu. los iusts resplādiran com
lo sol en lo regne del pare d aquells. O qnt es glorios
aquest regne: y q̄nt amades son les habitaciōs tues
senyor dles vtuts: qnt gran es la bellea en la ciutat d
nr̄e senyor deu: qnt marauellosa resplādor y claredat
qnt sobiran delit en la patria de paradis. On sanct
Agosti en lo libre del liberal arbitre diu. Tanta es la
bellea dela iusticia: y tanta la alegria dla lum etna q̄
sino pogues lo home pēdre plaer ē ella sino ē vna ho
ra: ꝑ aqlla sola deixaria mēyspreāt īfinits dies daqsta
vida: plens de plaer hi delits d bēs tēporals. Car no
sēs causa es stat dit. millor es hū dia ē ta casa: q̄ mil ꝑ

la qual cosa ell mateix sant Agosti: en lo libre d amor de deu: diu qsi a altes veus. O celestial hierusalē: casa lumiñosa: a tu sospire y desige lo meu pelegrinatge: y q posseheixca a mi en tu: lo que feu a tu: e ami. On sant Bern. en les omelies sobre aquella paraula. Miss9 est diu. O quant glorios es aquell regne: en lo ql los reys se ajustarē en vna pa loar y dar gloria a aquell que es sobre tots. Rey dels reys. e senyor dls senyors: dela ql resplandēt ɔtēplacio: resplandiran com lo sol en lo regne d son pare. De hō diu lo pfeta. Humpliras me d alegria ab la tua cara. E diu job a. xxxiij. c. Veurā la sua faç ē alegria y plaer. Aquesta faç veuran tots los q seruiran a deu felmēt ab humilitat d cor: ab molts treballs y obres vtuoses. On en lo darrer. c. del apocalipsi legim. Los suidors se9 suirā y veurā la sua cara. Car diu ysaies a. xxxiij. c. Veuran lo rey en la sua bellea O qnt piadosa cosa qnt agradable: qnt suau: qnt benauēturada sera lauors en veure jhs: los quel amaren. lauors diras a ve9 altes lo que diu Abacuch a. iij c. yo me alegrare en lo senyor: en jhs deu meu. O qnt se alegraran aquells: a q les sobiranes alegries vmpliran als quals illuminara: y tostēps alegrara la sancta visio e resplandor dela cara de deu.

¶ Dela copiosa abundancia dels bens diuersos del regne del cel.

Es segonament p la abūdancia de tots los bēs molt loat lo celestial regne. Car diu sāct Agosti en lo d ciuitate dei. La cosa que deu omnipotēt ha apparellada als quel amen

no sateny ab spança: ni ab caritat se deixa cõpendre: y tots los desigs trespassa: y pot se hauer: y no cõplidamēt stimar. Axi mateix diu sant bern̄. Es tan grā lo guardo d'ls sāts que mesurar nos cõporta y es tāt gran: que nos pot cõptar. Es tant abūdos: y d' tā alta stima: que enteniment huma ni angelich nol pot cõpendre. Daquests tants bens y celestials riqueses: se scriu a. viij. c. deuterouomini. Lo senyor deu teu: te posara en bona t'ra: dich terra de rius fōts y aygues en los q̄ls cāps y mōtanyes exiran fora los abismes: y fōdures dels rius. Terra aximateix de formēt: ciuada e de vinyes: en la qual naixen figues: magranes: y oliues. Terra de oli: y de mel: en la qual sens despesa: y algūa carestia menjaras lo teu pa alegrāt te d'la abūdancia de totes les coses. Aquesta es percert la molt abūdosa terra y farta que tota brolla let y mel. Aquesta es la t'ra ala q̄l foren tremesos a cercar los fills de Dan. segōs sescriu a. xviij. c. dels jutges. Los q̄ls tornats diguerē. Nosaltres hauem vist vna terra molt rica y abūdosa: no la desestimeu: ni cesseu: ni canseu: anem: y ajam la. car no haurem algu treball: e nr̄e senyor nos dara loch en lo q̄l noy ha carestia de cosa alguna que pdubeixca la t'ra: car noy ha cosa dānosa q̄ alli hixca: e q̄ntes coses son plaents e delicades son alli. On diu sant Agosti. La et'na benauēturança cõsesteix en dos coses. ço es en la abstinencia necessaria de tots mals y la presencia necessaria de qualseuol be Car si tu demanes quines son les coses que alli ha: not poden de altra manera respondre: sino que qualseuol be que sia en lo mon es alli: e qualseuol mal que sia: no es alli. E axi diu sanct Gregori. Noy ha co-

sa defora: que lo qui alli sta desige. E noy ha cosa de-
les que son alli quels vinga en fastig. E pço sescriu en
lo .vij. c. dl Apocalipsi. No hauran fam y set de aquia
uant e no caura sobre ells sol: ni calor: o stiu algu pq̄
lo anyell d deu q̄ sta en mig dl tro: los regira: portant
los ales fonts dela aygua de vida. e alli mostrara lo
riu dela aygua d vida. lo q̄ ha set vinga y lo quē vulla
prēga liberalmēt dela aygua de vida: y lo q̄ beura de-
lla: p nengū tēps no haura mes set: mas en ell naixe-
ra vna font daygua saltāt ala vida etna: segōs se lig
a .iiij. c. de sant joan. O quāt pspera y benauēturada
terra: on nr̄e senyor deu sera: totes les coses en tots: hi
noy ha alli carestia: ni defecte d cosa algūa. Aq̄sta pa
tria pcert es loch del past celestial: hō no defallira al-
gūa cosa: en la qual dara nr̄e senyor suau refectio als
seus fels y leals seruidors. hils collocara pera sempre.
On a .xxxiiij. c. de Ezechies diu nr̄e senyor. Posar los
he en la sua terra: y paixer los he ē les montanyes de
israel en los rius: y en tots los assentos dla terra: pai
xent los en pasts abūdosos. E la sua pastura sera en
los alts mōts e alli reposaran sobre les verts herbes:
y en pasts abūdosos seran paixcuts sobre los monts
de israel. Car los sants seran paixcuts en la coneixen
ça dela veritat sobirana. Aq̄lls seran pasts molt abū-
dosos: sis vulla entren en cōtēplar la diuinitat: sis vu-
lla hixquen a cōsiderar la humanitat: que en los dos
lochs trobaran plena fartura. E legim a .x. c. d sanct
Joā. Exira: y entrara: y trobara pastures. E axi ma-
teix se paixeran en delit e fruicio de vna suauitat sobi-
rana: y aquelles seran pastures grasses. On diu lo sal
mista. Yot farti dela flor dela farina del forment. La

flor de aquest forment:es lo delit y suauitat ques cau
sa dela amor diuina:com dela flor y grassea del for-
ment. Seran aximateix paixcuts en la eternitat de-
la seguretat perpetua: y aquells seran pasts verts:q̃
may se secaran. Mas tostemps staran verts: y dura
ran en la sua bellea. O quina terra: y quant bona on
tan abundosos: tan grassos: y verts seran los pasts
dels benauenturats. Percert aquesta es terra de vi9
en la q̃l los tants bens del senyor speram veure. On
diu lo psalmista. Serem umplits en los bẽs d̃la tua
casa. E quins bens son aq̃lls de que seran plens los
sancts: sino aquella dels benauenturats incompren
sible gloria. Car segons diu lo glorios sant Bernad
en lo sermo d̃la dedicacio. a semblança de deu es feta
la anima racional. e pot occupar se en totes les altres
coses: mas no pot esser del tot plena. Car no la um
plira qualseuol cosa que sia menys que deu: e no sola
ment serem plens daquesta inestimable e inexplicab-
le gloria: Mas encara serem della a no poder mes em
briagats. On diu lo ꝓpheta jeremies a. xxxj. capitols
Embriagare la anima dels sacerdots ab grassea: hi
dels meus bens sera ple lo meu poble. Aço fara enla
gran cena ꝑ als seus fels aparellada. Car lauors ell
se romangara: y cenyira: y fer los ha seure en la tau
la: y passant los dara: posant los dauant los men-
jars dela sua gloria: donant los vi de marauellosa
suauitat e alegria. Lauors se dira alli als conuidats
aquella paraula scrita a. v. ca. dels cantichs. Menjau
amichs me9: y beuẽt embriagau vos. E ꝑço scriu ysai
es a. xxix. ca. Embriagar vos eu e no de vi: y sereu mo
guts y torbats: mas no d̃ embriaguea. Donchs d̃ on

se embriágarã aquells.ꝑcert de infinit goig y celestial gloria. O deu etnal: q̃nt plenamẽt y dolça serã lauors embriagats los te⁹ fels dela abũdancia d'la tua casa y d'l roll del teu delit. car en tu sta la fõt dela vida: font que jamay se seca: ans tostẽps brolla dela tua bena-uẽturada gloria. ꝑcert senyor en aquesta casa tua es necessaria santedat ꝑa llarchs y molts dies. Car ella es casa del senyor plena de riquea: e ciutat d'l nr̃e deu plena y cõplida d' tots los bẽs. Per la qual cosa scriu ysaies a.xxxiij.c. Los teus vlls veuran a hierusalem ciutat rica. La riquea de aquesta ciutat sis vol abũdancia de bẽs: no sols ꝑ lo damũt dit se mostra: mas encara specialmẽt ꝑ la moltitut dela sua pau: en la q̃l los mansuets qui attenyerã la damũt dita terra: se delitaran. On a.lx.c. de ysaies se lig. En goig exireu y ẽ pau sereu leuats. O q̃nta es la abundancia dela pau dela mateixa hierusalẽ: la qual may haura fi segons scriu ysaies a.ix.c. E a.xxxij. del mateix. Lo meu poble se reposara en la bellea dela pau en repos y riques posades. E axi diu be. Tobies a.xiij.ca. hierusalẽ ciutat de deu: benauẽturats tots los quet amen: y los que dela tua pau se alegrẽ. Car segõs diu ezechiel a.xiij.c. En tu mirẽ los sants: visiõs de pau. alli ha sobirana pau que sobre tot sentit: q̃lseuol entenimẽt de home auãça. Aquell q̃ de tanta pau volrra participar eternalment en los cels: aprenga aci en la terra d' humilmẽt cõportar. Car segõs sescriu en la Aurora: ab cõport e paciencia: lo tan noble repos se ateny e lo saui discret no pot daquesta pau alegrar se sino per mija d' affãyoses penes.

¶ Dela grandissima y ferma alegria dl regne celestial

Teny infinides laors lo celestial regne d deu dela molta alegria que en la etnitat ptinuamet dura. On diu sant Gregori en la omelia. Quina lengua basta exprimir o qn entenimet copendre qnts son los goigs dela ciutat sobirana: esser psent en los chors dels angels y veure los benaueturats spits dela gloria del creador: y veure psencialmet la cara d nre senyor deu: y veure aximateix vna lum que nos basta copendre: no tembre la mort y alegrar se del donatiu dela incorrupcio etna. Aquesta es pcert la ciutat del nre deu: nomenada hierusalem: ciutat beaueturada: dich hierusale que com a ciutat es edificada. O ciutat deles ciutats: en la ql tats goigs y alegries dels beauenturats habiten. On diu ysaies en lo darrer. c. Stau alegres ab hierusale: y saltau y ballau en ella tots los q la amau. Alegrau vos ab ella tots los q la ploraueu. pque mamat: vos vmplau dles mamelles dla psolacio sua. y pq muynt dla sua let abudeu dls dlits dla sua gloria. Dela ses mesura benauenturança y gloria daqsta ciutat diu sanct Agosti en lo libre de ciuitate dei en aqsta manera. qnta sera aquella benaueturança: on no haura algu sinistre: y los bes stat patents y manifests tots en laor de deu se occuparan: p lo qual seran en tots totes les coses. E diu ysaies a. lxiiij. c. Ha hoyt: y no vist lo que has aparellat als que en tu tene sperança: y lo q has d dar als sants en la gradissima alegria: que etnamet han de possehir. E diu ell mateix a. xxxv. c. Uendran a sion ab laor: y sempiterna alegria sobre los se9 caps

De on diu salmista.Deu coneix los dies ꝺls q̃ son sēs
macula y la sua herēcia sera etna. Scriu tobies a.xiij.
c.Grā est tu senyor etnamēt:y pera tots los segles lo
teu regne.E diu sant Agosti en lo ꝺ ciuitate dei.Cri-
darem veurem:amarem:y loarem Ecce aci q̃ es lo q̃ se
ra en la fi sens fi.E yo ꝺmane:q̃ es lo nr̃e fi:sino aple
gar al regne:q̃ no tēdra fi.Percert senyor.lo teu regne
es regne ꝺ tots los setgles:y la tua senyoria ꝺ q̄lseuol
generacio en altra.e ꝑço scriu Tobies a.xiij.c.Beneyt
lo senyor:q̃ exalçara a jerusalē ꝑque sia regne seu en lo
setgle dels setgles sobre ell.O q̄nt glorios es aq̄st re-
gne:en lo q̄l ab jesu crist tots los sants se alegrē:y cu
berts ꝺ stoles blāques segueixē lo anyell hō seuulla q̃
vaja.Del q̄l regne sdeuenidor diu sant Agosti en lo li
bre ꝺla lupta dels vicis e v̾tuts.Apartes la amor ꝺ a-
quest mō:en lo q̄l negū prē naixença:en tal manera q̃
no muyra e succeixca en loch de aq̄ll:lamor ꝺl sdeueni
dor mō:en lo q̄l son tots auidats ꝺ tal manera:ꝑa q̃
nūqua muyrē.Alla on negūa aduersitat cōturba:o
empacha.Negū enuig leua lo repos:mas regna alla
vna ꝑpetua alegria On scriu lo salmista Los iusts mē
jen:y salegrē dauāt deu:y en la sua alegria se deliten.
Axi matex ē lo.xxxv.c.ꝺ ysaies.Goig y alegria haura
alli:y la dolor y plor fogira.On a.xxij.c.ꝺl apocalipsi
Netejara deu y exugara totes les lagremes dels ulls
ꝺlls:y no haura alli mes mort:ni plant:crit:ni dolor.
E a.xxv.c.ꝺ ysaies.Leuara deu tota lagrema de q̄lse
uol cara.y leuara lo scarn del seu poble de tota la ter
ra:e dirā aq̄ll dia:ve9 aci lo deu nr̃e:ſpam lo:y saluās
aq̄st es lo senyor:hauem cōportat ꝑ ell:y alegrar nos
hem en lo seu saluador.O quāta alegria:quāt no sola

ment en lanima:mas encarā en lo cors serem glorifi-
cats. On ysaies a.lxj.c. En la sua terra possehirā dos
coses:y ala fi dls pūerbis. Tots los ses domestichs hi
familiars vestits de dos vestidures:ço es d dos stoles
La vna dles q̄ls q̄ es la dela anima:y la possebeixen
los bēauēturats. En laltra ço es del cors spen q̄ han
de pēdre. Itē no solamēt haura alli goig dles bones
obres ppries:mas encara de tots los mereixemēt:y d
cascu d tots los bēauēturats sāts. On diu nr̄e senyor
a.xxx.c.de jeremies. yols fare star seguramēt:y ells me
serā poble:e yo a ells deu:y yols dare hū cor e vna ani
ma &c. dōchs amich meu si la aīa dl martyr:dl pfessor
o dla vge:e la aīa tua:l auors serā vna:ço es ē caritat
p ɔsegnēt par q̄ lo goig de aq̄lls:tā be sera hū. sēblāt-
mēt es dela aīa del apostol:o de qualseuol altre ... ict
Dalli diu sāt gregori. Tāta carrera d caritat acōpāya
a tots:q̄ lo be q̄ hu no reb ē sise alegra hauer lo rebut ē
altre. pcert aq̄st marauellos e diuers goig nūca puja:
en lo cor o pēsamēt d algun home. E axi cascun en-
tregament entrara en lo mateix goig: y per conse-
guent lo seu goig sera ple. Car dins: e defora: da-
munt hi dauall: y encara per entorn: marauellosa-
ment alegrara. Dins per la mundicia dela consci-
encia. Defora per la glorificacio del cors. Dauall:
per la vista del cel:y bellea:y renouament deles altres
creatures. Dalt de veure a deu. Entorn dela alegra y
delitosa companyia dels angels y de tots los sancts
Verdaderament negu poria pēsar:lauors quāta ale
gria sera habitar en los cels:y regnar ab los angels.
Perhō diu lo euāgelista sant matheu a.xxv. capitols
Entra ē lo goig d tō senyor:car ell no pora ētrar ē lo

teu cor. Dels goigs sens mesura parla lo bēauēturat sant Berñ. daquesta manera: en les sues meditaciōs. Alli tot ho posseeix la alegria: tot ho posseeix lo goig: y rialla: e los homēs acōpanyats als angels: restarā pa sempre: y durarā sens malaltia algūa dl cors. alli infinit plaer: benauēturança eterna. en la qual apres desser algu aq̄ rebut: tostēps es alli retēgut: Alli haura repos dls treballs: pau dels enemichs: delit dla nouitat: seguretat dla eternitat: dolçor e suauitat dla visio diuina. E aquell q̄ alli habita: no desija algūa cosa: p la pau: eternitat: e visio diuina. Itē diu en altre loch ell mateix sant Berñ. en aquest ꝓposit. Tanta es la alegria e suauitat de aquella celestial patria: que encara que lome noy pogues star sino vna hora: tots los dies aquesta vida plēs de plaer p aquella deixaria: a la qual acōpada q̄lseuol suauitat es dolor: qualseuol plaer: tristura: qualseuol cosa dolça: es amarga: qualseuol cosa gētil y bellea: es pudēta. e q̄lseuol cosa q̄ pot ꝓcurar delit: es enujosa: e pesada. com sia molt certa cosa: que la benignitat de deu y la sua iusticia: tota altra virtut auança. O bon deu que es lo que yo tendre en lo cel? Que es lo que yo he volgut de tu sobre la terra? com siē totes aquestes coses: mes que or y pedres precioses desijades: y mes dolçes que la bresca dela mel? O que direm daquesta patria? que de hierusalem? ciutat tā benauēturada? p les carreres y vies dela qual segōs scriu Tobies a.xiij.c. sens cansar de ꝯtinu se canta ab alegria y plaher. all'a. On ysaies a.lj.c. diu. Goig y alegria se trobara en ella. e fer gracies ab veu d laor. car ē lo seu tēple darā. Gloria: y vdaderamēt ab rabo resona veu d alegria y de salut ē les

habitaciōs dels justs. Car en la ciutat del senyor: so-
nen ꝯtinuamēt los orguēs dels sants. los ꝗls: oblida
des del tot les tribulaciōs y penes e lançats en oblit
los treballs y totes les miseries: se alegren del tribū-
fant plaer de paradis. O ꝗnt alegra: ꝗnt suau y nob-
lamēt cantaran lauors. vt. re. mi. fa. sol. la. Daquesta
mateixa ciutat parla encara lo mateix sant Bernad
en les meditaciōs. O ciutat celestial: posada segura:
patria que posseheix totes les coses que podē ꝓcurar
gloria. Alli ha habitadors reposats: poble sens mur
muracio. O ꝗnt glorioses coses son stades dites de tu
ciutat de deu: la habitacio es en tu: com de ꝗnts se a-
legrē. alli ha pau: pietat: bōdat: lum: virtut: honestat:
resplandor: gloria: laor: repos: amor: dolça cōcordia:
goigs: alegries: dolçor e vida ꝑpetua. On a. xxij. ca. de
ysaies. Haura alli seguretat etna. Itē a. xxxiij. de eze-
chiel. Starā sens temor alguña. En lo ꝑmer dels puer
bis. Aquell quem hoyra: reposara sens temor: y ale-
grar sa dela abūdancia: apartada la temor dls mals
On diu sanct Agosti. La eterna seguretat: fa esmera
da: y ꝑfeta la benauenturança de tots los bens cele-
stials. La qual cosa si mancaua tots los bens celesti
als quantseuol dolços mancarien y serien poch sti-
mats ꝑ la temor de ꝑdrels. E ꝑço asegurāt. diu lo glo
rios sāt joā a. xviij. ca. Negu pora leuar vos vrē goig.
O casa de deu: ciutat del grā rey: ꝗnt infinits: quant
grans: y eternals son tots los teus goigs: ꝗnt son cō
plides les tues alegries: ꝗnt benauenturats los teus ha
bitadors. Benauenturats son vdaderament senyor
los qui habiten en ta casa: que eternament te loaran.
Car yo demane: qui dubta: que sia home d seny: que

tota la vniuersitat d paradis te loe. e la eternitat daqsta alegria o gloria celestial q nuca defallira: d alli se mostra esser acopada ala oliuera. On diu oze a.xiiij.c. Sera axi co la oliuera la sua gloria. car la oliuera tostemps sta vert: axi e yuern co e stiu. e p ço dnota la fermetat y durada daqsta gloria. la ql p loch temps no dfall: ans se renoua. Daquesta eterna gloria diu sant Joa grisostom en lo de reparatione lapsi. Quin delit sera e quina alegria: star ab Jesu crist ab lanima que tornara en la sua ppria naixença qnt començara a veure lo seu deu ab seguretat Nos poria explicar: la gran e infinida alegria de paradis: car no solament p lo q lauors veu d psent se alegra: mas encara molt mes: pque sab no hauran may fi los seus bens. Qui sera participant de tanta gloria que may haura fi? Percert aqsta gloria hauran tots los seus sants: pque alegrarsan en la gloria: y en los seus lits se alegraran. On los qui los passos de jesu crist seguiran en la terra: ab jesu crist regnaran coronats de gloria: y honor eternament en los cels. O amich meu: quat te alegraras lauors si seras trelladat en los goigs dla eterna gloria. Lauors diras percert: ab alta veu aquella autoritat de ysaies a.lxj.c. Alegrant me alegrare en lo meu senyor: y stara alegra la mia anima en lo meu senyor: p quem ha vestit dels vestiments de salut verdadera. Segons scriu Job a.xxij.ca. Lauors abundaras de delits sobre lo omnipotent: y alçaras a deu la tua cara: y en les carreres: lo pregaras: e hoyr te ha: y darli has los teus vots. discerniras la cosa y vendra a tu: y resplandira la lum en les tues carreres. Del ql se lig a.xj.c. dl Ecclesiastich. dolça y delitosa lum es: veure lo sol. ço es Jesu

crist al ql veure y ꝯtinuamēt coneixer: auāça tots los delits daqst mō. y no es marauella. car la visio sua: e noticia: es la gloria dls sants: e vida ꝑpetua. On a. x- viij. c. d sant joā. Aqsta es la vida etna: q a tu vdader deu conega: e a jhu crist. al ql has enuiat. Aqll q aꝯse guira aqsta coneixēça: al mateix deu faç a faç veura: coneixēt lo axi cō sta y segōs lo seu diuinal ess. lo ql se ra goig excellētissim: fōt: original: e pricipi de tots los goigs. E d alli diu sant berñ. en hū smo. Aqll ꝑcert es sobira: y vdader goig: q del creador se reb: y no dla cre atura. lo ql sera qnt te mostrara la sua cara. E axi lo ꝓfeta desijant diu Sēyor yo cercare la tua cara: dich gloriosa cara: plena d tots los goigs y dlits. Guay d mi. q la mia habitacio y repos se es allargat. qnt sta re sens attēyer tāt d be: e fins a quāt sere axi apartat de deu saluador meu. Son me stades les mies lagre mes pa de nit y d dia: mētre quem diē cascū dia Ahō sta lo teu deu. qnt veure la gloria dl senyor. quant ve nint cōpareixere. dauāt la cara dl meu deu. lo ql me fa alegre ē goigs ab la sua cara. Percert amich meu aqsta es aqlla visio: ab la qual nre senyor jesu crist faç a faç se mira. Lo tercer cel: pot ess dit lo paradis. abō axi com de font molt neta: laygua viuamēt discorre axi discorre la beaueturada vida On scriu ysaies a. lx c. Lauors veuras: ço es la faç d deu: y abūdara de de- lits y goigs etnals: y lo teu cor: e xāplāt se marauellara o qnt bo es lo deu d israel als q tenē bona ꝯsciēcia. lo ql vol fer garcia de tāts goigs. o amich meu: scoltes volūtariamēt aqstes coses: y toqs les palmes per ale gria d veure aqsts goigs piadosos. ēpo no ignores q aqstes coses ab grā treball se attēyē y q a cas nos trobē

On diu lo bēauēturat sāt gregori.en la omelia. Puix tāt delita al pēsamēt la magnitut dls guardos:no se spanten dela fatiga y ꝯtencio dels treballs. Car no pot lome aplegar als grās guardos: sino ꝑ medi de grās treballs. On diu sant Pau.no sera coronat sino aqll q̄ fortmēt peleara segōs la ley dl sāt euangeli:car tot home segōs lo seu treball rebra son ꝓpri guardo. mas hay molts que no volēt ben viure:desigē be morir ꝑque saben que la mort dels sants dauant deu es ꝑciosa.y tambe ꝑque coneixen:que q̄nt als seꝰamats haura lo senyor donat sonini:ꝯseguiran tātost la heretat sua. Per semblant ells saben que benauēturats los morts:que moren en lo senyor. E volē participar ab aquells aqui nostre senyor diu. Vosaltres sou los que sou restats ab mi en les temptaciōs mies. volen regnar ab jesu crist:mas no ꝯportar ab ell.tal era Balam lo adeui lo qual ꝯsiderant lo sitti y real dels fills de ysrael:y entenent la ꝓmesa dla et̄na benauēturāça feta a ells ꝑ deu: deya. Muyra la mia anima a mort de justs:y sien fetes les mies vltimes coses: semblāts daquests. desijaua la gloriosa fi dells: Mas auorria los treballs:ab que mereixiē la gloria. O bō jh̄s tots volem regnar ab tu:empo no volem cōportar ni treballar ensemps ab tu. Tu has elegit la pobrea:e miseria:y no los plahers:y delits. Has elegit les coses aspres: ala carn auorribles:y no les que li son plahēts Car segōs q̄ diu sant Bern̄.lo fill de deu naixque: en la ma del qual staua elegir lo temps que volia:y volgue elegir lo temps mes aspre:maiorment als infāts y fills de pobres mares:que scassamēt tenē bolquers ꝑ embolicarlos. E axi la gloriosa verge scassamēt tin

gue hũ pesebre ꝑa posarlo. e com tingues tanta neces sitat: negũa mēcio hoig que de pells: ni forradures se faça Jesu crist q̄ engā no pot rebre: elegí ꝑa la carn: lo mes aspre: y lo mes auorrible: dōchs segueix se q̄ allo es lo millor y mes ꝓfitos: y de mes elegir. E q̄lseuol q̄ ꝯsellara altra cosa: deu esser repres y squiuat: e deuem nos guardar dell: com de hũ burlador: y home enganos. Car ꝑ ysaies fō ꝓmes hũ infantonet: qui sabria reprouar lo mal: y elegir lo be. Per ꝯseguēt los delits del cors: son mala cosa: y les afflictiōs de aquell bona Car la afflictio elegi: e reproua los delits: hauēt los ꝑ cosa mala: aquell saui e discret īfant. Totes aquestes son paraules de sant berñ. O amat infant. Tu dl dia dela tua naixēça has elegit les corpals afflictiōs: y cō portant volguist entrar en la tua ꝓpria gloria: y nos altres viuīt a plaer: y ab delits: volem entrar ē la gloria stranya. Cōtra los quals parla lo glorios sant jeronim daquesta manera. Si a jesu crist senyor e rey: lo qual te nom sobre tots los noms: ꝯuingue cōportar: e axi entrar ē la sua gloria: qna fiança tenim nos altres: de entrar sens treball en la gloria stranya: O quant folls som: en dilatar: lo fermamēt creure. Volem aci alegrar nos ab lo mō: e apres regnar ab Jesu crist: Lo senyor hix tot nu: y lo seruēt carregat de robes demasiades: y de or y pedres p̄ciosés entrara: Aquell despullat y mort de fam: y aquest ple de viādes y de vi: ensutziat y embolicat en luxuria: Aquell en la creu morint ꝑ aquest: y ell dormint en lits p̄ciosos: lo que nūqua feu lo senyor fara lo seruēt: ꝑcert no: ni encara es rahо. Car segōs diu sant jeronim: ē la episto

la ad julianũ. Cosa es molt difficil: y encara ipossible: que hu se alegre dels bēs p̄sents y dels sdeuenidors: y q̄ aci farte y sadolle lo vētre y alla lanima: y q̄ de hūs delits passe a altres: y q̄ en los dos mōs sia principal home: y ques mostre hōrrat y glorios en los cels y en la t̄ra. Itē diu ell mateix sanct jeronī en altre loch. jm possible es abūdar de plaers: y seguir jesu crist No cō/sent natura q̄ dos coses ꝯtraries se mesclē. No podem fuir a deu e al demoni. O yo mengane: o ala fi serā enganats los q̄ nom volē creure: q̄nt la riquea sua: a pobrea sera ꝯuertida. Lo rich mējaua cascū dia viādes triades. vestias de grana: y de p̄ma orlāda. Empo apres de mort: aquell q̄ no volgue creure en vida: moyses: apres ho senti posat en les penes. Aximateix diu sant Berñ. en lo rahonamēt de Simō pere: y de jħs On diu Abrā al rich golos: Tu has rebut bens en la vida tua y lazer mals: empo aq̄st es ara acōsolat y tu en los turmēts. Que direm en aço: si tal es la fi: y tal lo jubi: en lo qual occupa lo plāt: los extrems d̄la alegria: nūca deuē ess̄ postposats en aq̄st mō los mals als bēs. Car ꝑcert cosa es manifesta que ni aq̄lls son v̄daders bens: ni aq̄sts v̄daders mals. ꝑo es v̄dadera la sentēcia de salamo on diu. Millor es anar ala casa del plor: que al a casa del conuit Axi que si axi hā esser turmentats: los qui en la vida sua reben benificis: e als q̄ en aquest mō reben ꝯsolacio: los sta guardada vna eterna dolor: que tal pora esser la fi de aq̄lls: si se/gons los molts plahers han d̄ esser les sues animes y cossos turmentats Segueix se donchs que tots los qui reben: consolacions: y plahers daquest mon ha/

jen háuer turments y dolors eternament: y per lo cõtrari tots los q̃ reben treballs y dolors en aquest mõ han de esser aconsolats en laltre. Renegue donchs la anima tua deles consolacions: y deixe de rebre delits en aquesta vall de lagremes doloroses: en la terra d͛l treball e miseria. Car no pot esser sino dolor y tristicia als qui aci reben la cõsolacio sua. Desestima lo trãsitori: deixa los delits: y goigs mundanals: y guardet nostre senyor deu que en altre no rebes gloria sino en la creu de jesus. On diu Pere blesensis sobre job diu al rey de Englaterra. Penses peruentura: que algu en aquesta present vida y en la sdeuenidora se alegre: si empero deu o pot ess͛ dit goig: lo que es torbat de continu: y es ab la present amargor banyat: molt es delicat y regalat: si presums que has de vsar: y alegrar te d͛ls dos setgles y alegrar te de crist: y rebre los delits daquest mon e no contrastant aço: atenyer la riquea dela celestial gloria. Scolta lo que fon dit al rich en lo euangeli: lo qual era turmentat en la flama del foch: y demanaua refectio pera la sua cremãt y ardent lengua. Car digueren li. Recordat fill que tu has rebut bens en la vida tua y Lazer ha rebut mals: y perço aquest es aconsolat y tu turmentat. O quant differenciat guardo. Meritament y ab grã raho poriem tenir per orats: als sanctissims Reys: y Prophetes: als Apostols: Martres: y Confessors y a les tendres y delicades Donzelles: qui deixant hi menyspreant les riqueses: y delits daquest mon: han offert asimateixos ala tribulacio: y mort p amor de Jesu crist: si la gloria q̃ ab dolor y angustia atẽguerẽ

ab delits y pl abers la haguessen haguda. Encert jerma: quesvull a que diga cascu: tinga aço p ferm: que no muntaras al cel daltra manera: sino que tingues en les obres: y en la boca y fe: lo que los deixebles de Jesu crist ensenyarē. E que ensēyarē aquells? no puētura tēprada y iusta vida e la humilitat: e paciencia: caritat: y pstācia: y les altres vtuts retenir ab totes les sues: forçes desestimant lo mō ab totes les coses sues: deixant la reqa: fogir los delits: fer penitēcia: alegrar se en les tribulaciōs e miseries. pbon si tu fas aço hauras vida: y hajes sforçat animo en tots los treballs: āgusties: y penes: Car prop sta lo senyor perque guarisques treballa fermament com a bon cavaller de Jesu crist: y no penses may en tu mateix: dient molt desmesurat es lo meu treball. e yo so chich: y molt malalt: y no puch fins ala fi dels meus dies perseuerar en aquest ppposit Scolta les paraules de sant jeronī que diu axi en vna epistola. Negū treball deu semblar dur: ni algū tēps ab lo qual se ateny la eterna gloria. On diu sant grisostom sobre sant Matheu. Si algu stima esser la carrera treballosa aquell tal: es accusador del seu descuydamēt: y perea. Car si les menaces deles ones dela mar: als nauegants y los nuuols: tēpestes: e lo yuern als lauradors: y les ferides y morts als cauallers: y los greus colps y naffres: als ques donen camp: sēblen laugeres: e cōportables p la speança deles coses tēporals: y dels profits transitoris: molt mes quant lo cel nos sta aparellat p guardo; deuem menys sentir les aspredats daquest mō: maiorment quant los treballs a bona fi termenē. E no mirē que

la carrera es aspra: mas a bon guia, ni menys nōs a-
grade laltra p esser ampla: mas mirem a bon acaba
Percert ja veig que lo regne del cel: no ve als que dor
men: ni als ociosos y descuydats entra la beauētura-
ça. Segons diu Leo papa en hū sermo. mas segons
diu sant matheu a. xj. c. Lo regne del cel cōporta for-
ça: y los q̄ fā violencia: lo arrebatē. On diu hu doctor
parlāt d'l regne d'ls cels. q̄ lo p̄sumptuos y grosser no
creu ab puritat de cor lo q̄s diu d'l regne del cel. mas
tu ho deube creure d' jesu crist q̄ diu. Los sforçats lo af
ferrē essent aspres ē castigar a si mateixos: desestimāt
les coses blanes y d'licades. y fēt ala carn força. jtē diu
hun Poeta: lo teu menjar ha dess' aspre: y aximateix
lo treball y lo vestir: si vols esser scrit en la habitacio q̄
sta sobre layre. Guarda q̄s mostra ja manifestamēt.
Segons sescriu a. xiiij. c. dels actes dels apostols. Per
mija de molts treballs no es forçat entrar en lo re-
gne del cel. O quant be y attētament miraua lo ben-
auenturat sanct Agosti en aquestes coses: que no po
dem aplegar ales steles d' deu: sino ab molts turmets
on diu ell. O anima mia: si cada dia nos es forçat cō
portar turmēts: p squiuar y desuiar del infern pq̄ pu
gam esser acōpanyats ab los sants en la gloria d' pa
radis: no es cosa digna cōportar ara qualseuol stre-
tura: pque participem de tāt be en la gloria: Apare-
llen donchs los dimonis: y acerten: les temptacions
sues: bi los d'junis: rompē lo cors y lo cilici aflegeix cal
y los treballs agreujenlo. les vigilies a flaqueix quelo
Cridem aquest: y aquell enugem. Lo fret arronscem
y cremem la calor. Dolgam lo cap: sequen se los pits

Buastes lo ventrell: perda la color la cara en malal=
teixcas del tot lome: y deffallga en dolor la mia vida
y los meus anys en plor: entre la podridura en los
meus ossos: y davall mi faça call y scata: e hirca sisuol
y sclate per devall mi: y en lo dia dela tribulacio repo
se: nuntant al nostre aparellat: y desempachat po
ble. Item diu Pere blesensis. Obrense los meus mem
bres: de vigilies: y aflaqueixquen se ab dejunis: sien
romputs ab treball: disolguense los meus ulls en la
grenies: y encara si tot lo cervell: o la memoria: y to=
tes les parts del cors: en plāt abundassen: ab tot aço
no son dignes les passions del mō de attenyer la glo
ria sdevenidora: ques descobrira en nosaltres. O si sa=
bes lome: qui es ell: e qui es deu: no stimaria: ni tēdria
en cosa alguna comportar mil morts. Ay quātes co=
ses deus alegrament comportar per deu. Donchs cō
porta prest de bon grat: y alegrament pren exemple
en los ladres: y malfactors jutjats a mort: los quals
se alegrarien molt si sabessen poder scapar: tallāt los
una orella. Tu per lo semblant alegrat: y sies alegre:
car tu pots ab poca penitencia esquivar la mort dela
anima: y attēyer la gloria eterna. On a. vj. capitols dl
Ecclesiastich. Poch treballaras: y tantost menjaras
dels frupts dela gloria: que ab los treballs dela peni=
tencia se engendren. Item a. iij. capitols dela sapien
cia. En poques coses fatigats. E p la poquedat dl tre
ball: serā bē disposts ē moltes coses. car grā es lo guar
do que de alli atenyen. On lo benaventurat Effrem
diu axi. O jermans benaventurats: poch es lo treball
de nostra retgla: y orde: y gran es lo repos. De poch

temps es la afflictio: Mas lo guardo della: ço es los delits de paradis y alegria eternament duraran. Per consequent diu lo sau en lo darrer del Ecclesiastich. Teniu esment en vostres vlls: que poch he treballat: y he trobat molt repos. E axi clarament se mostra: q̄ aquest treball es breu y molts guardos hi ha dell: p ço fes voluntariament y de grat com si fosses immortal per la vida sdeuenidora: que eternamēt ha de durar: lo que faria de bō grat lo mortal home: per allargar la temporal vida que ha de durar poch tēps. E axi finalment se mostra en algūa manera per les coses damūt allegades: que aq̄stes coses darreres. ço es la Mort: lo Judi: lo Infern: e la Gl'ia d paradis molt y en moltes maneres retrau de peccar a tots los qui tenē delles ꝯtinua memoria: mas pochs pesen aq̄stes coses: y molt tard les pensen. Tots creen viure largā vida: y en la vellea abūdosa penedirse: e mitigar lo jutge: e fogir al infern. e axi atenyer ala fi la gloria de paradis: viuīt en ociositat y delits: y possehir et̃namēt la gloria. Empero siau certs maluats que no sera axi Car aquesta rahò no conclou: ans defallint es enganosa. Segons que per les coses damunt dites clarament se mostra. E axi tots sou enganats y si no fareu penitēcia: tots justats morīt perreu: en vr̃es peccats. On scriu lo Ecclesiastich a.ij.c. Si no farem penitencia: darem en les mans de deu y no d'ls homēs: mas o dolor: y quis penit? Qui plora los seus peccats? qui soccorre al pobre? Qui ha misericordia del mendicāt? Quis dol dels miserables? Qui pensa en lo sdeuenidor. No percert algu. Car certament tota la genera

no ẽdreça lo seu corcio es maluada: y peruertida: que en be: mas ẽ al. Tots sabẽ a les coses ẽrenals y les co-ses sues cerquẽ y no les ꝺ jesu crist: amiẽ lo poch: y ala ꝺtut fugẽ. E cō les besties ꝺ laurada: ẽ lo fem: axi ells en molts e diuersos peccats miserablement se rebol-quen: y compodreixẽ. Corruptes y abominables son fets en les iniquitats sues. Car deu omnipotent ha mirat del cel sobre los fills dels homens: per veure si ni hauia algu que entẽgues en cercar deu. Mas tots iustats decantaren alaltra part: y son stats fets in-utils: y sens profit: y noy ha qui faça be sino sols hu. Sens dubte ja es complit lo temps: ja es vengut a-quell stament miserable del mon. Del qual parla lo Propheta Micheas a .vij. capitols. Lo sanct peri de la terra: y noy ha dret: ni iusticia alguna en los mōts Car tots stan aguaytāt en la sanch. hu porta lo seu jerma ala mort y lo mal deles sues mans: tenen per be. Lo qui es bo dells: es com vna defensa: y lo qui es just: com la spina dela serp: y paret de romague-ra: Los quals no volen saber: y entendre: moltes coses: pera ben obrar: ni obrir los vlls pera veure cla-rament: tant los ha cegat la sua malicia. O folla ma licia y oradura: fogir voluntariamẽt la vida y amar la mort menyspreant lo be: fer mal: stimant poch a deu: y obebir lo diable. Amich meu? per quet talles lo cap ab lo teu propri coltell? perque voluntariamẽt dones y caus en les cadenes del dimoni? perque fas los seus manaments? Leuat: leuat: y vetla: y vest en: deixa al diable: perque ensemps ab ell no sies cō-dennat. Molt me marauelle: Considerant quel

home: que sobre tots los animals: es racional creatura quasi no segueix en cosa alguna lo judi dela raho. menyspreant lo saludable y profitos: y desijant les coses dannoses cerquen les verinoses y males. O deu eternal quina es la causa de tal follia? quina es la raho de tanta follia? perque les animes tan voluntariament cerquen la mort? perque va cercant lome? lo quel priua dela eterna vida? percert no te consell: ni prudencia. O trists dells. Plagues a deu que sabessen y entenguessen y ales coses vltimes y darreres prouehissen.

Deo gras.

¶ Fon traduhit la present obra intitulada Cordial delanima de vulgar lengua castellana en stil de valenciana prosa per Bernadi vallmanya. Secretari del spectable Comte de oliua. E apres emprempta da en la clarissima ciutat de Valencia. En lo any dela deifica incarnacio de nostre senyor deu Jesu crist. M.cccc.lxxxxv.a.viij de Juny

¶ Taula del present libre.

¶ Primerament lo pꝛohemi: y apꝛes parteix en quatre parts lo libꝛe.

¶ La pꝛimera darreria: es dela moꝛt coꝛpoꝛal.
Que la moꝛt fa humiliar al home.
Que la moꝛt fa menyspꝛear totes coses.
Que la moꝛt fa acceptar la penitēcia al home.

¶ La segona derreria es del juhi final.
Quel juhi es de tembꝛe ꝑ les moltes accusacions.
Quel juhi es de tembꝛe per lo retre del compte.
Quel juhi es de tembꝛe ꝑ lo pꝛonūciar dela sentēcia

¶ La tercera darreria es del infern.
Que molts e diuersos noms tenē los lochs infernals
Que molta e diuersa es la afflictio dels cōpanyons infernals.
Que diuersa es y stranya la condicio dels turments infernals.

¶ La quarta derreria es dela gloꝛia celestial.
Dela sobirana claredat del regne celestial.
Dela molta abundancia dels bens celestials.
Dela grandissima y ferma alegria de paradis.

Cordial de l'anima

1495